

31/334

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 5-వ తేది బుధవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ స్రవణము ౧.

No. 106 }
సంచిక ౧౦౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. మంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బొటకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

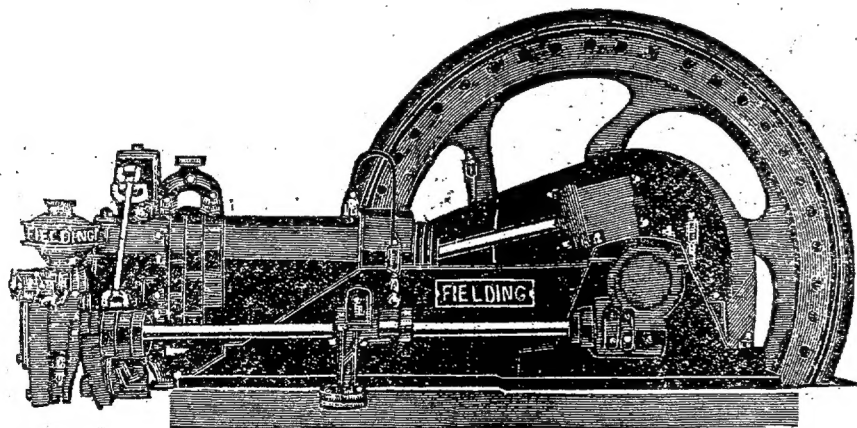

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. ఎటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:

బెలిఫోన్ } డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో., } పోస్టుబాక్సు
నెం 690 రు. } 12, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు. } నెం 203 రు.

అత్తకభవ్యము

అమోఘమైన మందు సుక్రమముగా 800 పుటములు వేయ బడినది. శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి సంస్థానమున స్వీప యోగమున కై తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గురించి స్వల్పపరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మాత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును. డయ టిటిస్ అత్తకభవ్యము శ్రీవ్యాధిని బాగాట్టి మాత్రములోనుండే తీవ్రపదార్థమును తీసివేయును. వేడిని, దగ్గును, తుయరోగ మును బోగొట్టును. కఫరోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. జ్వరధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకోవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుసానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులను గడుర్చును. ఒకసారి వాడినాడండి మీకే తెలుసు. ఉపయోగించుచున్నప్పుడు పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేటు. తులం 1-కి 5-0-0.

అడ్రసు:— మేనేజర్లు, ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణాజిల్లా)

క్రాన్ తియేటరువో

1-8-25 శనివారమునుండి, 7-8-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము ౫-౧౫. రాత్రి ౫-౧౦.
ప్రతిదినము 2 ఆటలు
మేడన్ తియేటర్స్ లిమిటెడ్ వారు

మెసలీనా

లేక జరాణీగారి అంశ్యము అనుక్రొత్తనాటకము. ఇదివర కెన్నడు సినిమాలలో చూపనిదియు బుద్ధిని ప్రమోదజేయునట్టిది యు, అనేక కుట్రలు, శృంగారములులిగిన నాటకమును ప్రదర్శింతురు. ఉత్సాహము కలిగించునట్టి హాస్యముగూడ ప్రదర్శింతురు.

వెల్లింగ్ టన్ సినిమా

1-8-25 శనివారమునుండి 7-8-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి ౭-౧౦
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము ౪ గం-15 ని॥ కు
ప్రదర్శనము గలదు.

యూనివర్సల్ డ్రామా

ది ఫాస్టు వర్కరు

ఈ డ్రామాలో రెజినాలు డెన్ని అనువాద అత్యద్భుతముగా యాభుచ్చేయుదురు.

ధర స ర స ము

జర్నీ ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బుతో పంపబడును

ఓవల్ లెన్సు	రూ. 2 0
బుల్ లెన్సు	2 0
పెద్దలెన్సు	3 0 0
సాదా స్క్రూ-ఫైర్ లైట్	3 0 0
,, సెలెబ్ట్ బ్లెస్సెస్	3 8 0
చేతిలాంపరు 1 కి	4 10 0
ప్రత్యేక బాట్లీ 1 కి	0 10 0
ప్రత్యేక బల్బు	0 5 0
ఆహోసిగార్ లైటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగార్ లైటు 1 కి	0 12 0

ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ప్రత్యేకము
లెక్కీ వర్తకశాల
తాపాలు పెట్టె నెం. 85. మద్రా

తంతి విలాసము: "వివిటికో"

హెడ్ ఆఫీసు

బొంబాయి.

విదేశకార్యాలయములు

బర్లిన్ & హాంబర్గ్.

BOMBAY BERLIN TRADIGO Co.

25 MOUNT ROAD, MADRAS.

కాన్టెస్సా
నెట్టెల్ కెమరాలు
హాఫ్స్ కెమికల్స్, ప్లేటులు,
కిండర్ మాన్సు సండ్రీస్ మొదలగువాటికి
ఇండియాకు, బర్మాకు, ఫోల్ ఏజెంట్లు.

1949

అమెచ్యూర్స్

డెవలప్మింగ్, ప్రింటింగ్,

ఎన్లార్జింగ్ మొదలగు

వాటియందు మాకు

ప్రత్యేక పేరుగలదు.

మీ కు విన గ కా వ ల సిన ను త యా రు చే సి యి చె ద ము.

మానవ మేలరకం కంపులు, పువ్వరాగములు పచ్చలుచేర్చికట్టబడిన టీకాలు, జడవిళ్లు యేరకములోనైనను. ఎంత సైజులోనైనను గలవు. లేనివి తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఇదిగాక పలురకముల బంగారుగాజులు, గొలుసులు, వెండిచెంబులు, గొలుసులు, నాజుకు సామానులు మొదలగునవి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. కానుబంగారు చొక్కపువెండికాపుల మొదలగువాటికి పూచీనిచ్చెదము.

కాకుమాను లత్తయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్యబ్రదరు, ప్రొప్రైటర్లు.

ఆంధ్రజ్యోతి ల రి మాన్యు ఫాక్చరీంగు కంపెనీ,

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ.

బ్రాంచి: 51, చైనాబజారురోడ్డు, డాద్రాసు.

మ ద్రాసు పెన్సల్స్

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్సల్స్ యొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి: పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు.

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

2198

సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము.

"ఓడ్యయరుగారి భారతవిజ్ఞానము"

'నేమను' ప్రతిక విమర్శ

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు 'నా భారతవిజ్ఞానము' అని యొక గ్రంథమును వ్రాయగా 'నేమను' ప్రతిక దానిపై నిట్లు విమర్శించుచున్నది:—

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి 40 యేండ్ల సర్వీసు రికార్డు కును ఆంగ్లో-హైందవులు ఆయన సమకాలికులు వ్రాయుదాని కిని చాల వ్యత్యాసము గలదు. ఆయన గ్రంథమువందు రెండు భాగములుగలవు. ఒకదాని కింకొకదానికి భేదముగలదు. ఆయన సరిహద్దు రాష్ట్రములోను, సెంట్రలు ఇండియాలోను, హైదరాబాదులోను అధికారిగ నున్న విషయములను గూర్చి తెల్సిన అధ్యాయములు మనోహరముగను అద్భుతముగ నున్నవి. ఇకను ఆయన పంజాబు ప్రభుత్వమునుగూర్చి వ్రాసికొనిన స్వత్యక్త భారతదేశ చరిత్రయందు చాల వివాదాస్పదమైనభాగమునకు సంబంధించినది. తాను వ్రాయునది స్వయముగ నమ్మియే ఆ దైహర్మ్య వ్రాసెను.

పన్నెండేండ్ల క్రింద పంజాబు లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు పని ఆయనకు చేచ్చినపుడు సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు యి తరదేశములలో సుఖముగ చాల కాల మనుభవించి యీరాష్ట్రమునకు ప్రథమశత్రుగామనకు వచ్చెను. ఆ కష్టకాలములో పంజాబును నడుపుటం తటి కష్ట మింకొకటండదు. ఆయన డెల్టా విధానమునకును బరిపాలనా మార్గమునకును భిన్న భిన్నము సమన్వయము జేయ సాగ్యముగాదు. నాన మొకదానికి మర్రెము కృత్రిమతతో నుండవచ్చును. సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు తన సంగతినంతయు దెల్పెను. పంజాబులోయంద

ము జేయగల శక్తి యున్నదని విరించుచు 5 లక్షలమంది యోధులు సిద్ధమెవని చెప్పిరి. ఆరాష్ట్రపరిపాలనమునందు నైపుణ్యమునకు మనుష్యులను సిద్ధముజేయుటతో సరిపొయినని ఆయన జెప్పెను. దీనినిబట్టిచూడ 1919 లో పంజాబు సామ్రాజ్యమునందు ఉపద్రవస్థానముగనుండి అతాంతి మిక్కుటముగ నుండెనని తెలియును. ఆయన అనుసరించిన పద్ధతి అవసరమును యుక్తమునని కచెను. పంజాబులో కొన్ని లక్షలమంది దట్టుగాక పేరువిధముగ భావించిరి. పంజాబులో విప్లవములు కుట్రలను గూర్చి గూఢచారులగుగూర్చియు అధికారియే సంగ్రహముగ దెల్పెను. 419లో డైరు సేనాని యనలంబించినదానికి కారణమును 1919 విప్లవచారిత్రియమును ఓడ్యయరుగారు విపులముగ వ్రాసిరి. ఈ సందర్భముననే సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ పరిపాలకుడు చేసినపనులెల్ల న్యాయములేయని స్పష్టముగ వ్రాసికొనెను. తనది మంచి ప్రభుత్వమైనపుడు, అట్లనినమిట్లపుడు భారతదేశమునంటిచోట యేల ఆమోచింపబడలేదని ఆపంజాబు లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుకే భేదము గలుగలేదా యని మా కాశ్చర్యము గల్గుచుండును.

కొన్ని సంవత్సరములలో సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారే తాను కష్టపడి వ్రాసినదాని కంతకును ప్రతికూలముగ నుండు సంగతుల డెల్టాకొనును. అవి మేము బాగుగ గమనించితిమి. 1907 లో పంజాబులో మొదటిసారి అల్లరులు జరిగిన విషయమునుగూర్చి చెప్పుచు, మింటో ప్రభుత్వ ఆ కష్టమును దెచ్చి కెట్టిర శాసనమును మార్చించుటవలన అంతోశనము సమసిపొయెనని ఆయన డెల్టాచెప్పాడు. ఆసమయమున ధీరుడగు లజపత్రా యియైనను ఇంతిన్న నిక్కవ జెప్పడు. 1911లో పంజాబును గూర్చి సర్ మైకేలు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. రౌలటుల్లు లేక పోయినయెడల విప్లవమే లేక పోయేది దని నాకు నమ్మకము గలదు." గాంధీగారుగూడ అదే విధముగ జెప్పియుండెడివాడు.

భారతదేశమునందు గల్గిన యద్భుత ప్రబోధమునందు, రాజకీయవేత్తల కుట్రయు, పెంవరో గ్రామియులు నోరులేనివారు మాట్లాడకుండ కొందరు పట్టణములోనివారు యిష్టము వచ్చినట్లుల పనిచేయుటయు, ఆతిస్థుల్నిసంఖ్యాకులు లాభకరముగ నుండు నిరంకుశప్రభుత్వమునందే అసంతృప్తితో నుండుటయు దప్ప సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి కేమియును గాన్పింపవు. ఆయన మధ్యమధ్య జేయు ప్రయోగములు స్నిగ్ధములుగ నుండును. "హోరింజి ప్రభుత్వ భారతీయుల న్యాయవాంఛితములయెడ సానుభూతితో నున్నను దైర్యమును రాజకీయవేత్తస్వప్నియు గల్గియుండెను."

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారికి యం. కే. గాంధీ యన్న మంటయని మనకు దెలిసినదే. కాని ఆయన సంగతేమా తెలిసికొనవలెనని ఆలోచన యొక్కడను గాన్పింపదు. గాంధీ అప్పటి శుల్ల పక్షమున జేయు ప్రచారమునుబట్టి ఆయనకు వర్తమానమునందు నమ్మకము లేదని తెలచును. మహాత్మునకు ముఖ్యముగ వర్ణ విభాగము నందున మృకము గలదు. గాంధీ (సర్ మైకేలు ఓడ్యయరువలెనే) మానవాళి దైవాంశసంభూతులని భావింపును. కాని పనిజేసికొనువారిలో నెవరికిగాని జీవితసౌకర్యములు హక్కులు లేనందే నడుపెట్టుట ఆయన సహింపజాలదు. గాంధీకన్న ప్రెసిడెంట్లు విల్లెను యాయన కన్నులలో బొత్తిగ తీసిపోయెను. స్వయంశ్రద్ధయ సిద్ధాంతమును బూతుకపు హడావిడి జేసెనని ఆయన ననును. ఈ లోకములో ఉండ్రో నిల్చును జెప్పినదానిని తన్ని కేయుటకన్న యొక్కవ కులభమైన పని యింకొకటి లేదు. భారతదేశము యొక్కయు, ఆసియా యొక్కయు భవిష్యత్తును ఇండియను సివిలు సర్వీసుగాక ఆసియావ ములు తమందామే పరిష్కరింపచుకొనవలె నను విషయమును ఓడ్యయరుగ్గును అజాలివారును దెలిసికొనవలయును.

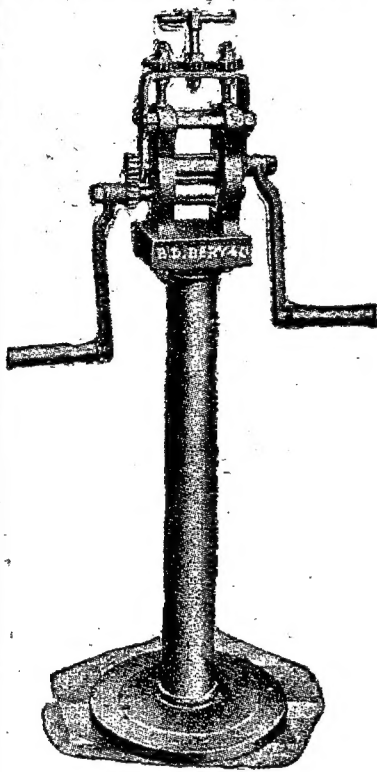
పుర మా పీఠనులుకు, పోకర పనులకు సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానమిచ్చు గిన్నెలు, పందెపులూటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావస్థిద్ధమురాకున్నవి. ఇవిగాక సకలమైనవెండి సామానులు, బంగారు బహుమానపత్రములు, డాలరులు, సాదాఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములుకూడ నున్నవి. సవరము బంగారుకు, నీమ చెంకికిఁజూచి నిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద బేరముచేయనివారు ఒకదళా చేయగోరెదము.

172 పుటలుగల విచిత్రమయిన క్యాటలాగు రు. 1-0-0.

ఉమిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

బంగారు పనిచేయువారికిన్ని,

నగల వ్యాపారస్థులకును

ప్రకటన

ఇప్పుడు త్వరపడుడు!

మీకుగాను మా లండన్ ఆఫీసునుంచి

అన్నిసైజుల రోలింగు, వైరు, మిల్లులు రప్పించబడినవి.

క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు.

Head Office
CALCUTTA.

B.D. Bery & Co.,
ENGINEERS,

BRANCHES:

London, Bombay,
Lohore, Benaras
and Delhi.

and Government Contractors,

8, Sembadoss Street,

G. T. MADRAS

తోకామయహరకస్తూరిమాత్రలు

549

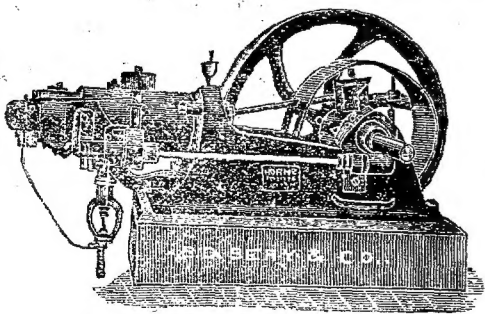
విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సెల్లల నుండి నేను లోకనేన చేయుచుండునంగతి తేలిసియుండినప్పుడు. ప్రతి సెల్లరము లక్షలకొలది మటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆసరించుచున్నాడు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాలో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆసరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. వాషేరు (లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) వంటిసిల్లెలు, బాలెంట్లు, పడుచు వాసు, ముసోవారు, వారు వీరనసేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజీవములు, సకలజ్వరములు, మాంధ్యము, శిశువాతము, ప్రక్కలయ్యాదప్ప, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు, క్వాసకాసము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్షామాయెంజా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతిరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక నూగునును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేనకువేలు గలవు. ఒకదళా నాలో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడి 1-8 ధన 0-4-0. పొట్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పొట్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్ల రు. 2-18-0. 25 బుడ్ల రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినుషవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

నెం. 1. 7.

8 1/2" x 10" స్టార్ వైల్డ్ ల్యాంట్లు. ఈక్రింద బాగాలలో విచారింపుడు.

Head Office:—Calcutta.

Branches:—London, Bombay,

Lahore, Delhi & Benares.

ధరలు మరియు తగ్గడము

కొద్దికాలమువరకే

(1) నెకెండు హ్యాండు 8, 28, 32 వి. హెచ్. పి. రసెట్ హోర్కొస్టి ఆయిత్ ఇక్షెన్లు అత్యుత్తమ స్థితిలో యుండునవి.

(2) 9. వి. హెచ్. పి. బ్లాక్ డ్రైఫ్ట్ ఆయిత్ ఇక్షెన్ నెకెండు హ్యాండు బ్రాన్డునూ.

10. 17. 22, వి. హెచ్. పి. లక్సీబ్రూడ్ ఆయిత్ ఇక్షెన్ నమృకమైన యెక్స్లిబర్గు రైస్ హెల్సర్, అడ్డు పాలిషరు

B. D. BERY & Co.,

Engineers, Machinery Merchants &
Government Contractors,

8, Sembadoss Street, G.T. MADRAS.

రైల్వే స్టేషనులు

కాఫీహోటల్సు అనారోగ్యవస్థ

డా॥ యు. రామారావుగారు ఎం. ఎల్. సి. యిట్లు

వ్రాయుచున్నాడు:-

రైల్వేస్టేషనులయందు జేజీయులకొరకై అల్పాహారకాలు నిర్మించుట కంపెనీవారు మేలేయినర్పిరిగాని, ఆవన్నియు చాల అనారోగ్యముగ నుండుటచే ప్రమాదకరము లగుచున్నవి. స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నికప్రచారము నిమిత్తము నేనుసర్కారులలో నుదత్తమండలములలో సంచరించునపుడు యీ భోజనశాలలందు చవిజూచితిని. అందు చాలకాలలు అత్యంతహీనముగ అనారోగ్యముగ నుండున్నవని చెప్పకలేప్పదు. గంటకలు, బెజవాడలో నికాలలు కొంచెము బాగున్నవి. కాని అవియైన ఆవర్సనీయములుగ నున్నవనజాలము. నండి వడ్డించు పాత్రలు శుభ్రముగ తోముటలేదు. పన్నెయిజేయు నీరు మరిగించి చల్లార్చియుండుట లేదు. పైపులో నీరు పట్టి ఆట్లనే త్రాగుట కిచ్చుచుందురు. అట్లేన్నడు నుజరుగరాదు. పంటకములుగూడ బాగులేవు. బియ్యము మంచిరకము గావు. పూర్తిగా ఉడకనే ఉడకవు. నెయ్యి క్రొవ్వకలసి యుండును. భోజనము చేయుగది పరిశుభ్రముగ ఉండవు. జోడువిడచి భోజనముల గదిలోనికి బోవుసరికి అరికాకి ఆరంభము మేరబురదంటుకొనును. కొన్నిచోట్ల వడ్డన సరిగా వేళకుజేయరు. రైలు కొలదినినుసములు మాత్రమే యుండునపుడు, వీరాలస్యము జేసిన ప్రయాణీకులు అర్ధాకలితో లేవవలసినప్పుడు. తొందరగా తినుటవలన త్రోవలోనే కడుపునొప్పి అజీర్ణము బాధలకు లోనగుదురు.

అల్పాహారము లయంగడులందుండు మితాయి మున్నగు పదార్థములు ఎల్లప్పుడును యీగలు ముసురుచుయుండును. వీటిని తలుపులుగల చీర్యాలలో నుంచవలెను. కాఫీ, టీ పాత్రలు వెంట వెంటనే శుభ్రముగ కడుగుకుండి వివిధరకముల వ్యాధులు ఒకరిచివ్రనుండి యింకొకరికి వ్యాపించును. పాత్రలు కడుగు నాఖుగులుగూడ అసహ్యముగ నుండురు.

పరియోకాశమేమన ప్రయాణీకులకు సకాలముల ఆహారము లభింపకున్నది. వాత్రేరు ప్రయాణీకులు గూహారు 1-30 Koll చేరువరకు ఫలహారమునకైన పసతిలేదు. దూరపు ప్రయాణీకులు సకాలమున ఆహారము లభించు స్టేషనులకు చేరుకొనునట్లుగా రైల్వే మార్పునలెను. అంతేగాని ఆకలిచచ్చి నీరసించి యున్నపుడు హోటెలుగల స్టేషనుకు రైలుచేరిన ప్రయోజనముండదు.

రైలుస్టేషనులలో అమ్ముచుండు పదార్థములు ఏరోజుకారోజు తయారుజేసినవిగా నుండవలెనుగాని, మరిగి యుండరాదు. రైల్వే అధికారులు యీ నూచనలను శ్రద్ధగ గవనించి తగు యోర్పాటుల జేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

* * * *

3 వ తరగతి బండ్లు

మూడవ తరగతి బండ్లు ఎల్లప్పుడును క్రిక్కిరిసియుండును. కొన్ని రైళ్లలో ప్రయాణీకులకు నిలుచుండుటకు మాత్రము ఫలముండును. స్టేషనుమాస్టరులు, గార్డులు అత్యధికమండుటయే యీ దుస్థితికి కారణము. రైలు స్టేషనులో నిలువగనే ఒక ప్రయాణీకుడు బండిదిగి తోడనే, అచ్చట వేచియుండువారందరొకమృగిగా నాబండిలోనికి చొరబడెదరు. ఆబండినిండుగ నున్నను సకే, కొందరబండిలో ఫలము దొరకక యిటునటు పరుగుడించుదురు. ఇట్లు తల్చిబుగ్గునండు సమయమున గంట వినబడును. గార్డు విజేలూరును, జుండావాలను. అట్టి సమయమున ఆ ప్రయాణీకుని అనస్థ యూహించవగవేగాని శిష్టసల సినదిగాదు. కొన్ని సమయములందు ప్రయాణీకులు దిగిననుండి పోవుట నే గాంచితిని. కొందరు ద్వారమువద్ద బల్లపెసినిబియుండురు. ఆ రైలులోనే తరువాత బాడగా కొన్ని బండ్లు పూర్తిగా కాళీయోయున్నవి. రైలు సాడవుగనుండి స్టేషనులో కొలది నినుసములు మాత్రమే యుండుటచే యెక్కుబోవువారు యెచ్చట ఫలమున్నదో చూచుకొనజాలరు. దీని కుపశాంతియేవన, ప్రతి రైలులోను ఫలముజూపు నూపరవైజరులను నియమించవలెను. వారు రైలులో ప్రతిబండిజూచు యెక్కుబోవువారి నచ్చట కూర్చుండబెట్టుచుండవలెను. వేరొక ఉద్యోగిని నియమించజాలకున్నచో గార్డో స్టేషనుమాస్టరో వచ్చి ప్రయాణీకుల సౌకర్యములను జూడవలెను. అట్లు యేదో యొక యెర్నాటుజేయకున్నచో మూడవతరగతి బండ్లలో ప్రమాదములు తలపించుట నిష్కలము. రైల్వేఅధికారులు సగిసికలు దెలిసి కొని తమ బాధ్యతను నిర్వహించుటకు పోషించుచున్న సమయములో జీకులయెడ శ్రద్ధవహించెద రని దలచుచు-

కాంగ్రెసు మహాసభ

రాజకీయ పక్షములు

మహాత్మానివాసము

నేను దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నప్పుడు నాకు సహకారిగా నున్న అడ్వేసు (సూరతు) వాస్తవ్యుడగు సోదశిగారికి సహాయము చేసినకారణమున శ్రీయుత సత్యానంద బోసుగారినిగూర్చి దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నప్పుడే నేను వినియుంటిని. బోసుగారు సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెసునాయకుడు. ఆయన వ్రాసిన లేఖ నీచిగున సుప్రకటించుచున్నాను.

“మీరు కాంగ్రెసును స్వరాజ్య పక్షమువారికి వశపరచు గోరుచు చేసిన ప్రకటనలన దేశీయులలో కొంతమందికి కొన్ని శంకలు కలుగుచున్నవి. “ఇదివరకుండినట్లు మహాసభ యిట్లు పైన భారతదేశ ప్రధాన ప్రతినిధిసభగా నుండదు, స్వరాజ్యపక్షమునంధముగా మారిపోవును” అను సంశయము పలువురు కలిగియున్నది. “దేశమునందున్న అన్ని శాసనసభలలోను స్వరాజ్య పక్షమువారే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా పనిచేసెదరు” అని నిరూపించు మిగులు స్వరాజ్యపక్షమువారికిని జరిగిన ఒడంబడికలో నొక నిబంధనగూడ యుండుటచే యీసంశయము మరంత ప్రబలముగుటగూడ అవకాశమేర్పడినది.

మరిపు డాయెడంబడికను రద్దుపరచితిని. ప్రకటించితిరిగాని కాంగ్రెసును నడిపించుటకు సర్వాధికారమును స్వరాజ్య పక్షమునకే యిచ్చివేయుచు మరెయింక యెడంబడికను మరల చేపెదరని చాలమంది అనుమానపడుచున్నారు.

మీకుగాని పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారికిగాని యిట్టి యుద్దేశముకలదను అనుమానము నాకు లేకమైనను లేదు.

ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్య యే దేశమునందును కాంగ్రెసు సభయందునుగూడ పెంచుకొనుచుండుటచే ప్రస్తుతము కాంగ్రెసును నాచే చాల వరకు పరిపాలించెదరను మాట నిశ్చయమేగాని సర్వాధికారము వారికే యిచ్చివేయుటకును సంఖ్యాధిక్యతలన వారి మాట చెల్లుటకును చాల భేదమున్నది.

కాంగ్రెసు మహాసభ మన దేశమునకు పార్లమెంటు నంటిది. పార్లమెంటులో అన్ని పక్షములవారుగూడ నుండురుగాని ఏపక్షము ప్రబలముగా నుండునో వారు అప్పటికి దానిని నడుపుదురు. అది ఎన్నికలనల లేలుగాని ఒడంబడికలనలే పక్షమునకును అట్టి అధికారము లభింపదు. కావున కాంగ్రెసు మహాసభలో గూడ యీపద్ధతయే యుండవలెను.

కావున మీ రీవిషయమును స్పష్టపరచవలెను. స్వరాజ్య పక్షముతో సంబంధములేనివారు పలువురు కాంగ్రెసులో చేర గోరుచున్నారు. అట్టివారు చేరుటకు నిరోధకములను నిబంధనల నేమియును చేయరని నమ్మెనను.

వెనుక కాంగ్రెసుమహాసభ ఎటులుండెడిదో అటులే ఇప్పుడుగూడ ప్రధాన ప్రతినిధిసంఘముగా నుండవలెను. తాత్కాలికముగా అధికసంఖ్యాకముగ పక్షము అధికారమునకుండును.

ఏవిధమున ఒడంబడికలును చెల్లవు. అవి అనవసరము అక్రమము. ఒడంబడికలవలన విరోధమును కక్షలును అధికమున నేగాని వికమత్వము కలుగదు. తరువాత వానిని మరల మార్చు వీలగునందుచేత. అడుసుత్రొక్కనేల కాలుకడగనేల! ఒడంబడికచేయనేల మరల మార్చనేల!” అని బోసుగారు వ్రాసిరి.

ఇట్టి అనుమానమును కలిగింపగల వాక్యమేదియును నేను పండితమోతీలాలుగారికి వ్రాసిన లేఖలో లేదనియే నా నమ్మకము. (కాంగ్రెసు మహాసభ రాజకీయములలో పాలుగొనగూడదు. కేవలము నిర్వాహవిధానమునే సాగించునదిగా నుండవలెను.) అను తీర్మానము బెల్గాంలో ఆమోదించబడుటచే నేనకారకుడనగుటచే అనిర్బంధమును తొలగించునట్లే నా ప్రధానోద్దేశము. ఆ యుద్దేశముతోనే మోతీలాలుగారికి నే నా లేఖను వ్రాసితిని.

భారతీయులలో విద్యాధికులు ఆస్పృశ్యతానివారమును హిందూమతానుభూతియు వైతని, బౌద్ధులుగూర్చి దీక్షబూనినచో దానివలననే శ్రీముగూ స్వరాజ్యము నవ్వననియే నేనిప్పుటికిని గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. కాని విద్యాధికులకిట్టి నమ్మకమును నేను కలిగింపజాలకపోతిని. విద్యాధికుల భావములకును నా భావములకును అసరిమరెము భేదమున్నది. నేను పూర్తిగా పామరజనులలో చేరిపోతిని. కావున యిట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసు పరిపాలనమును విద్యాధికులే సాగింపవలెను. అందులకు నాకి నేనెట్టి అభ్యంతరమును కలిగింపగూడదు. ఇప్పుడుగూడ నేను విద్యాధికులను వశపరచుకొనుటకే ప్రయత్నించెదను. అందులకు 1915 మొదలు 1919వరకును నేనెటుల నిరాశంబరముగా పనిచేయుచుంటిని అటుల

—డ పనిచేయుచుంటిని. ప్రబలులును ప్రబలసంఖ్యా

కులు నగువారు ప్రతిపక్షులుగా నుండిననుగూడ యిదివరకు విద్యాధికులు దేశమాతకు ఘనముగనేను చేయగలిగిరి నేను బాగుగ గ్రహించియుంటిని. వారికొక పద్ధతయొన్నది. జాతీయజీవనమున ప్రత్యేకస్థానముగూడ కలదు. ఇతరులెటుల తలచిననున రేగాని స్వరాజ్యపక్షమువారు పట్టునలతో ప్రతిఘటనమును సాగించినందులన పాలకులలో కొంత మనస్సంచలము కలిగినవని చెప్పకతప్పదు. వారికి నేను ఉత్తమరీతిని సహాయము చేయగోరెదను. నేను వారిదారి కడ్డముగానుండకుండ తొలిగిపోయి నిర్వాహవిధానమునందే నిమగ్నుడనై యుండును. కాంగ్రెసు మహాసభవారు అనగా విద్యాధికులనుమించినంతవరకు కాంగ్రెసువారి చేరును సహాయమునుగూడనే నుపయోగించు కుండును. అటుల జరిగినచే నేను స్వరాజ్యపక్షమువారికి ఉత్తమముగ సహాయమును చేయగలుగుదును.

నేనుగాని నావలె తాత్కాలికముగా రాజకీయములను విరమించినవారుగాని కాంగ్రెసు మహాసభ గమన వైఖరిని నిర్ణయింప నర్హులముకాము. అందులకు విద్యాధికులే అర్హులు. కాని జాతీయవికాసమునందు విద్యాధికులకును అస్పదాదులకును గూడ తావుగలదు. ఇరుపక్షములవారును తమతమ కృషులను సాగించు చుండుటవలననే పరస్పర సహాయము కాగలుగుదురు.

నేను రాట్టమును ఖిద్దరునుగూర్చియే దీక్షగా పనిచేయుచుంటిని.

దేశమునందు సంపూర్ణ వికాసమును బడసిన యువకుల కందరకును ఖిద్దరు కాఖలో పుష్కలమున పనియున్నది. వేల కొలది స్త్రీలును పురుషులును దీక్షగా ఖిద్దరు పనిని సాగింపవలసి యున్నది. రాట్టమును ఖిద్దరును అవసరమా కాదా? అను వాదప్రతివాదములతో నా కేమి యును నిమిత్తములేదు. వానినిగూర్చి నేను చేసిన నూచనల ప్రకార మిప్పుడు పనిని సాగించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. ఇందులకు అనుకూలరహం రంపరునుగూడ నాకు సహాయముచేయ నవసరముగలదు. వారందరు నటుల సహాయముచేయుటకు యీ సమస్యను కాంగ్రెసునుండి తొలగించుటయే కర్తవ్యము. కావున విద్యాధికులు కోరునంతవట్టుకు మాత్రమే ఖిద్దరుకు కాంగ్రెసులో తావుండును. కావున నే నేనటుల నూచించితిని. నానూచనను భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు రామోదించునెడల కాంగ్రెసు రాజకీయసంఘముగా నుండుటకుగల అభ్యంతరము తొలిగిపోవును. స్వరాజ్యపక్షము ప్రత్యేకసంస్థగా నుండ

కుండ కాంగ్రెసులోనే లీనమును. అందులకు యిదివరకు జరిగిన ఒడంబడిక రద్దుచేయబడును. కాంగ్రెసు నిబంధనలను తీర్మానమును అందులకును కూలమును రీతిన సవరింపబడును. కాని క్రొత్తగా మరియొక ఒడంబడిక చేయబడదు. నిరూపించబడిన ఒడంబడికవలననే అసహాయాద్యమును రద్దుచేయబడినందున కాంగ్రెసుద్వారము చాలవరకు తెరువబడెను. ఇప్పుడు నిర్వాహవిధానమే ముఖ్యమును నిబంధనగూడ రద్దుచేయబడునుగాన ద్వార మింకను విశాలముగా తెరువబడగలదు. విద్యాధికులకుగల అభ్యంతరము లన్నియును తీరును. ఈ విద్యాధికులలో పలువురికి స్వరాజ్యపక్షమున చేరుట యిష్టములేదు. కాంగ్రెసులో తమ కనకాక్షరేవని వారు కాంగ్రెసులో చేరకుండనుండిరి. ఇప్పుడీ నిర్బంధము తొలగినచో వారందరును కాంగ్రెసులోచేరి తాము కోరిన తీర్మానములను కాంగ్రెసుసభలో నుపపాదించ వచ్చును. ఆ సభలో స్వరాజ్యపక్షము వారితో ప్రతిఘటించి తమ తీర్మానములు నెట్లనటుల ప్రయత్నింపవచ్చును.

నూలునందావరకు నిర్బంధమున్నై నెవ్వరికిని యుండదు. ఖిద్దరును జాతీయ దుస్తుగా ధరింపవలెనను నియమము మాత్రముండును. దానినిగూడ భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు రద్దుపరచినచో మరియొక మేలు. అది నాకు కష్టముగానుండునను నేనేమియును అడ్డునెట్టదలచుకొనలేదు. దానినిగూడ రద్దుచేసినచో విద్యాధికులకును జనసామాన్యమునకు గల యీ అల్పసంబంధముగూడ రద్దు కాగలదు కావుననే అది నాకు కష్టముగానుండునని నేను తెలిసితిని. కావున ఖిద్దరు నిబంధనను మాత్రము కాంగ్రెసువారు రామోదించుటమేలు. గృహపరిశ్రమలను చేతపనలను ప్రోత్సహ పరచవలెనని కాంగ్రెసువారు కోరుచుండలేదా? ఇప్పుడు జీవనాధారము లేకుండనున్న లక్షలకొలది స్త్రీల కారితీని జీవనాధారమును కల్పించవలెనని కాంగ్రెసువారు తలంచుచుండలేదా? అందులకు నూలునందుకుట సాధనమునుగాన ధనముగాని స్వయముగా వడకిన నూలుగాని చందాగా చెల్లింపవలెనను మరతును భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారు రామోదించునయే నమ్మెనను. దేశబంధుదాసుగారి మరణమువలన కలిగిన ప్రస్తుతస్థితిలో బెల్గానుపొడ ప్రభువు ప్రసంగమునకు విద్యాధికులు కాంగ్రెసుద్వారా తగిన ప్రత్యుత్తమునిచ్చుట కివసరకే లభికముగ సౌకర్యమును కలిగించుట నిశ్చయము. (ఎం.ఎం.డి.యూ.-జూలై 30.

నూతన ప్రచురము   ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల   నూతన ప్రచురము

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

పోతానామాత్య ప్రణీతము. ఇదివరకు ముద్రితము లేన ప్రతులకన్న బాగుగ ముద్రించుచున్నారము

12 సంధములుగల సంపుటము గ్లాజాకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రూ 6-0-0

సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రూ 8-0-0

2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రూ 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ,   286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి

భగవంతుని పూజచేయుటకై

చొక్కపువెండిలో తయారుచేయబడిన

శ్రీ కృష్ణ విగ్రహములు:—

వెల 1 కి 0-14-0, 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0.

వినాయక చతుర్థి నాటికి

వెండి వినాయక విగ్రహములు:—

ప్రభావశిలేనివి రూ 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0.

ప్రభావశిలవి రూ 6-0-0, 10-0-0, 15-0-0.

అల్లిగాం:   వలయువారు తక్షణము వ్రాయుడు.

“జయలక్ష్మి”   ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్, నగర్ పేట,

బెంగుళూరు.   బెంగుళూరుసిటీ.

బర్మి-హేమ యువస్యాసము

చాలయాశాభంగకరముగ నవమానకరముగ

నున్నది

భారతశాసనచక్రలో రంగఅయ్యరుగాటి తీర్థానము

అలహాబాదు, ఆగష్టు 31:- సి. యస్. రంగఅయ్యరు (కేంద్రస్వరాజ్య శాసనసభ్యుడు) గా రంగ ప్రభుత్వమున కీర్తినివహించుచున్న తెలియబాటుటకు తీర్థానమును బ్రతిపాదింతురని దెలియచుచున్నది.

“బర్మి-హేమ ప్రభువు యువస్యాసము గౌరవము పద్ధతులపై సహకారము గలుగుటకు పూర్తిగా వీలులేకుండ జేయక పోయినను, చాలరకము కష్టముననైనను, మడిమను సంఘము మైనారిటీ నివేదిక నిట్లుద్రోసి పుచ్చుట మితవాదాభిప్రాయమునుగూడ నవమానపరిచి నట్లులైనది. సైన్యమును, యుద్ధద్యోగములను భారతీయ మొనర్చు విషయమున మంత్రి యువస్యాసము నాక్షేపించుచున్నారను భావముగల తీర్థానము ప్రతిపాదించబడును.

స్వరాజ్యపక్షాభివృద్ధి

రంగూను, ఆగష్టు 31:- ఉల్ హాక్ (కేంద్రశాసన సభ్యుడు) గారు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి కిట్లు తిలకించెడిరి. “బర్మి స్వరాజ్యపక్షము జయప్రదముగ స్థాపించబడినది. అన్ని పక్షముల నాయకులు స్వరాజ్యపక్షమువారి యెత్తులను బోగడుచున్నారు. బర్మి-హేమ ప్రభువుగారి భారతీయశాసన రిపోర్టును నువస్యాసమునకు బర్మాదేశ మిచ్చు సమాధానమిదియే.” (అ. ప్రె.)

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక

వర్గ సభలు

ఖద్గరు తప్పక ధరించవలె నను నియమము

బొంబాయి, ఆగష్టు 31:- దేశీయమహాసభా కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు కలకత్తాలో ఖద్గరు ధరింపకుండ ప్రైవేటులకు బోగూడవని నిర్ణయించిరి. వి. జె. పటేలుగారు యిండియన్ డెయిలీ మెయిలు పత్రికలో వ్రాసిరి.

వసంతాదేవిగారిని పరామర్శించుట

కలకత్తా, ఆగష్టు 31:- దర్బంగ మహారాజాధిరాజు ప్రస్తుతము కలకత్తాలోనుండి, దేశబంధుని సత్తిలికమగు వసంతాదేవిగారిని దర్శించిరి.

గాంధీమహాత్మునికిగూడ వారిబసవద్ద దర్శనమిచ్చిరి.

(అ. ప్రె.)

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

సత్య బెనర్జీగారి యప్పీలు కొట్టివేయబడినది

కలకత్తా, ఆగష్టు 31:- మహావీరవరముండు భటుడైన సత్య బెనర్జీ, సిరాంపూరు మేజిస్ట్రేటు కొట్టివేసిన చార్జీని పునర్విచారణ చేయగోరి, హాగ్లి జిల్లా న్యాయాధికారివద్ద నప్పీలు చేసెను. మహాంతు ప్రధానశిష్యుడగు ప్రభాత చంద్రగిరి యను నతడు ఘూర్క-భటులను ప్రోత్సహించి తన్ను, స్వామివచ్చి దానందగారిని కొట్టించెనని ఫిర్యాదు సత్యబెనర్జీ చేసెను. దానిని సిరాంపూరు మేజిస్ట్రేటు కొట్టివేసెను. అప్పీలును గూడ న్యాయాధికారి కొట్టివేసెను.

ఒడలు

బొంబాయి, ఆగష్టు 31:- “నార్మండా” యొడలండ ను జూలై 28 వ తేదీ తపాలతో బయలుదేలి యేడెను రేవును 2 వ తేదీ యువయము 1 గంటకు వదలెను. బొంబాయికి సామాన్యముగ 10 గంటలకు చేరవచ్చును.

పడమ జూలై 30 వ తేదీ తపాల తేదీ యువయము గం 4-30 లకు

మీద బయలుదేసిన ప్రయాణికు జి. యాకబు, న్యాయమూర్తి నున్న, గొల్ల హేమంధుగార్లు గలరు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాదివిషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్తవిషయములు చర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారము 100 పుటలుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 0-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ ఒక్కొక్కసంచిక పంపుచుండుము.

ఆరుసంచికలు ఒక్క సంపుటముగ చేర్చి బైండు చేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0 ప్రస్తుతము మేలు (నగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0 పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

దొరకుచోట్లు:- ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము 7, తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

ఆంధ్రకంపెనీ, 175, రెసిడెన్సీబజారు, హైద్రాబాదు డక్కన్.

అస్సాము గవర్నరు

కలకత్తా, ఆగష్టు 31:- సర్. జాను కెడుగారు, భార్య కలకత్తానుండి, అస్సాము మెయిలుమీదుగా పిలొంగు పయనమైరి.

బర్మాగవర్నరు

రంగూను, ఆగష్టు 31:- సర్. హోమ్లార్డు బల్లరుగారు కుమారునితోగూడ అంగోరా యొడనుండి లూయీ ఏప్రి రేవులో దిగిరి. ఉద్యోగులు, పురప్రముఖులు వారిని గౌరవముగ సన్మానించిరి. గవర్నరు గౌరవార్థము తుపాకులు ప్రేల్పబడినవి. వచ్చినవా రందఱతో సగౌరవకరస్వరూపాంతరము గవర్నరు ప్రభుత్వ మందిరమునకుజోయి సర్. విలియం కేట్లగారి యొద్ద నుండి గవర్నరు కార్యభారమును దాము వహించిరి.

వంగరాష్ట్రపుగవర్నరు

సిమ్లా, ఆగష్టు 31:- ఆగష్టు 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము లిట్టను ప్రభువు సిమ్లానుండి తన యుద్ధ్యోగ స్వీకారమునకు బయలుదేరును. వారిపోక యనధికార పూర్వకముగనే యుండును. వారి సతీమణియు, కేప్టెను జి. ఆర్. యి. బ్లాంకుగారును కూడ నుందురు.

వైట్లు కొన్నిలునభ

సిమ్లా, ఆగష్టు 31:- వైట్లు కొన్నిలు సభలో ప్రభుత్వ కార్యక్రమము 26 వ తేదీ బుధవారము, 31 వ తేదీ సోమవారము జరుగును. అంతటనుండి యవసరము ననుసరించి ప్రతివారముండు సోమ, బుధవారముల ప్రభుత్వ కార్యనిర్వహణమున కుపయోగించబడును.

మారును జాఫరుగారి తీర్థానము

పూనా, ఆగష్టు 31:- గవర్నరుజనరలుగారికి వైట్లుకొన్నిలు సభవారు వెంటనే ప్రతియంత్రములపై భారతదేశమునందెల్ల లున్నదో పరీక్షించుటకు, నాడుసీతీదోలగించుటకు తగుసహాయములు సూచించుటకునొకసంఘము నేర్పఱచునట్లులు గొల్లఖాను బహదురు హారును జాఫరుగారు తీర్థానమును బ్రతిపాదింతురు.

బొంబాయి పురపాలక సంఘసభ

బొంబాయి, ఆగష్టు 31:- బొంబాయిపురపాలకసంఘమువారి ప్రత్యేకసంభయందు హెచ్. పి. మేరీగారు పురపాలకసంఘసభలో చర్చించు విషయములు మాట్లాడు భవీరంగ సభల కధ్యక్షుడుగా పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడు డుండగూడవని తీర్మానమున దెచ్చిరి. సభకు బాప్టిస్టాగారు రానందున వి. జె. పటేలుగా రధ్యక్షుతనవించిరి. తీర్మానము బాప్టిస్టాగారధ్యక్షులుగానుండినప్పు డొకసారి ప్రతిపాదించబడగా నది ధర్మవిరుద్ధముగాన చర్చనీయముగావని త్రోసివేసిరి. కావున నిష్పాదుగూడ చర్చనీయాంశములందు జేర్చవని పటేలుగారు నుడిచిరి. తీర్మానము తెట్టవచ్చునా కూడదాయను సందర్భములు బాప్టిస్టాగారు వచ్చినతర్వాతనే చర్చింపవచ్చుననిది. (అ. ప్రె.)

హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యములు

కాన్పూరు, ఆగష్టు 31:- స్వామిసత్యదేవుగారి యువస్యాసములవలన కొంత హిందూమహమ్మదీయ సంఘములందు పట్టుదలలేర్పడినవి. స్థానికమహమ్మదీయనాయకులు సత్యదేవుగారి యువస్యాసముల నాక్షేపించిరి. ఏలనరాజకీయములందు మతవిషయముల నవసరముగా జూపుచున్నారని యభిప్రాయపడిరి. వారియభిప్రాయప్రకటనమునకు మహమ్మదీలు వేరే సభచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బర్మాప్రేడింగు కార్పొరేషను

రంపపుమిల్లు

పనివారలు సమ్మెకట్టిరి

రంగూను, ఆగష్టు 31:- బొంబాయి బర్మాప్రేడింగు కార్పొరేషను యొక్క రంపపుమిల్లులందు బనిచేయుచున్న కార్మికులు సుమారు జేయిమంది సమ్మెకట్టిరి. మాజిలాబియరు తదితర యిబ్బందు లిందులకు గారణము. స్పెషలుపోలీసు యంత్రాయమును గాంచుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

లాయల్ పురం సీనియరు సబుజడ్జిపై విచారణ

లాయల్ పురం, ఆగష్టు 31:- బుల్డేగ్రంథదనియు, గవర్నరు మెంటు సేవకుల నిబంధనలను అతిక్రమించెననియు లాయలుపురం సీనియరు జడ్జిక్వాజు అబ్దుల్ సా వాడుగారిమీద మోపబడినచేరములను విచారించుటకు నియమింపబడిన కమిషను పీఠపండు గానంతరము తిరిగి విచారణను గావించుటకు నేడు కమిషనరు అఫీసునందు విచారణ ప్రారంభించెను. ముద్దాయి సాక్ష్యములే నేడు హాజరైరి. విచారణ చేసటికి నిర్ణయేయబడెను. 1910 సంవత్సరముందు క్యాజు అబ్దుల్ గారి కుమారునకు సిమ్లాయందు కొంత ఆస్తి విక్రయించితిని ధిల్లీ సాహకారును కలెక్టరు నకు రాలిబి సుల్తాను సింగుగారు సర్ మహమ్మదు హఫీగార దుగి దెచ్చిరి. 1918 వ తేదీయందు క్యాజుసా హేబుగారిని ధిల్లీ యందు ఉద్యోగము నిమిత్తమై నియమించుటకు బూర్ఖుమే ఆయనతో తనకు వ్యాపారముగలదని సాక్షి దెల్పెను. 1224 ఏప్రియలునందు క్యాజుసా హేబుగారి భార్య యావత్తును జప్తు గావించుటకు తాను కోర్టునందు దరఖాస్తు గావించెనని సుల్తాను సింగుగారు దెచ్చిరి. గవర్నరు మెంటు అడ్వకేటు కనివారు ధర్మపు సింగుగారు (కాను పరీక్ష జేయగా 1918 ఆక్టోబరుయందుండి క్యాజుసా హేబుగారి భార్యతో వ్యాపారపు సంబంధముగలదని సాక్షి దెల్పెను. భార్యతరపున క్యాజుసా హేబుగారు రూ 49,000 ల ప్రోజీటుపై వ్రాలుచేసెను. సాక్షిల్లు చెల్లించుటకు తన ఆస్తిసమ్మదనని క్యాజుసా హేబు దెల్పెను. (అ. ప్రె.)

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగష్టు 31:- బర్మాయందును ద్వీపకల్పమునకు దక్షిణమందును వాన చురుకుగ నురిసెను. తక్కిన ప్రదేశములందు మందగించెను. దక్షిణబర్మాకు మయూను కొండలు, ఘూర్గరము, మధ్యయిండియా, పచ్చిమ కొండగము, మలబారులందు సర్వత్ర సామాన్యముగ వర్షించెను. ఉత్తరబర్మా, అస్సాము, ఉత్తరము, బీహారు, తూర్పు పంజాబు, కాశ్మీరము, తూర్పు రాజపుత్రస్థానము, మధ్యరాష్ట్రములు, మైసూరు, ఆగ్నేయ మదరాసులందు దచ్చుటచ్చుట వర్షించెను. బెంగాలు, సంయుక్త రాష్ట్రములు, దక్షిణ హైదరాబాదు, ఉత్తరమై మదరాసు తీరములందు స్వల్పముగ వర్షించెను.

మెర్క్యూరీ క్యూప్రస్ 1½ ఆక్సైడు 2, డార్జిలింగ్, దినాజ పురం 1, జాల్మేసరి 5, పూర్ణియా, పాట్నా 1, అటా శిఖరము 1½, రాయపురం 1, తిరువేలడ్రును, తిరుచనాపల్లి 1½ కలింగపట్టణములందు 1 అంగుళము వర్షము నురిసెను.

నూచన:- వాయవ్య ఇండియాందు వర్షము నురియుట తరుగును. (అ. ప్రె.)

గుమ్మతినదియందు పడవ ముట్టుగుట

నలువదిమంది చనిపోయిరి

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:—పడవలు రెండు గుమ్మతినదియందు ముట్టిపోయెనని సీతాపురమునుండి వార్తవచ్చెను. సోమవారమున అలహాబాదునుండి రెండుపడవలు గుమ్మతినదియందు నిమగ్నమై పయనమున ముట్టిపోయెను. నలువదిమంది చనిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సర్ విలియం మేరీసుగారు

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:—అలహాబాదు సందర్శించుటకు సర్ విలియం మేరీసుగారు వచ్చెదరు. రేపు ఇచ్చటనుండి వారు ఆగ్రాకు వెడలెదరు. (అ. ప్రె.)

ఆర్యసమాజ కార్యదర్శిని దోచుట

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:—సంయుక్త రాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నంద్యాల జిల్లాలోని ఆర్యసమాజ కార్యదర్శిని మరణించుటకు హిందువులను మహమ్మదీయులు కల్లగొట్టినట్లు లీడరు ప్రతీకాక తెలిగ్రామంపబడెను. పదిమందికి గాయములుకూడ దగిలెను. (అ. ప్రె.)

ప్రీతపండుగ శాంతియుతముగ గడచిపోయెను

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:—సంయుక్త పరగణాలందన్ని జిల్లాలందును ప్రీతపండుగ శాంతియుతముగ నడచిపోయె నని వార్తలవలన తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బైసికిలు అపహరించుట

ముద్దాయి మూడు మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను

హూమరు, ఆగస్టు 4:—హిల్స్ కాలనీలోని యువకులొకఁడు గన్నరు డబ్లియు. ఎస్. కాస్మీ, ఆర్. యస్. ఎ. గారిని మొదటి తరగతి జిల్లా మేజిస్ట్రేటును ఎ. జి. బ్లెకుగారు నేటి ఉదయమున మూడు మాసములు కఠినశిక్ష ననుభవించుట కు తరువు గావించెను. అంధోరియాజు అను నామ మూడు చక్రముల బండి అపహరించుటచే బి. పి. సి. 408 సెక్షనుక్రింద ముద్దాయి విచారించబడి శిక్షింపబడెను. ముద్దాయిస్థిడరు ఎస్. ఆర్. వారాయణగారు బండి ఖరీదు ముద్దాయి యచ్చుకొనునని తీర్పు చెప్పటకు పూర్వము దెప్పెను. ముద్దాయి దొంగతనము గావించెనని తాను మనఃపూర్వముగ నమ్ముచున్నాననియు సేరము తుంతవ్యయముగాననియు బ్లెకుగారు నడిపిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి సెక్రెటేరియటు

పునహా మార్చబడుటకు ఆలోచించుచున్నది

బొంబాయి ఆగస్టు 4:—రెవెన్యూ డివిజన్ సెక్రెటేరియటు పునహా మార్చబడుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్న పని వార్తాపత్రములు తెల్పుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

రీడింగుదంపతుల కెదురుసన్నాహము గావించుట

సిన్హ, ఆగస్టు 4:—ప్రైవేటు క్రెకటరీహేసు. మిలిటరీ క్రెకటరీ కర్నలు వార్తము రాజప్రతినిధి సర్జను కర్నలు నార్మను వాకరుగార్లు రీడింగుదంపతుల కెదురు సన్నాహము గావించుటకు నేడు బొంబాయి వెడలుచున్నార. (అ. ప్రె.)

కర్నలు నికలాసు జడ్జిగారి సెలవు

సిన్హ, ఆగస్టు 4:—ఆఫీసర్ హెడ్ క్వార్టర్స్ తాలూకు ఎడ్వోకేటు జనరలు కర్నలు నికలాసు జడ్జిగారికి పింఛను దీసికొనుటకు బూర్జుము ఎనిమిదమాసములు సెలవయబడెను.

బెంగాలు ఒలింపిక్సు సంఘ వార్షిక సమావేశము

కలకత్తా, ఆగస్టు 4:—బర్మాను మహారాజాధిరాజు బహదూరు సర్ విజయచంద్ర మహారాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద చారంగియందు వై. యం. సి. ఎ. హాలునందు బెంగాలు ఒలింపిక్సు సంఘ వార్షిక సమావేశము నేడు జరిగెను. 1925-27 సంవత్సరమునకు కార్యదర్శనాధికారులు ఎన్నుకొనబడిరి.

దేశ బంధుదాసు

జేయిలునందలి యనుచరుల భక్తి

కలకత్తా, ఆగస్టు 5:—మాండలే ప్రధాన కారాగృహమునుండి యనేక రాజకీయై దీలు కలసి, సుభానుచంద్రబోసు సత్యేంద్రచంద్ర మిత్రుల సహితముగా కీ॥ శే॥ దేశబంధుదాసుగారి మరణమును వగచుచు తీర్మానించి, వసంతాదేవిగారికి బంపిరి. ఆ సందేశములున్నది. కీ॥ శే॥ దేశబంధు మాకు చాల ప్రేమాస్పదుడు. నేడు భారతదేశమంతయు నేడ్చుచున్నది. ముఖ్యముగా నంగ యువకులు నిచారించుచున్నారు. ఒకసమయమున మనో దౌగ్ధ్యము లొంగిపోవజేయును. కాని యిప్పుడు క్రొత్త యావేశము, క్రొత్త బలము, క్రొత్త జీవనమును వచ్చి నవి. ఎటుజూచిన నాశ గానవచ్చుచున్నది. వంగ యువకులు నిన్ను ప్రార్థించి, నీ యశీర్వచనముల బడసి, దేశసేవ మఱింత దీక్షతో నాచరించుటకు శక్తి వంతులయి విజయమునందుదురు. “వందేమాతరం”

అఖిలభారత దేశబంధు స్మారకనిధి

రూ 24,000 లు పాట్నాలో ప్రోత్సహించి పాట్నా, ఆగస్టు 4:—గాంధీమహాత్ముని ప్రబోధము ననుసరించి కీ॥ శే॥ దేశబంధుదాసు స్మారకనిధి క్రింద రూ 24,000 లు ప్రోత్సహించిరి. శింగరూమికి మహాత్ముడు వచ్చినపుడతని కాధనము నర్పించవలయునని యూహించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

సాధువును బాధించుట

పి. డబ్లియు. డి. వారి యధికార ప్రమత్తత పూసనీయుడగు సాధు వొకఁడు గత పుష్కరమునుండి కృష్ణానది యొడ్డున చిన్నగుడిసె వేసుకొని దానియందుండెడి వాడు. మొన్న గాలివానల కది మాలిపోయినది. దానిని మఱల నిర్మించుకొనుటకు, పి. డబ్లియు. డి. వారభ్యంతర పెట్టుచున్నారు. పురజను లెంత బ్రతిమాలుకొనిన నధికారులు వినుకున్నారు. ఇది బెజవాడయందు చాల హడావుడి కలుగజేయుచున్నది. వెంటనే మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి యీవిషయమును సరిపుచ్చునని పట్టావాసు లూహించుచున్నారని బెజవాడనుండి తుర్లపాటి వెంకటేశ్వరరావు బారిష్టరుగారు తంతి నేయుచున్నారు.

ఉన్నత స్త్రీ విద్యాబహిష్కారము

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:—అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ సైనుచాన్సెలరుగారి ఉత్తరువుపై దప్పు స్త్రీలు పురుషులతో గలసి బి. ఏ. తరగతియందు చదువుకొనుటకు జేర్చుకొనడగరని విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘము తీర్మానించెను. ఈ నిబంధనయొక్క న్యాయమును గురించి లీడరుప్రతీక సందేహించుచున్నది. తీర్మానమును గురించి విచారణ గావించుటకు అలహాబాదులందలి స్త్రీలు రాబోవు గురువారమున సమావేశమయ్యెదరు. (అ. ప్రె.)

సర్ జోగ్గేశ్వరగారిని ప్రియీల్పుట

సిన్హ, ఆగస్టు 4:—పింఛను దీసికొనుటకు పూర్వము సెలవుమీద బోవుచున్నట్టి పాట్నా తెలిగ్రామ దైత్యుల జనరలు సర్ జోగ్గేశ్వరగారు తిన్నగా యింగాడు బోవు ప్రయాణముమీద బొంబాయి బయలుదేరిరి. సర్. బి. యస్. మిత్ర, జి. యస్. రాయ, సర్ ప్రెడెంటువైటు, వైటుగారి భార్య, కామ్యు. టి. ర్యాన్ గార్లు పాట్నా తెలిగ్రామ ఉద్యోగులు శైలుప్రేమనువద్ద సర్ క్లర్కుగారికి హృదయపూర్వకముగ పిడ్డొలుపు నొసంగిరి. (అ. ప్రె.)

పట్టికు హెల్తు

ఉద్యోగుల పర్యటనము

సిన్హ, ఆగస్టు 4:—బొంబాయి క్రిమిపోలీస్ నాలయ డైరెక్టరు డా॥ నూజాగార్లు గాక బెంగాలు పట్టికు హెల్తు కౌన్సిలరు సహాయకైరక్టరు డా॥ బిషిన్ బిహోరీబహ్మచారిగారుగూడ పట్టికు హెల్తు ఉద్యోగుల అత్యంత ప్రాచ్యుతములందీ పర్యటనమును బాల్కొనెదరు. ఈపర్యటనము వానాసమితి యాజమాన్యక్రింద జరుగును. రాబోవు శతకాలములో జపానునందు సమావేశమగును. (అ. ప్రె.)

సరోజినీదేవిగారి ప్రచారము

లోకమాన్యుని విగ్రహమును బహిరంగపరచుట

కరాచీ, ఆగస్టు 4:—కొన్ని వేలమంది సభ్యులయొడుట శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు శనివారము సాయంకాలము ఖిల్ద్వానాభవనమున లోకమాన్య బాలకంగాధరతిలక్ మహారాజుగారి శిలావిగ్రహమును బహిరంగపఱచిరి. ఆ యంత్రసమనకు ముందు ఆర్. కె. సి. ధ్యాగారి యధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగి పూర్వకార్యక్రమ మంతయు ముగించిరి. పిమ్మట సరోజినీదేవి గారుపర్యవేంపురు తిలకగారినిగూర్చియు, వారి మహాత్మ్యమును గూర్చియు సుమారు ౧౦ గంటకాల ముపర్యవేంపిరి.

నిన్న సాయంకాలము జంతు ప్రదర్శన నారామమును సరోజినీదేవిగారు సందర్శించిరి. దానిపేరు మార్చి మహాత్మ్య గాంధీ యారామని దానిని మార్చిరి. అచట పురపాలకసంఘ ముమేకు సన్యాసపత్రము నిచ్చిరి. సుమారు యిరువేలమంది సభకు వచ్చిరి. పత్రము స్వదేశ పట్టుగుడ్డమీద నచ్చొత్తించి వెండిపత్రమునందు పురపాలకాధ్యక్షుడు గణేశ్, యస్. ఆర్. మొహతాగా రిచ్చిరి.

దానికి సరోజినీదేవిగారు. సమాధానమిచ్చుచు శ్రీల సీపుర పాలకసంఘము గౌరవించుట కిదియే ప్రథమస్థాయనియు, గృహినిని యింటియం దంత ప్రాముఖ్యమో దేశవ్యవహారము లందుకూడ నంత ముఖ్యమని పురుషులు గ్రహించినందులకు సంతోషమును వెల్లిబుచ్చిరి. పర్రవైవమ్యములను బోగొట్టుకొనగోరెను. కరాచీ సింధు రాష్ట్రీయమున కనాదినండియు ముఖ్యపట్టా మనియు, ప్రాకృచ్ఛిమములను గలుపుట కసాధ నమయ్యెననియు, గుణపాఠములు నేర్వగలక కరాచీయందు న్నదనియు, కరాచీవాసులందుకు ప్రయత్నింతురని యూహించుచున్నాననిరి.

నిన్న యుదయము పదిగంట ౧౫ కు సింధు కళాకాల సారస్వత సంఘము విద్యాధుల కుపసంగించిరి. సరోజినీదేవిని పుష్పమాలాలంకృతఁ జేసి ఛాయా పటమును దీసికొనిరి. (అ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

అధ్యక్షసానమునకు పోటీ కలకత్తా, ఆగస్టు 4:—ఆగస్టు 12న తేదీని జరుగు శాసనసభాధ్యక్షత వెనరువత్తురోయని బహువిధములుగ నాలోచించుచున్నారు. శాసన సభకూడినతోడనే మొదట సభ్యులు నెన్నుకొనును. అభ్యర్థులు బి. యల్. స్వామిఫజుల్ హక్కు, కృష్ణబోరసు, డా॥ అబ్దుల్లా సుహృద్దాయ్, కుమార పికారేశ్వరరాయి, నరేంద్రనాథరాయి, డా॥ హెచ్. డబ్లియు. మారినో గార్లు. ఇందు శిస్యాలగురు కొంతకాలముక్రింద స్వరాజ్యపక్షము నుండి విడిపడి, దాసుగారి మరణానంతరము నాఖ్యోక్తము కొనబడి మఱల స్వరాజ్యపక్షమందు జేరిరి. హక్కుగారు మహమ్మదీయ పక్ష నాయకుడు. వెనుక మంత్రివదవనిగూడ నిర్వహించిరి. బోసుగారు విశ్వ విద్యాలయము తరఫున వచ్చిరి. సుహృద్దాయ్ గారు, బోసుగారుకూడ స్వరాజ్యపక్షీయులే. పికారేశ్వరరాయి, నరేంద్రనాథరాయిగార్లు ర్లిరువురును స్వతంత్రపక్షమునకు జేరినవారు. పికారేశ్వరరాయిగారు నరేంద్రనాథరాయిగారు సభకొకప్పుడు పాద్యక్షుడుగా నుండెను. సుహృద్దాయ్ గారు రిప్పుడు పాద్యక్షుడుగా నుండిరి. డా॥ మారినోగారు హైందవాంగుల తరఫున నిలువబడిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్‌జెంజి

సామాన్యసమావేశము గురువారమున జరుగును దొరతనపు సూచనలను గురించియోచించుటకు బొంబాయి, ఆగస్టు 4:—ఈ దిగువ ప్రకటింపబడిన దొరతనపు సూచనల విషయమై విచారించుటకు బొంబాయి ఎక్స్‌జెంజి సభ్యుల సమావేశము రాబోవు గురువారమున జరుగును:—(1) నిబంధనలను నిర్మించు సర్వాధికారము ప్రత్యేకములమున ఎక్స్‌జెంజికియుట (2) బ్రోకరులకు దలారీలకు లైసెన్సు నీయుట (3) ఈ కెండును అంగీకృతముగానినో రొక్కమునకు మాత్రమే షేరములు జరుపుటకు దొరతనము నొక చట్టము మును నిర్మించును. ఈ సూచనలవలన సభ్యులకు లాభము క్షేదనియు వానిని ద్రోసివేసేయవలయు ననియు సామాన్యాభిప్రాయముగలదు. (అ. ప్రె.)

సెంట్రలు రివెన్యూబోర్డు సీనియరుసభ్యుడు టాటనుహాయుగారు దక్షిణ ఇండియా పాణిజ్యసంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గముతో రేపు రాజదేవున్నవిషయమై చర్చించెదరు.

దేశబంధు సారకనిధి

కాంగ్రెసులో జేరి పనిలేని పోలీ కేల నువయోగింపరాదు?

(యంగిండియా)

అఖిలభారత దేశబంధు సారక చిహ్నముయొక్క యు మునుగూర్చి సేన మిత్రులతో చర్చించుచుండ కొందరు మిత్రులు, ఖైదులలోనున్న వారికుటుంబముల రక్షించుటయూ, అ సహాయోద్యమములో దిగి కాంగ్రెసు నవలంబించి పనిలేకున్న వారిసహాయము జేయుటయు గూడ ఉద్దేశ్యములతో నొకటియైన గాగూడరా యని యడిగిరి. సేన బెంగాలులో నుండగా యి దే ప్రశ్న యనేకవిధముల వచ్చెను. అట్టి యుద్దేశ్యముతో నైన యెడల అట్టి నిధిని భారతదేశమంతటను అన్ని పక్షములనుండి యు వనూలు జేయుట సాధ్యముగాదని నాయభిప్రాయము. రాజకీయ కారణములచే నైదువందల వేలకు పైగా పోలీసులను విడుదల చేయమని యేర్పాటు చేయుట అసాధ్యమని వారు రాష్ట్రమునకు తగిన టుల పరిష్కరించు కొనవలయును. ఆపనికిగాను శాశ్వతనిధిని సమకూర్చుట సాక్షియులేదు. దక్షిణాఫ్రికాలోను యిక్కడ కొంతవరకును నాకు గల్గిన యనుభవము ను బట్టి చూడ సహాయము జేయలేక పోయిన వారికి గాక తగినవారికి జరుగుచుండుట గానించెను. ఎప్పుడో ఒకసారి యిటువంటి విషయము వచ్చుచుండునని శాశ్వతనిధి సేర్పరచినయెడల ధర్మము ధౌర్య జీవితం వెరవని వారికి మరింత ఆలస్యము. అక్రమాచార ములు జరుగుట కవకాశములేకుండ జేయవలెననియే సేన దక్షిణాఫ్రికాలో సహాయ సహకారమైన వారికి భోజనవసతులు జేసి, రక్షించుటకై పెట్టిల్వెంటాకటి స్థాపించితిని. ఈఒక్క పని జేయుటవలన వేలకొలది రూపాయలు అదాజేసి, నిజముగా కష్టములో నున్నవారికి సహాయముజేసి, అందరకును న్యాయ ముజేసి, కష్టములో నున్నవారలను ఉండవలసిన పరిస్థితులలో నుంచి, వారికి తగిన సహాయము గల్గించి, అట్టి కుటుంబములలోని పిల్లలకు విద్య కనకాశముజేసి సహాయము జేయుట సాధ్యమయ్యె ను. 1921 లో చిటగాఢునందు పెద్ద సమ్మెయైన పిదప సేని ట్టి పద్ధతినే నూపించితిని. రాజకీయకారణములచే ఖైదులో నుంచబడిన వారికి సేన సూచించినటువంటి పనులను గట్టిగ జేయకున్నయెడల ధర్మము అపాత్రమగును. ఆసలు సంరంభము పూర్తిగ వచ్చునెడల యింకను రావలసియున్నది. మనమప్పుడు మన స్యాత్యత్యయమునకు తగినంత ధనము నెట్లో వెచ్చింపవలసి యుండును. మనము జేయు స్వా తంత్ర్య సంరంభమునందు యిట్టి కష్టములు వచ్చినయెడల వానిని దీర్చుటకు కొన్ని మార్గముల నాలోచింపకున్న యెడల మనము అన్యాయముగ లోబడిపోయి మాడవలసినవచ్చును. స్యాత్యచిహ్నము యీ వినియోగము సంపత్తిగనుగుణముల మాట యెట్లున్నను, రాజకీయముగ కష్టస్థితిలో నున్నవారికి సహాయము జేయుటకు గాను శాశ్వతనిధి సేర్పాటుజేయుట నాకేమాత్రము నిష్ప్రము లేదు.

కాంగ్రెసులో జేరి పనిలేకుండ నున్న వారి విషయమును ముఖ్యముగ నవసరముగ విచారించవలసియే యున్నది. మన కి విషయమై తీర్మానము లెన్నియో యున్నను మనము అఖిల భారతకాంగ్రెసు సర్వీసనిగాని రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సర్వీ సనిగాని స్థాపించే తేకపోతిమి. అందు కిష్టములేక గాదు. శక్తిలేకపోయెను. సేనీవిషయమున ననేకసార్లు పని జేయ ప్రయత్నించితిని. కాని పరాజితుడనైతిని. జీతము లింత కన్న యెక్కువ యీయగూడదని నిర్ణయించుటకుగాని సర్వీసులో గ్రేడును నిర్ణయించుటగాని సాధ్యముగాక పోయెను. ఎక్కడనైనను ఒకవిధానమును స్థాపించ ప్రయ త్నించినయెడల అంతను వదిలిపెట్టి దేనికిదా దాని సుగుణములను బట్టి ప రి కి లి ం చుట వ స ర మ య్యె ను. ఒకస ర్విసనిపెట్టుట యింకను సాధ్యము గాక పోవచ్చును. కాని నెమ్మది నెమ్మదిగ ఆపద్ధతి పెరుగుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

కాంగ్రెసు పనివారలకు నిర్వాణ కార్యక్రమములలో రెండుకాఖలు పూర్తిగ పని గల్గింపగలవు. ఒకటి ఖద్దరు, రెండవది తక్కువైనను విస్త్రు. ఇందుగూడ యేర్పాట్లమున కది చూచుకొ నవలసినదే. అదిగూడ ఆయాప్రదేశములందు వనూలను మొత్త ములమీద నాధారపడియుండునగావున అట్టిసహాయమును బొం భునట్టి సర్వీసే సజీవముగ నుండగలదు. ఏలననగా యేదైన ఒకసే వజేయునపుడు ఆసేవ బడయువారు దానిప్రయోజనమును బట్టి యే సహాయము జేయుచుందురు. కాంగ్రెసు సజీవముగనున్న దన్న కారణము దేశములో కావలసినదానికక్కరకు వచ్చుటచేత

సే. ఇయ్యది పైన చెప్పిపెట్టిన ప్రభుత్వమువంటిదిగాదు. కాబ ట్టి అదియేవలన పాలింపగడంగునో వారు సహాయముజేయుచు న్నను స్వతంత్రముగ నుండును. ఖద్దరు, విద్యాసేవలు రెంటికీని నిరంతరము పనిజేయుచు సిద్ధముగనుండువలయును. ఈరెంటిలో దేనికిగాని ఆయాచోట్ల సహాయము గలుగకున్నయెడల కారణ ము ఆయాపనులు జేయువారికి తగినశక్తి సామర్థ్యములులేవని యే అర్థమనిసేన నిర్ణయించుకొంటిని సమస్తమైన వారొక్కరు గాని అన్నములేక మౌడనటులనే నెరుగను. కాంగ్రెసుప్రచార కులు కష్టకాలములోనుండి గౌరవముగనే, గడవకున్నను, జీవనము జేయుచున్నారని నాకు తెలియును. రానురాను మనస్థితి యి ట్లే యుండునని నాకు తెలియును. ఇంకను కొందరకు దేశసేన జేయుటలో నిరాడంబరముగనుండి కష్టగుల బడుచుండ వలెనని తెలుసుకొనలేక పోయినను, కొందరింకను యిట్టి కష్టములను బొందుటకు శారీరకముగ తగినవారు గాకున్నను అఖిలభారత దేశబంధు సారకనిధిని యిట్లు కష్టములోనున్న వారికిగాని, కాంగ్రెసు ప్రచారకులు పనిలేనివారికిగాని యేల నువయోగిం చుట లేదో యిప్పుడు స్పష్టముగ తెలిసియేయుండును. ఇప్పుడే సారకనిధి యుద్దేశ్యము పరోక్షముగ రెండువిధములను సహాయము జేయవలెననియే. మో. క. గాంధీ.

గాంధీ మహాత్ముడు యంగిండియాలో నిట్లు వ్రాయు చున్నాడు.

కాంటు సేవనలు గవర్నమెంటు విదేశాంగాధికారి వద్దనుండి నాకు వచ్చిన పెద్దటెలిగ్రామును యంగిండియా పాత కులు చదివియే యుందురు. అది ప్రపంచములో ననేక భాగ ములకు పంపబడినట్లు గానించుచున్నది.

మనము భారతదేశములో నున్నవారము. చైనా యున్న దుస్థితిలో సేమి సహాయము జేయగలమో నాకు దోచుటలేదు. మనమే సహాయము కావలసిన స్థితియందున్నాము. మనవ్యవహార ములలో మన శక్తిమైన పలుకుబడి యున్న యెడల, యీటెలిగ్రాములో వచ్చినవార్త నిజమే యైనయెడల భారత సేవాయాలు అమాయకులకు చైనావిద్యార్థులను కాల్పుట అనమానకరముగను సీచముగ నున్నదని సహింపక తగినపని జేసేదేవారమే. అట్లు కాకపోవుటచేత వారు కష్టము లన్నిటి నుండి బయటబడవలెనని మాత్రము ప్రార్థించెదము. కాని చైనా పరిస్థితులుజూడ మన బానిసత్వము మనకేగాక మన పొరుగున నున్నవారికిగూడ హానికరమని తెలియుచున్నది. భారతదేశ మునేగాక, గ్రేట్బ్రిటను గొప్ప పురాతన చైనాదేశమునుగూడ తమలోకి ద్రిప్పుకొనుటకు వీలుగ నున్నదని తెలియుచున్నది.

చైనాలో ముఖ్యులైనవైన యీవ్రాసినదానిని జూచు నెడల సేన భారతదేశములో మన మనుసరించిన అహింస పద్ధ తినే వారును అనుసరింపవలసిన సలహా నిచ్చెదను. చైనా దేశీ యులు ప్రపంచములో నెల్ల తమరు సంఖ్యయందు యెక్కువ వారని తెలుసుకొనవలయును. వారలకు అద్భుతముగ పూర్వ సాంప్రదాయములు గలవు. మనవలె వారు పౌరుషమును కోల్పోయి యుండలేదు. వారు అహింస సత్యమార్గము ననుస రించునెడల విజయము నిశ్చయముగ గల్గుటయేగాక త్వరలోనే జేరగలదు. సలహాదీక్షిల్లు దాదాపు జనమున్న దేశము యూరోపు జపాను అత్యాశక్తికల ముగ్గిపోనక్కరలేదు. చైనా తనదేశ ములో తాను శాంతిముగ తగవులు లేకుండునటుల ప్రయత్నము జేయునెడల విదేశీయులకు లోబడకుండ స్యాత్యత్యయమును బడ యగలదు. విదేశీపు సరుకులను బహిష్కరించుటతో విజయము గాంచునెడల విదేశీప్రభుత్వములకు తమపై గల పట్టు నుంచుకొన కుండ జేయవచ్చును.

నేతయంత్రముల దుస్థితి

రాజప్రతినిధికి విజ్ఞప్తిచేయు ప్రయత్నములు ఆహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 8:-ఆహమ్మదాబాదు నేతయంత్రాలయాధికార సంఘాధ్యక్షుడు బొంబాయిసంఘమున కిట్లు తిలకించెను. "నేతయంత్రముల స్థితి చాల చిక్కుగానున్నది. ఆహమ్మదాబాదు సంఘము, రాజప్రతినిధి బొంబాయి చేరిన తోడనే విజ్ఞప్తి సంఘమువారితో నెల్ల విషయములు మనవి చేయవలయునని పురుషోత్తమదాసుగారి యూహను బలపఱచు చున్నాడు." బొంబాయిసంఘమువా రాయాలోచన నంగీకరించుచున్నారు. కాని బొంబాయిలోనే విజ్ఞప్తి చేయుటకు సాధ్య ముగాదనియు, సిన్హాయందే నట్టివిజ్ఞప్తిచేయుటకు ప్రయత్న ములు జరిగెనుమని సమాధానమిచ్చిరి.

యంత్రములు మూసివేయుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 8:-నేతయంత్రములందు చిక్కుస్థితిగతులు కలుగుటచే చాలమంది పనివారుడను దీసివేయుచున్నా రు. పెట్రెలబరు 1 వ తేదీనుండి సారిలోనున్న జూబిలీయంత్ర ములు మూసివేయబడునని ప్రకటించిరి. దానివలన 1800 మంది

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ

గవర్నరు మంత్రివర్గపుల నంగీకరింపఁ గోరుచు నుపన్యసించుట

స్వరాజ్యవాదుల వైఖరి ఆగస్టు, నాగపూరు 8:-మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ ప్రారంభించెను. ప్రథమమున గవర్నరు రుపన్యసించెను.

గవర్నరు రుపన్యసించుచు వెనుక సభలందు జాతీయాభ్యుదయకరములకు కార్యములకు వ్యయమును సభలో నామో దింపఁ గోరితనియు దద్దివయమున సభ్యులు చాలవఱ కంగీ కరించినందులకు సంతోషకరముగ నున్నదనిరి. పిమ్మట తన యుద్యోగులను బ్రకటించి వెనుకటిసభకు పిమ్మటజరిగిన విష యములనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. సభావిషయములను గూర్చి జిల్లా యుద్యోగులు ప్రచారమొనరించుట యాపుజేసితినినిరి. దర్బారులను గావించిటకు క్రిందియుద్యోగుల కధికారమియ వాగ్దానమొనర్చిరి. ఇంక నితరవిషయములను గూర్చి మాటా డుచు వెనుకటి సభలు ముగియకపూర్వము మంత్రుల జీతముల కొరకు మఱి నొకసారి సభయెదుట నుంచగోరితిని. నాకా యాశ యెప్పటికిని వదలలేదు. కాని యీమధ్యగలిగిన విషయ ములు రాజకీయవాతావరణమును మార్చివేసినవి. ఈ సదుమ సభలో ప్రాబల్యము వహించిన పక్ష నాయకుల యుద్దేశ్యములు నాకు తెలిసినంతవఱకు వంగరాష్ట్రముందలి పద్ధతుల ననుస రింపఁ గోరినట్లులు కనబడుచున్నవి. అట్టి విషయములందు విమర్శించుట నా క వ స ర ము లేదు. మీ రే విమర్శించుకొనవలయును. వంగరాష్ట్ర మంత విద్యాధిగమ్యులనే యీ మధ్య రాష్ట్రముందు చేజిక్కిన యమూల్య సంస్కరణములనుప యోగించి స్వపరిపాలనాభాధ్యత వహించుట యుత్తమమో కాదోమీరే నిర్ణయించుకొనవలయును. మీకట్టికోరికలేనియెడల మంత్రుల జీతములనుగోరి నాకు ప్రయోజనములేదు. కాని యిప్పుడే చెప్పుచున్నాను. ఆభాధ్యతయంతయు మీదే. మీరేనిశ్చ యించుకొనవలయును. సేన కార్యనిర్వాహకుడను మాత్రమే, కొలదిదినములలో నాయకులను నా యింటికి బిలిచి వారి యభిప్రాయములను గైకొనవలయుచున్నాను. సంస్కరణములు నుపయోగించు యూహలే యున్నయెడల మంత్రుల జీతములకు మఱి సభయందుంచెదను. ఏదైనను తద్విషయమున సభ్యులే నిశ్చయించుకొనవలెననినిదివిరి.

దాసుగారియడ సానుభూతి

పిమ్మట సభాధ్యక్షులైన తంబిగారు కి||శే|| దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారిని బొగడిరి. స్వరాజ్యపక్షము తరపున డా|| మూజీగారు మితవాదనాయకుడగు యస్. యమ్. చిట్టపీఠగారు, ప్రభుత్వముతరపునస్తాండగుగార్లునుపన్యసించిరి. సుమారు 274 ప్రశ్నలు వేయబడినవి. ప్రతి ప్రశ్న నుపప్రశ్నలుగూడవేయ బడినవి. చాల ప్రశ్నలు కె. రాఘవేంద్రరావుగారే వేసిరి.

ప్రశ్నల యనంతరము ప్రభుత్వసభ్యు డగు స్టాండమనా రు కేంద్ర ప్రభుత్వము వద్దనుండి 9 లక్షల రూపాయలు ముజ రా యిచ్చిననియు కొంత సమ్మెంటరీ గ్రాంటులకు పోను మిగ తే ధనమంతయు దత్తర కాఖిల కుపయోగింప బడుననియు రు 25,000 లు అడవులు రోడ్లు బానుచేయుటకును వైద్య విద్యా భిన్నధులకు 4 1/2 లక్షలరూపాయ లుపయోగింపబడు ననిరి. విశ్వ విద్యాలయ భౌండాగారమున 65,000 లు, ప్రకృతిశాస్త్రకళా శాలా విద్యార్థి వసతి గృహ నిర్మాణమునకు రు 1,50,000 లు ను బీరారు రాష్ట్రములో బుజ్జానా మార్కెట్ బాసిం గ్రామము లందు గల మాధ్యమికపాఠశాలలకు రు 1,50,000 లు నుపయో గింపబడునని తెలిపిరి.

పిమ్మట సభ 5 వ తేదీ వఱకు నిలుపబడినది.

స్వరాజ్యవాదుల వైఖరి

స్వరాజ్యపక్ష సభ్యు లందఱును గలసి సభచేసి గవర్నరు తన మం ది ర ము న కు బిలుచుచో నీ త ని యుప న్యాసమున కెట్టి సమాధాన మియ్యదన పని యాలోచించి, దానిని దయారుచేసిరి. అవి రహస్యముగ నుంచబడెను. ఒక్క కేంద్రశాసన సభ్యు డగు అభయచంద్రగారు మాత్రము సభ కావ్యానింపబడిరి.

కాని వారి సమాధానము సభ్యు లెవ్వరు తెలుపకున్నను కలకత్తా తీర్మానముల ననుసరించు సమాధాన మేకగ్రీవముగ నిచ్చిరిని యూహించుటకు వీలుగనున్నది. (అ. (పె.)

పనిలేకుండనుందురు. మెప్పుట్టి బహుచాయంత్రములు ఆగస్టు 1 వ తేదీని మూయబడునని తెలియజేసిరి. కాని వారు యంత్రాలయ సంఘమువారి సలహాప్రకారము భృత్యము తగ్గించు పద్ధతి నవ లంబింతురుకాని మూయరు. ఇప్పటికి పూర్తిగాను, సగముయం త్రములు మూసివేయబడవలన 5000 మంది పనిలేకుండునన్నారు.

గవర్నరు లీసందర్భమున జోక్యము కలిగించుకొనుటకు పారిత్రామికలంగును మొక విజ్ఞాప్తి జేసికొనును.

(అ. (పె.)

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

ఆగస్టు 8-వ తేదీని

6. ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

11. సావకూరుపేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

13. ట్రివెన్ బేసిన్

ఎం. సింగారపేటశెట్టిగారు

30. మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

శ్రీ॥ సి.ఆర్. రెడ్డిగారి

అధ్యక్షోపన్యాసము

ముత్యాలపేటపై గొప్ప కాంగ్రెసుసభ

కడచిన సోమవారము సాయంత్రం ముత్యాలపేటలో శ్రీ॥ బుర్రా సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షిత్వమున బలపరచుటకు సమావేశమయిన సభయందు అధ్యక్షులు శ్రీ॥ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు మూడు 1000 సభ్యులను జస్టిసు కాంగ్రెసుపక్షముల భేదములను వివరించుచు తెలుగునందు రమ్యముగ నువ్వనించెరి.

సి. రామలింగారెడ్డిగారు ఆంగ్లమున ఈదిగువవీరిని నుడివెరి.

హోదాలను జూడకుడు

“ప్రస్తుత మీ ముత్యాలపేటవాసుల కర్తవ్యమేమి? జస్టిసుపక్షమునకా లేక కాంగ్రెసుపక్షమునకా వోటు జేయవలెననిది ప్రస్తుతసమస్య. రా॥ బి॥ తణికాచలంశెట్టిగారు అధ్యక్షపదవిలో నున్నారే చాలపెద్దవారే బుర్రాసత్యనారాయణగారి రెడ్డి పదవియందు లేకే చాలసాటిగ నున్నారే గనుక సోదానుబట్టి ఒడ్డుసాడుగులను బట్టి వోటు జేయవలెనా? హోదాలనుబట్టి వోట్లు ఇవ్వవలయునంటే ప్రభుత్వమువారికే వోటుజేయవచ్చును. అంతకన్న ఎక్కువ హోదా గలవా రెవరున్నారు?”

ప్రజాపరిపాలనము

ప్రజాపరిపాలన మిపుడు లేదు. ప్రజాపరిపాలన మన ప్రభుత్వము ప్రజలయజమానులు గాక ప్రజలనేవకులుగ నుండవలెను. ఇంగ్లండుదేశములో గొప్పగొప్ప ప్రధానమంత్రులుగ ఉంటున్న గ్లాడ్ స్టెను మొదలగువారు ఓడిపోయినారు. మొన్న మొన్ననే ‘ఆస్ట్రిక్తు ఓడిపోయినారు. ఆంగ్లేయప్రజలవలె అట్లు మీరుగూడ మీదైర్యసాహసముల జూపవలెను గాని హోదాలను జూడరాదు. ఇప్పుడు ప్రాన్సు, జర్మనీ, ఇంగ్లండు మొదలగు నీదేశములలో ఉండే విషయములు పరికించిమా నే ఒకమారు ఎన్నికలలో ఒకపక్షమునకు వోటుచ్చేస్తే రెండవమారు ఎన్నికలందు వేరొకపక్షమును ఎన్నుకొంటారు. ఇట్లు త్రొత్తవారిని పంపిన నూతనపరిస్థితు లేర్పడి ప్రాతపదతులపై నభివృద్ధి గలుగును.

జస్టిసుపక్షము-ఉద్వేగము

జస్టిసుపక్షము ప్రజాపక్షమాయని ముందు విచారించండి. సమస్తప్రజలకు అనుమానం పరిపాలన మీజస్టిసుపక్షము గడచిన 3 సం॥ల నుండి కావించినదా? ఒకే నిదర్శనము చాలును. ఈ పప్పు మనుష్యులకు, జంతుజాలముల కెల్లరకు అవశ్యముగ కావలసినది గదా. అట్టి ఉప్పుపై పన్నును తగ్గించవలదని ఈ జస్టిసుపక్షము వారు సిగ్గుచేరి తిరిగిపోయారు. ఆ కప్పములో మిగిలే డబ్బుచేత పాకశాలలు ఆస్పత్రులు పెట్టిస్తాగలు. కాని మేముచెప్పేదేమంటే ఉప్పు పసిబిడ్డ మొదలగునీని ముసలివాండ్రవరకు, బ్రతికియున్నంతకాలము చివరకు చచ్చిన పిమ్మట గూడ కావలసినవస్తువు. (నవ్వు) ముసలివాండ్లు బట్టికి పోతారా? కావున దానిపై పన్నువృద్ధిచేయరాదు. ఇవి ప్రజలక్షేమమును గోరి చెప్పినమాట సా?

ఆగస్టు 15వ తేదీ కార్పొరేషను ఎన్నికలు

అధ్యక్షుల నియామకము

ఆగస్టు 15వ తేదీ శనివారము జరుగనున్న చెన్నపురి కార్పొరేషను ఎన్నికల క్రింద బేర్కొనబడినవారు అభ్యర్థులుగ నిలుచుటకు నియమింపబడిరి.

డివిజను.

2. తండియాచేట
8. కొత్తాల్లుబజారు
20. ఎగ్గూరు

కాంగ్రెసుపక్షము.

- వి. యమ్. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు
- కె. శ్రీరాములు నాయుడుగారు
- డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు

జస్టిసు.

- పి. వి. నటరాజ మునలియూరుగారు
- కె. రంగయ్య నాయుడుగారు
- టి. సుందరరావు నాయుడుగారు

మహమ్మదీయులపై నిజాభిమానము గలదా?

మరియొక విషయము. ఎన్నికలసమయన వచ్చి మహమ్మదీయులకు మే మేమో సహాయముజేసివామని చెప్పుదురు గదా. మలబారు మాపిల్లల విషయములో విచారణ గావించుట కొక కమిటీ నియమింపబడవలె నని డా॥ పి. సుబ్బారాయణగారిచేత నే కొక తీర్మానము సుపాదించ జేసితిని. అప్పుడు గతించిన త్యాగరాయ శెట్టిగారు, రా॥ బి॥ తణికాచలం శెట్టిగారు, మిగత జస్టిసువారందరు ఆతీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ వోటు జేశారు. జస్టిసుపక్ష తీర్మానము ఒకటే. 4 వేలమంది మాపిల్లలు చావనీగాక, 20 వేలమంది కైలుకు పోనీగాక, ఆలవిడ్లు అన్నములేక మలమల మాడనీగాక, ఒక్క మహమ్మదీయునికి ఉద్యోగ మిప్పించినచాలును. కొలదిమందికి ఉద్యోగము లొసంగుటచేత ప్రజలక్షేమము గలుగదు. మలబారు విషయము జరిగినపుడు “సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సానైటివారు” బ్రాహ్మణుల బొంబయిలో చందాలను వసూలుచేసి సహాయముజేసినారు. ఎన్నికలసమయములో వచ్చి మహమ్మదీయులపై క్షితి గలవని నెప్పుడు జస్టిసుపక్షమువారు చందాలపైన ఒసంగినారా?

ప్రభుత్వ పూజారులపక్షము

బర్లారి అనంతపురము జిల్లాలలో పోయిన రెండు సంవత్సరములనుండి వాసులలేక అనావృష్టివల్ల ట్టుము. తంజావూరులో అతివృష్టివలన గలిగిన నరదలచే ట్టుము. అచట నున్న ప్రజలకు చాలనష్టము గలిగినది. కాంగ్రెసువారు చందాలను ప్రోత్సహింప యొసంగియు, నేవజేసియు సహాయముజేసియున్నారు. ఈ జస్టిసు పక్షమువారేమి చేసివారు? నోట్లో వేలు వేసి కొని జూస్తున్నారు. (నవ్వు) (అవమానము. అవమానము) బర్లారి అనంతపురం జిల్లాలలో కాటకముచే బాధనొందినది ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణేతరులే? ఆనేకు హిమచలపర్యంతము ప్రజలెల్లరకు ప్రాతినిధ్యము వహించి, ప్రజలక్షేమమునే ప్రధానోద్దేశ్యముగ జూచుకొనుచు, బాతికల మత భేదములను పాటించక ఎట్టికష్టసముయముం దైనను స్వయం సహాయముపైనే ఆధారపడు కాంగ్రెసునకు తోడ్పడక, ఈ “దేహి” (జస్టిసు) పక్షమున నమ్మితిరా—మీరా హిందువులు గొప్పబాతి—ఏనుగవంటివారు—ఏనుగు తనతలపైదుమ్ము తానే జల్లుకొనినట్లు మీతలపైమీరు దుమ్ముకొట్టుకొందురు. “జస్టిసు పార్టీ” యంటే ప్రభుత్వమువారి పూజారుల ‘కక్షి.’ టి.యస్. రామస్వామి అయ్యరుగారికి జస్టిసుపక్షమువారు సహాయము జేస్తున్నారు. అయ్యరుగారు జంధ్యముల త్రెంపివేసినారా? (నవ్వు.)

కూపసమంధూకము

కడపజిల్లాలో జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షపదవి ఖాళియై యుండెను. దానికి ఎన్నికవిషయములో కానసభలో చర్చజరిగి తీర్మానము చేయబడెను. మూడు నాలుగుమాసములవరకు ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి ఉత్తరువు నొసగలేదు. పిదప టి. యమ్. నరసింహాచారిగారిని నియమించెరి. వారును వీరికి తగినవారే! తమ పక్షమువారికి వోట్లు వీలుంటే ఎల్లెక్క; లేక పోతే నామినేషన్! ఇది వీరి వ్యక్తి. ఇట్టిదా “డెమోక్రాటిక్” (ప్రజాపరిపాలన) పక్షము! “డెమోక్రాటిక్” అనునాంబు అర్థము గూడ వీరికిదలియదు. కడపలో అధ్యక్షుడు బ్రాహ్మణేతరుడైనను జాతీయవాది ఐనందున, బ్రాహ్మణుడైనను జాతీయవాది కానివానిని నియామకము చేశారు. కాబట్టి ఇది బ్రాహ్మణపక్షము గాదు. బ్రాహ్మణేతరపక్షమున గాదు. ప్రభుత్వము వారికి భజనజేయు పక్షము. కాంగ్రెసుకు వోటుజేసే విషయములో సంశయపడేవాడు తెలివిలేనివాడుగ నైన ఉండవలెను లేదా దేశభక్తలేనివాడుగ నైన ఉండవలెను. కాంగ్రెసుఎక్కడ? జస్టిసుపక్ష మెక్కడ? హిమచలము మొదలు కన్యాకూమారి వరకు వ్యాపించియుండు కాంగ్రెసుసంస్థఎక్కడ? ఈ కూపసమంధూకమే డ? గంగానది ఎక్కడ? కూపము నది ఎక్కడ? సహజబుద్ధితో విచారించితే కూపమునకే తావులేదు.

వోటు పైవేటుసాత్తు గాదు

మివోటు దేశమున ఒకధర్మదేవతకు కైంకర్యమునకై వినియోగించు పూజాద్రవ్యము. కాని మిస్వంతసాత్తుగాదు. ఏవో గోత్రములు గలిసినంతమాత్రముచేతను, కులమువాడగుటచేతను ఆతనికి వోటాసంగరాదు. దైవసాక్షిగ, మనస్సాక్షిగ దేశక్షేమముకొరకే మీరు మివోటు వోసంగవలెను. మీరెల్లరు ప్రజలను ఒకపాలనముద్రము, ప్రతినిధులందు బుట్టు చెన్న పాలు చెడకుండ ఉంటేనే చెన్న, కుభ్రముగ ఉంటుంది.

“మీరు ధైర్యముతో సత్యముతో, న్యాయముతో పని జేసెదరా?” యని మిప్రతినిధులను మీ రడిగదగు. “మీరు ధైర్యముతో, సత్యముతో, న్యాయముతో వోటుజేసెదరా” యని మిమ్ము మే మడుగుచున్నాము. (నవ్వు వినుడు, వినుడు) పిదప మహాత్ముని సందర్శనమున ప్రజలమాపిన యుత్సాహము తాత్కాలికమా శాశ్వతమా యని ప్రశ్నించి స్వరాజ్యపక్షమువారు కార్పొరేషనులో చేరినవిషయనే ప్రజలకు వెలచి మహాత్మునికి జస్టిసుపక్షమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించి రని పల్కిరి.

అల్లునిగుణము; అగ్ని సంస్కారము

భయముకొద్ది నయముజూపుట అల్లులక్షణము. పూర్వము మదాంధులుగ నున్నపుడు అందరిని తిరస్కరించారు. ఇప్పుడు బలముతగినపుడు కొంచెము మంచివా లై నారు. ఇంక కొంచెము భయముజూపిన ఇంకామంచివాళ్లు అవుతారు. ఇంకా బలముతగిలే మేము గాంధీగారిశిష్యుల మంటారు (నవ్వు) ఈ జస్టిసుపార్టీ కడపట అవలంబించవలసిన దొకటే మిగిలియున్నది. శృతానవై రాగ్యము. రేపురిన తేదిన మీరందుకు అగ్ని సంస్కారము చేయవలెను. (హర్షధ్వనులు) అనిపల్కిరి.

శ్రీమాన్, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

తమిళభాషలో మాట్లాడుచు స్వరాజ్యపక్షమువారు మంత్రిపదవులు మున్నగు ఉద్యోగముల నాశించరు. అట్లుండిననే ప్రజాపక్షము వహించి ప్రభుత్వపరిపాలనాచక్ర భ్రమణమందు తలల్పానక ప్రభుత్వముతో పోరాడగల్గుదురని పల్కిరి.

నగరపరిపాలకసభయందైనను, రాష్ట్రీయశాసనసభయందైనను భారత శాసనసభయందైనను గూడ నీవిధానమునే యనుసరింపవలెను. జస్టిసుపక్షము కాంగ్రెసు పక్షముతో పోల్చుట కైనను వీలులేదు. దేశమందు ప్రతిరాష్ట్రముందును స్వరాజ్యాశయన్నూర్తికొరకై వివిధసంఘములందును ఐక్యత్యము గలుగుచున్నది. వంగరాష్ట్రమునకు చన్నరాష్ట్ర మేమాత్రము దేశసేనయందు తీసిపోవని చూపెట్టవలసిన భారము మీపై గలదు. స్వరాజ్యపక్ష మీపట్టామునకు గాని, ఒకకులమునకుగాని సంబంధించి యుండలేదు. భారతదేశమంతటను వ్యాపించియున్నట్టి యు, బహుళసంఖ్యాకులచే నాచరింపబడునట్టియు, 88 కోట్ల భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యము వహించినపక్షము కావున ప్రతికక్షలు చెప్పెడి అసత్యాపములకు లోనుగాము. స్వరాజ్యపక్షము రాకపూర్వము జస్టిసువారెచట దాగియుండిరి! ఇట్లు సభలుగావించి వోటరులకు ప్రబోధము సలిపియుండిరా? గతే త్సరము ప్రజలు ఏడుగురు కాంగ్రెసు సభ్యులను కార్పొరేషనుకు నుపుటవలసిన దేశభక్తిని వెల్లడించెరి. అదేవిశ్వాసముతో, అట్టియుత్సాహముతోడను రేపు రానున్న ఎన్నికలందెల్లను స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులనే విధిగ పంపవలెను. పిదప ఉపన్యాసకులు నగరపరిపాలకసభయందు జస్టిసువారధికారము వహించియుండి నగరమునకు గావించిన చెరువును వినరించుచు అట్టి పరిస్థితులు మారి నూతన పరిస్థితులు, జనులకు లీడలను సౌఖ్యకరమగు స్థితిగతులు గావలె ననిన స్వరాజ్యవాదులనే ఎన్నుకొనితీరవలెను. మీ రాక్లొక్కరో సంగుడిటును స్వరాజ్యముకొరకేయని “భారతదేశమును కత్తితో సంపాదించితి” మను బర్మెన్ నెడ్డు ప్రభువుగారికి తెలియజేయవలెను. కావున దేశభక్తిపూరితులై జస్టిసుపక్షమునకు కొంతకాలమువరకు నెలవొసంగుడు! భేరిచెట్టును, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులును, మహమ్మదీయులును, క్రైస్తవులును ఎల్లరును ఏకీభావముతో స్వరాజ్యపక్షమునకే వోటుజేయవలెనని పల్కిరి.

మరికొందరు ప్రముఖు లుపన్యసించినపిదప సభ భయప్రదముగ ముగింపబడెను.

మరియొక సభ

తుంటులు రాళ్లురువులు

ప్రజలు చలింపకుండిరి

నిన్నటి సాయంకాలమందు తంబుకెట్టివిధిలో కాంగ్రెసు పక్షమున మరియొకసభ జరుపబడెను. ముఖ్యమహమ్మదుగారు మాటలాడునపుడు ప్రత్యేకములు దుండగీడు లేవరో చాటుగ నుండి రాళ్లురువులిరి. సభ్యులలో నెవరికిని బలమను గాయములు తలలలేదు గాని చాల కలవరము ప్రారంభమాయెను. కాంగ్రెసు నాయకులు శాంతి వాతావరణమును కలుగజేసి ప్రజలు లేవకుండ నుద్బోధించిరి. సభ ప్రారంభమయిన జనులు కదలక కూర్చుండియుండిరి.

అధ్యక్షులగు వి. చక్రయ్యకెట్టిగారు వ్యవస్థగ మాటాడినవిషయ ముఖ్యమహమ్మదుగారు కార్యోద్యమంలో జాతీయతాక సంస్కరణమును వివరించి జాతీయతాక సంస్కరణము భారతభూమియందు జననమందిన ప్రతిమానవునకు పరమధర్మమనియు జాతీయతాకమును పెరికివైచిన దేశమునకంతయు అగౌరవ మొనర్చినటులు ఎంచదననియు, మదరాసు కార్యోద్యమ భవనమందు తిరిగి జాతీయతాకమును ప్రతిష్ఠింపమనవరకు మదరాసుపౌరులు సంతృప్తినిందరాదనిపల్కిరి. కాంగ్రెసుపక్షముపై ననుశ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి పైనను జస్టిసు పక్షమువారుగావించు అసత్యప్రలాపములను ఖండించుచు అట్టివాని నేమాత్రము నమ్మరాదని ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

ఈసమయమందు రాళ్లురువులు కారంభించెను. ప్రజలలో కలవరము కలిగినను ఎవ్వరును సభవిడలేదు. విషయ ముఖ్యమహమ్మదుగారు తిరిగి మాట్లాడిరి. ఇట్టి అక్రమ, పోకిరికీయొక్క దుస్సార్యములకు చలించువారముగా మని తెలుపవలెను. ఈ రాక్షస కృత్యములకు జడియరాదు. ఇయ్యది వారికి హృదయశల్యముగ మారగలదు. ఇందులకు మీరు జేయగల ప్రతిక్రియ తిరిగి రాళ్లురువులుగాదు. నిందించుటగాదు. రానున్న రివల్యూషన్ తేదీయందు న్యాయపక్షమున కాంగ్రెసుపక్షమునకు వోటు జేయుటయే. మాతృభూమిపై భక్తి శ్రద్ధలు గలిగి మహాత్మునిపై ననుభవములకు దేశబంధుని చిత్తరంజననిపైనను భక్తిగౌరవములున్నచో మీరెల్లరు కాంగ్రెసువారికే వోటు జేయవలెను. ప్రతికక్షులకు భగవంతుడు సౌమనస్యమును నుబుద్ధిని ఒసంగి, వారి మనములందును దేశభక్తి బీజములు నాటునటుల ప్రసాదించుగాక.

డా॥ రామకామతుగారు తమిళముందు మాటాడుచు రా॥ బి॥ తోడికాచలం కెట్టిగారు ముత్యాలపేట డివిజను వోటరులకొసంగిన ప్రతిమును వివరించుచు అందు సంతకము జేసినవారిలో పలువురు ఈ డివిజనులో వోటరులేకగని పల్కిరి. ప్రజాపేక్షలై, నిష్కళంక దేశభక్తులగువారి కీ ప్రకటనప్రతిము లేలయని ప్రశ్నించిరి. ప్రతికక్షులు రాళ్లున వేయుటను తీవ్రముగ ఖండించుచు అట్టి కృత్యముచే వారిపక్షము, బలహీనతయు, అధర్మము మాత్రమే తెలియుచున్నదని పల్కిరి.

అధ్యక్షులు విషయ సభను బాపించిరి.

* * * * *

ఎగ్జ్యూరులో రాళ్లు విసరుట

కాంగ్రెసువారి యాజమాన్యముక్రింద డా॥ లక్ష్మీపతిగారి అధ్యక్షిత్వము బలపరచుటకై ఎగ్జ్యూరులో చిన్నరెడ్డి వీధియందు నిన్న సాయంకాలము సభజరిగినది. సి. ఆర్. రెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. కాకినాడనుండి వచ్చిన గంగాభాకరధీ సమాచారాల దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు, ప్రభుత్వమున ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారి, దొరస్వామియ్యయ్య, పి. భక్తవత్సలసాయుడుగార్లు ంకకాంగ్రెసుఅధ్యక్షులకే ఓట్లయ్యవలెనని డెలుపును ఉపన్యసించిరి.

దొరస్వామి అయ్యరుగారు ఉపన్యసించుచు, బ్రాహ్మణేతరుడొకడు గాంధీగారి పటమును పివేయుటగూర్చి డెలిపిరి. అట్లు చివి వేసి న పటమును వెంకటాచలము లేచి, సభలో అనవసరముగాము. పై 9 వేటు విషయముల డెల్వనప్పునాయని ఆ ప్రశ్ని కొను. అయ్యరుగారు సరిగనే డెల్పిరి. అందు తప్పే సాధనమును సభాధ్యక్షుడు డెల్పెను. అంత వెంకటాచలంబాదయించెదను. తెలివితక్కువ వాడు అనెను. వెంటనే సభలో, 'మీరు ఖచ్చితము కాని సర్దుబాటు జరిగెను. భక్తవత్సలు స్వాతంత్ర్యము లొట్టాడుమండగా సభను చెల్లాచెదురు చేయ సహాయముచేయుచుండరు రాళ్లురువులిరి. కాని సభ నిలిచిపోలేముగాను సందిగము

క. రామలింగరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులుగ నుండిన రామలింగరెడ్డిగారు చివర నుపన్యసిందుచు యిట్లు డెలిపిరి: కాంగ్రెసు పక్షమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నవారు తమకు దాసమర్థియమైన తేక రాళ్లురువులకు ప్రయత్నించిరి. ఇట్టి యత్నములు జయమొందజాలవు. ప్రజాహితైకజీవన మనగా మాటలయందు, అభిప్రాయములందు గూడ స్వాతంత్ర్య మొసంగి, యితరులయెడ సహాయము జూపవలెను. ఇది లేకున్నచో ప్రజాహితే జీవనమను నదియే యుండదు. జస్టిసుపక్షమువారే నాధులని ప్రజలకు డెలుపుట కై యట్లు జేసియుందురు. ఓటరులకు నమ్మకము కలిగించుట వారిపధ్ధతిగారు. జాతీయవాదులు దౌర్జన్యమనిన భయపడువారు గారు. కాని వారు సహాయము విడిచిరేని ప్రత్యేకముల చాల దుఃఖింపవలసి వచ్చును. ఈపక్షమువారికి ఓటరులు ఓటిచ్చునపుడుబుద్ధి గరుపవలెను. మహాత్మాగాంధీగారిని తెలివితక్కువ వాడని అనుచున్నారు. ప్రపంచమంతయు గాంధీనిఉల్లంఘనౌరవముతో జూచుచుండ, అతని పక్షము చింపి, అగౌరవరచు నీచబుద్ధి యా జస్టిసుపక్షమువారికే గలదు. నాలుగేండ్ల క్రిందట జస్టిసు పక్షమువారు అధికారము లేకున్నను ఆనెంబర మత్యధికముగా నున్న సమయములో మహాత్ముని నిందింపసాగిరి. కాని గత మార్చిలో ఆయన చెన్నపురి వచ్చినపుడు సన్యాస మొసగ నంగీకరించిన వారిలో యావత్తుమువారు గలరు. ఈమాట్లు కేమి కారణమో? ప్రజలు తమపై నెరురు దిరిగిన తమ బల మూగునని భావించియుండురు. ఓటరులు బుద్ధి పూర్వకముగా తప్పు జేయ బలపెట్టినచో దప్పు, లేకున్న వారు జేయవలసిన కార్యము స్పష్టముగ వెల్లడి యగుచున్నది.

కాంగ్రెసు పక్షము అభిలభారత దేశమంతకు సంబంధించిన సంస్థ. గాంధీ, పండిత నెహ్రూవంటి కార్యదీక్షాపరులు నాయకులుగా నున్నారు. అట్టి సంస్థయందు స్వలాభాపేక్షల ననుసరించి అధ్యక్షుల నిలపెట్టుట జరుగదు. వారు దేశమంతటికొరకు పనిజేయుదురు. అట్టివారిని ఎన్నుకొనుట ఓటరులతెలివితేటలను ప్రకటించును. వారి నెన్నుకొని ఇండియాదేశము స్వాతంత్ర్యము నిలపెట్టుకొనగలవని ఓట్లపై ప్రభుత్వమువారి కెరుకపరచవలెను.

కేవలము బ్రాహ్మణేతరులుగాదు

ఓటరులు బ్రాహ్మణేతరు డెన్నమాటకే మురిసిపోనవసరములేదు. బ్రాహ్మణేతరు లందరు జస్టిసుపక్షమునందు లేరు. నేను జస్టిసుపక్షమునందు లేను. శాసనసభ్యులలో మరి 25 మంది బ్రాహ్మణేతరులుగూడ జస్టిసుపక్షమునందు లేరు. జస్టిసు పక్షము బ్రాహ్మణులకు వ్యతిరేకముగ నున్నదనరాదు. మితవాది యభిప్రాయములు గల బ్రాహ్మణుడెవ్వడైనను ఆపక్షము అనుగ్రహమును బడయును. జి. ఎ. నరేశుగారు తణికాచలం కెట్టి అధ్యక్షిత్వమును బలపరచుచుండగా వేరేమి నిదర్శనము గావలెనో? కడప జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని ఎన్నికకు విడిచిపెట్టక, ఒక బ్రాహ్మణుని నియమించిరి. కోటిరెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడుదురని మంత్రిగారికి భయము. కోటిరెడ్డిగారు జాతీయవాది యగుటయే అతని దోషము. తమ సంఘము నిట్లు నిందించుచు నీచముగ జూచు పక్షము వారితో చేరి అణగి మణిగియుండు బ్రాహ్మణులను భూషింపవలెనో దూషింప వలెనో తెలియకున్నది.

జస్టిసు పక్షమువారి నింక కొంతకాల ముంచినచో స్థానిక స్వపరిపాలన నందున్న యీ మాత్రపు సాక్షర్యములుగూడ చెడును. కావున మీరు గాంధీగారి అనుచరులకే ఓట్లయివలెను గాని పానగలు రాజుగారి భృత్యులకు గాను.

ఈస్టుయిండియా బేడురోహిలు ఖిందు సంయుక్తరైలుమార్గము

ఖానుపురం హెడ్డుకార్వార్లుగ నొకశాఖకు జేయ బడెను

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:— తూర్పుయిండియను బేడురోహిలుఖిందు సంయుక్త రైల్వేమార్గముల దొకశాఖ ఖానుపురం హెడ్డుకార్వార్లుగ జేయ నిశ్చయింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

టాన్సువంతెన తెరవబడుట

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:— టాన్సువంతెన మధ్య గల టాన్సువంతెనను యీనెల 2-వ తేదీయందు రివామహారాజుగారు తెరచిరి. ఈవంతెన పెద్దవంతెనలలోనొకటియని పేర్కొనబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సోదరి వసంతదేవిగారు

కారాగృహమునందున్న నాయకుల సానుభూతి దేశబంధు దాసుగారి మరణముగూర్చి సుభాష చంద్రబోసుగారు మున్నగువారు వసంతదేవిగారి కిటుల తంతి వార్త నంపిరి.

తల్లిగార్ని పాదపద్మములకు వందనములు. విదేశమున కారాగృహవాసి, మొనరించుచున్న వంగరాష్ట్రవాసుల మగు మేము యీ మహాదుఃఖ సమయమునందు తమ కంపుకొనిన దుఃఖోపశమనకమున నీవార్తను చయుతో నంగీకరింపనేడెదము. నారీమూలకు భర్తృనియోగము కంటె ధూరమగునాపద మరేదికలదు. ఇట్టి ఆపత్సమయమున మీసన్నిధి నిలచు ప్రాప్తిగూడ మాకులేకుండపోయినందులకే మేము మరింత దుఃఖపడుచున్నాము. ఈమహానాయకుని మరణమునకు అభిలభారత జనమండలియును దుఃఖ నివగ్న మైనమాట నిజమే గాని వంగరాష్ట్ర యువజనుల దుఃఖమే ప్రజలతిమమని మాత్రము చెప్పకలేవదు. దాసుగారి బంధువులును మిత్రులును యువకులును స్వర్ణులును, పండితులును కళాకోవిదులును, మన ఘలందరునుగూడ దుఃఖపడుచునే యున్నారు. అభ్యాస్యులును ఆ స్మృత్యులు ననబడు సోదరులు గూడ వగ నుండుచునే యున్నారు. దాసుగారు దేశముకొరకు లేననర్హ్యమును, విశ్వస్యమును, ఆరోగ్యమును, భూములను గృహములను, కీర్తిని, చివరకు ప్రాణమును గూడ సమర్పించెను. అట్టిదేశభక్తుని మరణమునకు ఎవరు దుఃఖింపకుండ నుండగలయి? వంగరాష్ట్రయువకులు తమమగల కిందితులుగూడ పూర్తిగాత్యజించి దాసుగారి నాశ్రయించిరి. సులం దాయవనే అనుగమించిరి. కారాగృహములకు నిడి నెగిరి. విజయోత్సవములందు పాల్గొనిరి. జయ లందెన్నడును దాసుగారిని వదలియుండలేదు. దాసుగురువును దైవము నని నమ్మిరి. అట్టిదాసుగారు వదలిపోయిరి. మాదుఃఖిమట్టిదని యెవరుగ్రంహింపగ? కీర్తిచంద్రికలుదిశలను ప్రకాశమావము గావించుచుండగ గారు దివంగతులైరి. భారతమాత యిట్టి పుత్రతత్వ లోపియినది. దాసుగారు అస్థిరమున నైహికమును వదిలి మును కైవల్యపదమున కేగిరి. స్వాతంత్ర్యగమువలన అమను గడించిరి. మేము మాత్రము దారిద్ర్యాంధకారమున పోరిమి. అంబుమాత్రమైన వెలుతు రెవలను కనబడుటలేద డాండ కారమే ఆవరించియున్నది.

దాసుగారిని కారాగ్రహమున కంపిన రోజులలో నంధకారమే క్రమ్ముకొనెను. కాని ఆకటిక చీకటిలోమహా (వసంతదేవి) అవతరించి దేశసేవకుల నాకీర్వదించి నిర్భయుఁ బించినది. అపుడు మీరు చూపిన స్థైర్యములను భారతదేశః తయను ప్రశంసించెను. అప్పటి నుండి యుమీకు న మాతృప్రాసము స్థిరమైనది. ఒక్కచిరంజనుడేగాదు వంగరాష్ట్ర వాసు లందరునుగూడ మీబిడ్డలే. నేడుగూడ మీరే మాకాధారము. మీరే ఆర్యామహాదేవినల మాకు దైర్ఘ్య స్థైర్యముల నొసంగవలెను. అందులకునమగ్గులు మీరుగాక మరెవరున్నారు? దేశమును రాష్ట్రమును దైర్ఘ్యమును దైర్ఘ్యమును ఉత్సాహమును గోల్పోయి స్వకాన సమృద్ధిగా నున్నది. మీరీతరుణమున సింహవాద మొనరింపవలెను. సంతాపమును తొలగింపవలెను. మరల తొన్నిటివలెనే మహా మంత్రోపదేశ మొనరించి దేశములను సూతనోత్సాహ భరితులను గావించవలెను. అపుడు వంగయువకులు మరలజీవితపులయ్యెదరు. ఆశాచంద్రికలు వెల్లివిరిసి ఆనందమును కలిగించును. దుఃఖములను పారదోలును. వాదపుడు మీపాపముల నారాధించి మీఆశీర్వాదమున భక్త్యులై నవతక్తిసంపన్నులై విజయమును బడసి విజయోత్సవావసరమున జయధ్వనుల నొనరించుచు విజయగీతములను దివ్యసుమదామములచె విజయలక్ష్మీసమార్పనపూర్వకముగ మిమ్ము సమగ్రముగ నలంకరింప గలుగుదురు.

(ఆ. ప్రె. స్వేములు)

స్టేటుకౌంసిలు సభ

రాజామోతీచందు, కేలానాథ కడ్జుగార్లు అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:— స్టేటుకౌంసిలు సభయందు ప్రస్తుతము రాజామోతీచందుగారు ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్న సానమున కెన్నుకొనబడుటకు హైకోర్టు అప్పీకేటు డా॥ కేలానాథకాడ్జుగారు రాజామోతీలాలుగారిలో పోటీ చేసెదరు. రాజామోతీలాలుగారు కాశీవాస్తవ్యులు. వీరుతిరిగి ఎన్నుకొనబడుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

కార్పరేషను ఎన్నికలు

కార్పరేషను స్థానములు పదింటిలో, నాలుగు స్థానములకు రాబోవు శనివారమునాడు ఎన్నికలు జరుగునని తెలిసినవిషయమే. ముత్యాలుపేట, సావుకూరుపేట, శ్రీవిలికాపేట, మైలాపూరుముడివి జనులకు మున్ముందుగ జరిగెడి ఎన్నికలలో, కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల జయజయములు బయల్పడును. ఓటరులు తమవిచక్షణశక్తిని గనుబజచి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ధన్యతగాంచెదరని నమ్మెదము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నేల ఎన్నికొనవలయునో ఓటరు లీనరికి గ్రహించియుండును. చెన్నపురి లో నిది ముఖ్యవసరమగుచున్నది. జాతిమతభేదముల ననుసరించి, ఎన్నికలు జరుగుట స్థానిక స్వపరిపాలనమునకేగాక, యభివృద్ధికంతకును భంగకరము. స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు సరియగు బీజములను నాటనిచో, స్వరాజ్యము సిద్ధించుట దుర్లభము. సాంఘిక, మతద్వేషములతో నిండియున్న హిందూదేశమున, వానిని మరింత పెంచుట ఎంతయనర్థమో యూహింపనచ్చును. జాతిమతభేదములను పాటింపక, దేశస్వాతంత్ర్యమునకును ప్రజాభ్యుదయమునకును ఎవరు పాటుబడకంకణముగట్టుకొనిరో, అట్టివారినే ప్రతినిధులుగ బంపుట యవసరకర్తవ్యము.

వ్యక్తులెవరయినను, జాతివిద్వేషము నెవరు పోగొట్టినెంచెదరో, అట్టివారి నెన్నుకొనుటచే, ఓటరులు భారత జాత్యభిమానమును జూపగలుగుదురు. జాతిద్వేషములతో నిండియున్న చెన్నపురిలోనేమి, తదితర ప్రాంతములలోనేమి అట్టి ప్రతికూల వాతావరణమును సౌరద్రోలి, మరల జాతీయసఖ్యమును మలయమారుతముతో నింపుట, తన ప్రధాన కర్తవ్యమని, ప్రతి ఓటరు భావింపవలయును. ప్రజాసామాన్యము జాతీయ సఖ్యమును కోరుచున్నదని, అనుదినము జరిగెడి సభలలో వ్యక్తమగుచున్నది. ఓటరులు వెలుపల జూపెడి యభిమానమును, కార్యరూపమున గనుపరుపవలయును. ఆగస్టు 8 వతేదిన, ఓటరులు ప్రథమ పరీక్ష నెదుర్కొనెదరు. గత సంవత్సరమున జరిగిన ఎన్నికలలో, ఓటరులు కాంగ్రెసుపట్ల నిరుపమానముగ ప్రేమజూపి కృతకృత్యులయిరి. ఈ మారు అంతకన్నను నెక్కుడు అభిమానముజూపి, మార్గదర్శకులు గావలయును. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు కార్పరేషనుసభలో ప్రవేశించిన పిమ్మట, నూతన సంవత్సరము గలిగెననుటకు సందియములేదు. కాని, నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటకేమి, స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడుటకేమి, అధికారవర్గ నిరోధము నెదుర్కొనుటకేమి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులధికసంఖ్యలతో సభ్యులగుట ముఖ్యము.

స్థానికసంఘములలో రాజకీయపక్షములతో బనిలేక కృషిసలుపుట సంభావ్యమయినను, భారతవర్షమునకు దాడించిన ప్రస్తుతావస్థలో, అట్టియనుకూలస్థితి పొసగదు. ఏప్రశ్నను దీసికొనినను రాజకీయసంబంధ మేర్పడుచున్నది. సాంఘిక, ఆర్థిక సమస్యలకుగూడ, ప్రభుత్వనిరోధము గలుగుచున్నపుడు, స్థానికరాజకీయ సమస్యలను పూర్తిగ విడదీయుటకు వీలుగనుపించుట లేదు. స్వతంత్రదేశమగు ఇంగ్లాండునందే యిట్టి విభాగము సాధ్యపడనపుడు, పరాధీనమగు హిందూదేశమునందది ఎటుల సాధ్యపడును? ఆ కారణముచేతనే, ప్రధానపట్టణము లన్నిటియందును, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు స్థానికసంఘములను వశపరచుకొనుచున్నారు. ఈవిషయమున చెన్నపురి సంయతము పెనుదీయదని నమ్మవచ్చును. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగుటయగాక, బుర్రా సత్యనారాయణ, స్వామి వెంకటాచలంబెట్టి, సింగారుపేలుచెట్టి, కే. భాష్యం అయ్యంగార్లు మిగుల సమర్థులనుటకు సందియములేదు. స్వామి వెంకటాచలంబెట్టిగా రిదివరకే కార్పరేషను సభ్యులుగనుండి, ప్రశంసార్హముగ బనిచేయుచున్న సంగతి చెన్నపురి పౌరులకు విదితమే. బుర్రా సత్యనారాయణగారు, శింగారుపేలుచెట్టి, భాష్యం అయ్యంగార్లు వర్ణవిచక్షణను గమనింపక పౌరసేవసలుపుటకు దీక్షబూనియుండిరి. ఇతరవిషయముల నాలోచింపక, పురాభివృద్ధినే మదిలెంచి, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనెన్నికొని ఓటరులు చెన్ననగర గౌరవమును కాపాడగోరెదము.

మధ్యరాష్ట్రములు : మంత్రులు

బెంగాలు గవర్నరుగారికన్నను, మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరుగారు సర్. మాంటాగూ బల్లరుగారు ఎక్కుడు జాగరూకతతో మెలగుచున్నారు. బెంగాలు గవర్నరుగారు ముందుగ నెవరితో యోచింపకుండు, మంత్రుల వేతనములను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టి పరిభవము జెందిరి. మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరులుగాక, శాసనసభ్యుల యభిప్రాయమును ముందు తెలిసికొన బ్రయత్నించుచున్నారు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును చేపట్టవలయునని, ఇండియా మంత్రిగారు కోరిన కోర్కెనే, వీరు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రతిధ్వనింప జేయుచున్నారు. వీరి ప్రసంగము సరసముగను సమాధాన పూర్వముగ నున్నను, స్వరాజ్యపక్షమువారు జెప్పదగిన జవాబుకల్గెగలదు. వీరు, నిన్నటిదినము సమావేశమై జవాబును తయారుజేసినటుల తెలియుచున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వమును తాము చేపట్టజాలమని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ఖండితముగ తెలిపెదరని భావించెదము. మధ్యరాష్ట్రములందు, మంత్రిపదవులను స్వీకరింపవలయునను కుతూహలము కొంతవరకు గలదనుటకు సందియములేదు. మంత్రివర్గమునందు చేరి, నిరోధము సూపవచ్చునని వాదించువారు కొందరుగలరు. కాని వ్యక్తిగతాభిప్రాయము లెటులున్నను, కలకత్తాలో జరిగిన అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షసభవారు సంస్కరణములను నిర్వహింపగూడదని స్పష్టముగ తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నడుచుటకు మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారి కధికారము లేదు. ఇటీవల గూడిన ఓటరులసభ సంస్కరణములకు తోడ్పడవలయునని కోరిన మాట

నిజమే. కాని యీ సమావేశము కృత్రిమమనియు, స్వల్పసంఖ్యాకులగు వోటరులు, బహుళసంఖ్యాకుల యభిప్రాయమును తెలుపజాలరనియు, జెప్ప నక్కరలేదు. కలకత్తా తీర్మానముల కనుగుణముగ, మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు తీర్మానించినటుల తెలిసినని, అసోసియేటెడ్సు వెన్ను వార్త తెలుపుచున్నది. సభ్యుల మనోభీష్టము లెటులున్నను, వారొక కట్టుకు లోబడి తమ ధర్మమును యధార్థముగ నిర్వర్తించిరనుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల నిశ్చయము, బల్లరుగారికి కంటకముగనుండుటసహజము. కాని, వారయినను, కలకత్తాతీర్మానములగాంచినపిమ్మటనిరుత్సాహము జెందిరి. అందుకు విరుద్ధముగ మధ్యరాష్ట్రమువారు ప్రవర్తించెదరని, బల్లరుగారు నమ్ముటలేదు. బెంగాలుతోగలసి మధ్యరాష్ట్రములు చెడిపోగూడదని, వీరు గావించిన హితము నిస్సారమయినది. రాష్ట్రములమధ్య నీరీతిన భేదముల బుట్టించుటకు వీలుపడదు. స్వరాజ్యము హిందూదేశమున కంతకును గావలయునని కోరుచున్నపుడు, పోర్వోపమార్గముల ద్రొక్కుట దుర్లభము. స్వపరిపాలనానుభవము బొందుటకు, ద్వంద్వప్రభుత్వ నిర్వహణము సాధనముగాదని, మితవాదులుగూడ తెలిపియుండ, బల్లరుగారి హితమున కాధారముండనేరదు. మధ్యరాష్ట్రపు రాజకీయాభివృద్ధిని నిరోధించిన బాధ్యతను, స్వరాజ్యపక్షమువారు వహింపవలయునని, బల్లరుగారు మందలించిరి. కాని, స్వరాజ్యపక్షమువారి కెట్టి బాధ్యతయు నుండజాలదు. ప్రస్తుత సందిగ్ధస్థితికి, అధికారవర్గమువారే బాధ్యత వహింపవలయును. దేశబంధుదాసుగారు, సహకారమున కనుకూలావకాశ మొసగిరి. దానిని ఇండియామంత్రిగారు చేపట్టియున్నచో భావిపరిణామ మనుకూలముగ నుండెడిది. చే జిక్కిన మహాదవకాశమును, బర్మెన్-పెడ్డుప్రభువుగారు కోల్పోయిరి. మామూలుసంగతులనే ఏ కరువుజెట్టిరి. అందుచే, సంస్కరణములను చేపట్టకుండుట స్వరాజ్యపక్షమువారికి తప్పని సరియగుచున్నది. నేటి సందిగ్ధస్థితిని దొలగింపనెంచుచో, ప్రభుత్వము వారు ప్రజలకోర్కెను వెంటనే సఫలపరచి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడుటకన్నను వేరు మార్గములేదు.

లోకమాన్యుని సంస్కరణము

లోకమాన్యులకు మహాశయుని సంవత్సరోత్సవములు దేశమునందన్ని భాగములలో జయప్రదముగ జరిగెను. లోకమాన్యుని సంస్కరణము, ప్రజలలో కార్యదీక్ష బుట్టించుటకు తోడ్పడగలదు. హిందూదేశమునందిపుడు గల గొప్ప లోపము సిద్ధాంతములందులేదు. కార్యదీక్షయు, దృఢసంకల్పమును లోపముగనున్నవి. లోకమాన్యుని "రిస్పాంసీవు సహకార" పద్ధతి అనహాయోద్యమమునకు విరుద్ధముగాదని సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. కాలపరిస్థితుల ననుసరించి పద్ధతులు మారుచుండుననుటకు సందియము లేదు. లోకమాన్యడు జీవించియున్నచో, అనహాయోద్యమమును తప్పక ఆశీర్వదించి యుండును. ప్రజలమనములు పరాధీనములై, ఆత్మవిశ్వాసమును, స్వశక్తిని కోల్పోయియున్న సమయమున, అనహాయోగమునవలంబించినగాని. మరల నవి సాంతం

మదరాసులో గ్రహణస్థానము

సముద్రతీరమున వేనకువేలు ప్రజలు చేరుట

(రత్న అండు కంఠెనీ)

ము చేయవలెననియు.

చనవ్యాపార మున్నదో నేను గ్రహింపలేకు.

సంఘములో నేను నుడివిన వాక్యమునకు కొంత

యున్నది. అసహాయోద్యమము ప్రబలముగా నున్నపుడు ఒక

పాశ్చాత్యుడు ననుపరిహాసించగోరి "గాంధీగారు అసహాయవాదినని

చెప్పుకొనుచున్నారు సహాయము చేయవలెననియే ముఖ్యముగా

కోరుచున్నారు" అని నుడివెను. అది నిజమేనని నే నపు డతనికి

నొక్కి చెప్పితిని. నేడుగూడ నది నిజమేనని మరల తెలుపుచు

న్నాను. అక్రమము జరిగినపుడు శాసనోల్లంఘనము చేయుపద్ధతి

ప్రాచీనమైనదిగాని నేనే దానిని క్రొత్తగా కనిపెట్టినది గాదు.

దానిని నమ్ముటయు ఆచరించుటయు ఆదిగూడ నాకు క్రొత్త

గాదు. దానియందు సాకు చిరకాలమునుండి నమ్మకముండెను.

చిరకాలమునుండియు దానిని ప్రయోగించుచునే యుంటిని. దేశము

ను శాసనోల్లంఘనమునకు సిద్ధపరుచుట యనగా అహింసావ్రతా

నుష్ఠానమును స్థాపించుటయే గాని వేరుగాదు. అహింసను స్థాపిం

చుటయనగా నిర్భావిభావమునకు తగిన కట్టుబాటుచేయుటయే

నిర్భావిభావమునగా రాట్టము ఖద్దరు అనియే నా అభిప్రాయ

ము. అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించుటలోను శాసనోల్లంఘ

నమును బోధించుటలోను గొప్పసారబాటు చేసినదియిచ్చును

నేను పశ్చాత్తాపపడుచున్నట్లు మీరు తెలుచుచున్నారని తోచు

చున్నది. నేనెన్నడును అట్లు పశ్చాత్తాపపడలేదు. నేను ఎప్పటి

కిన అసహాయవాదినే. విద్యార్థికు యగు భారతీయులందరు గూడ

దాని నామోదించునెడల నేడే మరల పూర్తిగా దానిని ప్రక

టించుటకు సిద్ధముగానున్నాను. కాని దేశస్థితిని గ్రహింప

గలిగియుండుటచే ని జ స్థితి ని చూ డ గ టి గి యుంటిని.

1920 లో ప్రారంభింప బడిన పద్ధతి గల అసహాయో

ద్యమమువలన యిచ్చును దేశమునకు లాభము కలుగునను నమ్మ

కము నా ముఖ్య సహాయులలో చాలమందికిగూడ లేదని నేను

బాగుగా గ్రహింపగలిగియున్నాను. కావుననే అసహాయోద్యమ

మిచ్చును తాత్కాలికముగా నిలువబడినది. కాని మరల నెన్నటి

కైన నా సహాయులకు నేను అసహాయోద్యమమునందు నమ్మక

ముకలిగింపగలిగినచో మరల దానిని ప్రారంభింపవలెనని కాం

క్షానువారిని కోరుటకు నేను జంకనని మీకుస్పష్టముగా తెలుపు

చున్నాను.

నా దేశీయులు దుర్బలులుగా నున్నంతకాలము మేము

దొరతనమునకు సహాయము చేయగూడదు. అసహాయము బాని

సతన ప్రభువుకు చేయు సహాయమువంటిదే యగును. అని నేను

నమ్ముచున్నాను. ఇచ్చుడు మేము దుర్బలులముగానున్న మాట

నిజముగాన సహాయము చేయవలెనని కోరుటకు మాత్రమే అర్హ

లముగాని సహాయము చేయుటకు అర్హులముగాము. బలమును

గడించిన పిమ్మట ఆ కోరిక ను తీర్చుకొన గలు

గుదుము. దౌర్జన్యమే ఉత్తమ సాధనమును ధృఢని

శ్వాసమే నాకు కలిగిన బోధనని దాచియుంచెదను. అందులకు

నాకు విధింపబడు శిక్ష ననుభవించెదను. 'మీరు ఖడ్గధారులై

బ్రిటిషువారి నెదిరించినగాని మీకు స్వాతంత్ర్యము లభింపదు.

గౌరవకరముగ మీరు దొరతనమునకు సహాయముచేయుట కవ

కాశము కలుగదు' అని నేను స్పష్టముగాను సందిగ్ధము లేకుం

డను దేశీయుల కప్పుడు బోధించుట కణు మాత్రమైన జంకను.

కాని వారిపుడు ఖడ్గప్రయోగములందు లేక మైనను నమ్మకము

లేదు. ఎన్నటికి ఖడ్గప్రయోగమువలన భారతీయులకు స్వరాజ్య

ము రాదనిగూడ నేను పూర్తిగా నమ్ముచున్నాను. దానికి

ప్రత్యమ్నాయ మేదియనిన శాసనోల్లంఘనమే.

ఖడ్గ ప్రయోగ మెంతవేనికరమో శాసనోల్లంఘనము

గూడ అంత హానికరమేయని మీరు తెలుచుచున్నట్లున్నది.

దొరతనమువారు గూడ నట్లు వేలెలచుచున్నచో వారు నావ్యక్తి

స్వాతంత్ర్యము ను తొలగించుటయే కర్తవ్యము.

ఏలయనగా నేను చెరసాలనుండి వచ్చినదియుదలు నమ్మును దేశ

మునుగూడ శాసనోల్లంఘనమునకు సిద్ధపరచుటకే సర్వశక్తులను

వినియోగించుచుంటిని. ఇచ్చుడు విప్లవకార్యముల నొనరించు

చున్న వారందరును ఆ అరాజక యత్నముల నన్నింటిని పూర్తి

గా నిలిపివేయవలెను. దేశమునం దంతటిని సంపూర్ణశాంతి నెల

కొనవలెను. అహింసా సిద్ధాంతమునందు ప్రజల కంచరికిని గట్టి

నమ్మకము కలుగవలెను. ఇది ఏ తూణమునందు గలుగునో ఆ

తూణమునందే నేను శాసనోల్లంఘనమును ప్రకటించెదను. ఆరీతిగా

గౌరవసహాయమున కవకాశమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించె

దను. 1921 లో యీ విషయమునందే నేను విఫలుడనైతిని.

చారిత్రాచారాపార్శ్వలను సరిపినవారు నన్ను మోసపుచ్చిరి నేను

గ్రహించిన వెంటనే అనగా శాసనోల్లంఘనమును ప్రకటించిన

24 గంటలలోనే మరల దానిని రద్దపరచితిని అందువలన దేశ

మునందంతటను నిరుత్సాహము కలిగి దానిఫలితము నేనిచ్చుడను

భవింపుచున్నాను.

అహింసా సిద్ధాంతమునందు దేశీయుల కంచరికిని గట్టి

నమ్మకమును కలిగించుటకే హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి, రా

ట్టము ఖద్దరు మున్నగునానినిగూర్చి నేను చాల పట్టుబట్టుచు

న్నాను. ఇంతవ్యభిచారలో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి కలుగజాలవ

నిగూడ నేను బాగుగా గ్రహించియున్నాను. అస్పృశ్యతానివార

ణా నా తము చాల మందముగ నైనను సాగుచునే

య నటులే ఈలోగా దేశీయ ధనాపహ

రణ దానిని నిరోధించు

టకు

గూ

నకు

నా

మ

చే

సం

కు

ము

య

ను

ము

రవ

ప్రస్తుతము తెలుల సాగించుచునేయున్నారో అటులే దే

యులుగూడ స్వతంత్రిని వృద్ధిపొందించుటకు సకల ప్రయత్నవ

లును చేయుచునే యుండవలెననియే నేను కోరెదను. తన దే

యులు సాధనమును సిద్ధపరచియుండుకొని రాయబారము

విఫలమైనచో నపుడు దానిని దొరతనముపైని ప్రయోగిం

వలెను.

డాక్టరు బిసెంటుగారి చట్టముపైని దేశబంధు దా

గారు సంతకము చేయకపోవుటకు గల కారణములలో దాని

దొరతనమువారు తిరస్కరించినచో కర్తవ్యమేమి? అను దాని

దానియందు ప్రత్యుత్తరము లేదనునది యొకటియై యున్నది

ఆకర్తవ్యమే శాసనోల్లంఘనము. భారతదేశ స్వాతంత్ర

మును గూర్చి బ్రిటిషువారు వరతులను తెలుపుటగా

స్వరాజ్యపక్షమువారైనను యితరులైనను తెలుపు వరతు

నాలోచించుటగాని జరుగులోపలనే భారతీయుల పాదము

పూర్తిగా అంతరించిపోవునట్టి స్థితి కలుగుచుండ నెవరై

మిన్నక చూచుచుండగలరా? ఆరీతిగా ప్రతిబుటనకైయే పూ

గా విప్లవసమగుట కెవరు సహింపగలుగుదురు? భారతీయ

లెవరును సహింపజాలరు." అని మహాత్ముడు వ్రాసెను.

(కలకత్తా స్టేట్సుమను)

పబ్లికురోడ్డుపై జూదమాడుట

పోలీసుకేసుపై అపీలుచేయుట

అమృతేశ్వరం, ఆగస్టు 5:—ఆధురు కేసరా హిందువు!

పబ్లికురోడ్డుపై జూదమాడుచుండ పోలీసువారు వారల నరే!

జేయుటకు బ్రతుక్కిచ్చిరి. పోలీసువారలను జూదగాం

కొట్టబోయిరి. అందుపై ఐ. పి. సి. 302 కేసుక్రింద వీరల

పోలీసువారు కేసు దెచ్చిరి. కేసు విచారింపబడెను. విచార

యందు బ్రతివానికిని ఆరుమాసములు కఠినపరకము రా|| 2

అమరనాథగారు వడ్డించిరి. అందుపై అపీలుచేయబడెను. ఆ

టనందు నారాయణదాసు, ఛాజామాల్ అను ముద్దాయి:

విధింపబడిరి. ఐ. పి. సి. 147 కేసుక్రింద మిగిలిన నల్లరకు

రూ 100 జరిబానా విధించబడెను. జరిమానా నీయనియే

ఒక్కొక్క రొక్కొక్కమాసము శిక్ష ననుభవించవలయును ఆ

అమృతేశ్వరం అదనపు సబుజడ్డీ ఖానుజమ్మడ్డీగుారు తీర

దెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

బొగ్గు సమస్య

ఇంకను. పరిష్కారము గాలేదని అందరును అనుకొ

న్నారు. ఇది కుదురనిచో ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము ఆ

సిన విషమావస్థ మరింత ఎక్కువగు ననుచున్నారు.

గమలను ప్రభుత్వమువారు వశముజేసికొన్న నే ఈవి

వస్థ అంతయు నివారణ యగుననుచున్నారు. ఇది మ

ల్లగారి యభిప్రాయము. లిబరల్స్ ఇది లాభము గాజ

ుచున్నారు.

ఈపరిష్కారము తాత్కాలిపు సంధిపంటినని మక్కుగ

ిరి. దక్షిణవేల్పు బొగ్గుయజమానుల అగ్గమును ఇది విఫ

ని వేరొకటి గాదనిరి. రానున్న ప్రమాదమును మరికొం

లము ఆపుకేయుచున్నారనిరి.

కమ్యూనికేషన్ వేతనములు

కమ్యూనికేషన్ వేతనములు పంచుటకు 28-8-25 తేది సాయంత్రం 3 గంటలకు బెజవాడ కమ్యూనికేషన్ హాల్ లులో సాధారణసంఘం మిటింగు జరుగును గాన బీదకమ్యూనికేషన్లు తమతమ దళాదులను యోగ్యతాపత్రములతో సహా యిదిగన నా "ఆర్డర్" కు గాని కమ్యూనికేషన్ సంఘం వైస్ ప్రెసిడెంటు గారైన మల్లాది రావుబాద్దరు కోపెల మూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు బెజవాడకుగాని ది 20-8-25 తేదిలోపల పంపుకొనగలందులకు నిందుమూలముగా తెలియ బరచడమైనది.

సూరజనేని వెంకయ్య, సెక్రటరీ
కమ్యూనికేషన్ సంఘము, గుడివాడ.

వాజయసమితి

స్థాపనము

1925 సం. ఆగస్టు 2 వ తేది ఆదివారమురాత్రి 10 గంటల సమయమున కమ్యూనికేషన్ హాల్ లులో రావుబాద్దరు యధ్యక్షతన, విద్యార్థిమండల సమావేశము జరిగినది.

అం దీ క్రింది తీర్మానములు గావించబడినవి:

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యార్థి మండలము సమన్వయముల నాలా చించి తీసినవిధమున, తదభివృద్ధి కృషి కేయ నిమిత్తము 'వాజయసమితి' యను పేరుతో నొక సంఘ ముండవలయు నని యీ సభ వార్య ప్రాయశచింతన చేసెను.
2. ఈ సమితికి విద్యార్థి తాల్ఫారి రావుబాద్దరు సభాపతిగను, మహావాది వేంకటరత్న ముగారు మంత్రిగను ఎన్నుకొనబడిరి.
3. ఈ సమితికి వలయు నిబంధనలను వ్రాసి నిర్దేశించి అనిచే దికమును, రాబోవు బాపట్ల సమావేశమున సమర్పించుటకుగాను, ఈ క్రిందివారి నొక యువసంఘముగ నేర్పబడవలెనని.

1. కోన వేంకటరాయశర్మగారు.
2. మహావాది వేంకటరత్న ముగారు.

త్వరలో వెలువడనున్న నివేదికమును జూచి సభ్యులుగ నెల్లవారును తేరవలెనని మేము కోరుచున్నాము.

మహావాది వేంకటరత్నము,
వాజయసమితిమంత్రి.

తుపానువల్ల కలిగిన నష్టము

శ్రీ పల్లె తాలూకా

లోగడ కొన్ని దినముల క్రిందట ఇందువిషయమై కొన్ని వివరము లిచ్చితిమి. ఇప్పటికి కొంతకాలయాపన జరిగినది. ఈ నష్టముయొక్క ఫలితములు ఇప్పుడేగాక, ఈ ఫలిత అంతము వరకుగూడ అనుభవయోగ్యములై యున్నవి. అందుచేత, బాధితులైనవారిని గూర్చి శ్రీయుత రాయన్నగారు సమకూర్చిన సమాచారములను చెలిపెదను.

౧. శ్రీపల్లె గ్రామము చెడిన పడిన ఇండ్లు ౨౫౦. నష్టము ౩౫౦౦౦. చచ్చిన పశువులు ౧౫౦. కిమ్మతు ౪౫౦౦. గౌతం నష్టము ౨౦౦౦. ధాన్యనష్టము ౧౦౦౦౦. గొర్రెలు ౧౫౦౦. కిమ్మతు ౭౫౦౦. ఇటుక ఆముములు చెడినవి. కిమ్మతు ౪౦౦౦. చచ్చిన మనుష్యులు సంఖ్య ౪.

శివారు పల్లెలు ౧౦౦. ఇండ్ల నష్టము ౭౫౦౦. చచ్చిన పశువులు ౧౫. కిమ్మతు ౪౦౦. మేలనష్టము ౫౦౦. ధాన్య నష్టము ౧౦౦౦. వెరసి ౭౫౦౦౦.

౨. ఓక్కుపేట ఇండ్లు ౭౫. నష్టము ౪౩౦౦౦. పశువులు ౨౦. కిమ్మతు ౮౦౦౦. వెరసి ౩౮౦౦౦.

౩. ఉప్పుడిగ్రామం, పాలెం, ఇండ్లు ౨౧౭. కిమ్మతు ౫౦౦. పశువులు ౭౫. కిమ్మతు ౧౦౪౫. గొర్రెలు ౧౦౦. కిమ్మతు ౫౦౦. వెరసి ౯౮౪౫.

౪. నల్లూరుపాలెం: ఇండ్లు ౧౦౦. కిమ్మతు ౧౯౦౦౦. పశువులు ౨౦౦. కిమ్మతు ౧౦౦౦౦. గౌతం ౨౦౦౦. ధాన్యము ౩౦౦౦. నైజాంనుంచి తెచ్చిన యెరువు నష్టము ౫౦౦౦.

మాలవల్లి-ఇండ్లు ౪౦. కిమ్మతు ౪౦౦. వెరసి ౪౦౪౦౦
5. నల్లూరు: ఇండ్లు ౩78. కిమ్మతు ౩8500. పశువులు 512 కిమ్మతు 28650. గౌతం 4000. ధాన్యము 8500. మనుష్యులు ముగ్గురు, వెరసి 79650.

6. కనగాల, ఇండ్లు 805. కిమ్మతు 7000. పశువులు 50 కిమ్మతు 1000. గొర్రెలు ౭000. కిమ్మతు 2500. ధాన్యం 2000 మనిషి 1. వెరసి 8౯000.

7. శివంగులపాలెం, ఇండ్లు 6. కిమ్మతు 150. గొర్రెలు 1000; కిమ్మతు ౭000. వెరసి 5150.

8. బలవరము. ఇండ్లు 270. కిమ్మతు 14790. పశువులు 25. కిమ్మతు 500. గొర్రెలు 1000. కిమ్మతు 5000. దేవునిరథము 200. పొన్నమాను 500. పత్రం 50. పులివాహనము 250. మనిషి 1. వెరసి 21260.

9. అరవవల్లి, ఇండ్లు 70 కిమ్మతు 6500. పశువులు 106 కిమ్మతు 5800.

మాలవల్లి, ఇండ్లు 16 కిమ్మతు ౭00. పశువులు 6. కిమ్మతు 400 వెరసి 9700.

పై తొమ్మిది గ్రామముల పల్లెలుసహా నష్టము రూ. 278205-0-0.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,
శ్రీపల్లె, శ్రావణ శు ౧౫ మంగళవారం.

రాజపుత్ర సమాజపు కార్య నిర్వాహకసభా సమావేశము

ఈ సమావేశము జూలై నెల 26 వ తేది ఆదివారం పగలు 1 ఘంటకు నరసాపురంలో శ్రీయుత వేగేశన సుందరరామ రాజు బి. ఏ. గారి భవనమున వ్యాయవాదులగు శ్రీయుత పెనుమెచ్చ గోపాలరాజు బి. ఏ. గారి యధ్యక్షతన జరిగినది.

ప్రభుత్వమున హిందీపరీక్షలో రాష్ట్రభాషాపరీక్ష యందు తీర్మాన సాగి నూతనవారాయణరాజు అను వారికి ప్రచారకపరీక్షకు వలయు పుస్తకములు కొని యిచ్చుటకు రు 10 లు అంగీకరించబడినది.

తర్వాత సహాయము కోరిన విద్యార్థులకు ఈ దిగువ వ్రాసిన సహాయ మొనర్చుటకు నిశ్చయించబడినది.

బనారసులో చదువుచున్న బి. డి., సీనియరు విద్యార్థికి	...	రు	66
బనారసు, కలకత్తాలయందు జదువుచున్న ఇద్దరు బి. యే. జూనియరు విద్యార్థులకు	...	"	182
బనారసులోని ఇంటరుమిడియేటు సీనియరు విద్యార్థికి	...	"	55
ఇద్దరు ఇంటరుమిడియేటు జూనియరు విద్యార్థులకు	...	"	110
బొంబాయిలోని వైద్యశాలలో విద్యార్థికి	...	"	75
చెన్నపట్టణములోని	...	"	50
వర్తకవిద్యార్థికి	...	"	80
ట్రయినింగుస్కూలు విద్యార్థికి	...	"	80
4-5-6 ఫారములలోని 11 గురి విద్యార్థులకు	...	"	288
1-2-3 ఫారములలోని 9 గురికి	...	"	128
4-5 తరగతులలోని 8 గురికి	...	"	18
తునిలోనుండు విద్యార్థులకు 4-5-6 ఫారములలోని 6 గురికి	...	"	120
డిప్యూ 1-2-3	...	"	80
			1127

మొత్తము 48 గురికి రు 1127 లు యివ్వడం మిగత కొన్ని దరఖాస్తులు పూర్తి అయిననంత వచ్చే సమావేశమునకు నిలిపియుంచగలిగె

యేలూరు

తమిలేటిముంపు-రయితలనష్టము

జూలై 27:— ఉదయం 5 గంటలకు శ్రీ కృష్ణ భవానిని ఓంకార శబ్దములతో రెండు వా సములలో కెరటములు నెదజల్లి యేటి పెద్దగట్లు తెగగోసి మాధూములమీద పడి ఆకుమట్లు మట్టిపోగులు వూడ్చినదంతయు పాడుకేసి నాగళ్లతో సహా శ్రీకృష్ణభవాని కొల్లేటికి గొంపోయినది. యేలూరు తమ్మిలేరు మొదలుకొని శ్రీపతిపాడువరకు అమితగండ్లు పడి రహితుల భూములన్నియు ఇసుక మేటలై పోయినవి. చిన్న రహితులగోల చెప్పబడు అలవిగాక యున్నది. మా భూములన్ని ఇల్లువాకిళ్లు తాకట్టుపెట్టి పోసిననుట్టి అంతయు తీసిన గట్లు అన్నియు యేకచరముచేసి వెళ్లినది. ఇంతకుముందు శ్రీప్రభుత్వమువారికి మెట్టపాలములకు రూ. 25 నజరానా కట్టియుంటిమి. ది 16-6-25 తేదీని వేసిన ప్రచండవాయువుచేత మా ఇండ్లు అన్నియు పడిపోయి గోవులకు మేత అవరక గోవులన్నియు చనిపోయి అప్పులపాలై యుంటిమి. మూలిగ, నక్కమీద తాటికాయ పడినట్లు మాములుములు తీరకముందే కృష్ణభవానికైన బీదరైతులయందు కనికరము లేకుండ అమితముగా మమ్ము పాడుచేసినది. ఈసంవత్సరము శ్రీప్రభుత్వమువారికి తాహిలు యెట్లు యివ్వగలము? ఋణబాధయెక్కువ అయినది. మా మొర యెవరు వికరమ? ది 8-9-24 తేదీని శ్రీ కృష్ణభవాని మాధూములమీద పడి పాడుచేసినందుకు కృష్ణయగ్నిహ్యుటీవు ఇంజనీరుగారికి పిటిషను ఇచ్చుకోగా ది 22-9-24 తేదీని ఉదయం 7 1/2 గంటలకు యేటివెంట పిన్నీసు వేసుకు వచ్చి గుల్లగోటివరకు పడినగట్లు వ్రాసికొనివెళ్లిరి. ది 11-9-24 వ శ్రీ యేలూరు తాహిలుదారుగారికి ఒకపిటిషను ది 16-9-24 తేదీని శ్రీ కృష్ణ డిప్యూటీ కలెక్టరు వారికి ఒక పిటిషను 27-9-24 తేదీని యేలూరు చేరుమకొను గారికి ఒక అప్లికేషన్లు కొనగా ది 28-9-24 తేదీని కృష్ణకాలవ డి. పి. డబ్ల్యు. ఓవర్సీయరుగారువచ్చి అపడినగట్లు అన్నియు చూచి యీగట్లు త్వరలో పూడిపించక పోయినట్లు యితే భూములకును సంగాగూడెం మాలపల్లికిని చాలా నష్టము కలుగునని వ్రాసుకువెళ్లిరి. ఈపైన ఉదహరించినవారిదగ్గర మేము మొరలేట్టుకుంటే అసని మాది కాదని చెప్పెదరు. ఈ ముగుగుకాలువలు యీయేటిముంపులు లేకుండ శ్రీప్రభుత్వము వారు చేసి లేనే లేప్ప రైతులకు చాలా నష్టము ఈసంవత్సరము వాటిల్లును. ఈసంవత్సరము శ్రీప్రభుత్వమువారు రిమిషను యీయేటివార నున్న భూముల కన్నింటికి ఇవ్వక లేవరు. కాన శ్రీప్రభుత్వమువారు ఇకముందు రైతులకు నష్టము కలుగకుండ్ల యేలూరు తమ్మిలేరు మొదలుకొని, శ్రీపతిపాడువరకు యీగట్లు అన్నియు పోయించకపోయినట్లుంటే రైతుల కష్టములుగట్టెక్కువు. యేలూరు యేటిదగ్గరనేయున్నది. సంగాయ.

వృత్తాంతలేఖలు

గుంటూరు
(స్వకీయవిలేఖరి)

హిందూమహమ్మదీయ కలతలు

ఎన్నడులేనిది మా పట్టణమునందు హిందూ మహమ్మదీయ కలత లేదు అందుచేతనే. శ్రీయుత పడిపల్లి నరసింహారావుగారి బంధువుల వివాహసందర్భములో ఊరేగింపు మేళము కొన్ని మసీదుల సమీపమునకు రాగూడదని మహమ్మదీయ లాటంకపరచిరి. కలెక్టరుగారికిని గవర్నమెంటు వారికిని కంటులుగూడ పంపబడినట్లు తెలియుచున్నది. అందుపై డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు హిందూమహమ్మదీయ ఉభయపక్షములవారి మధ్యను 144 సెక్షన్ క్రింద నోటీసును జారీచేయించిరి. హిందువులను కొన్ని ప్రాంతములలో మేళమువాయింపవద్దనియు, మహమ్మదీయులను హిందువులతో కలపవద్దనియు, నోటీసు జారీచేయించుచున్నది. తత్ఫలితముగా యీ సంవత్సరము మొహరంపండుగ చాలించుకొనిరి. తదుపరి ఫ్రెంచ్ గారు మహమ్మదీయులు తమ పండుగ జరుపుకొనవచ్చునని చాటింపు జేయించిరిగాని పండుగ సూత్రము జరుగలేదు. వ్యవహారములు మాత్రము ముద్రకుండా యంతటితో ఆగిపోయినవి.

పాలకొల్లు
(స్వకీయవిలేఖరి)

వధశాల

జూలై 30:—చాలాకాలముండి మా గ్రామమున గోవులను, ఎద్దులను కోయలుకు కడేలా నిర్బంధించుట గురించి పురపాలకసంఘములో పెక్కుమంది సభ్యులకు ఇష్టములేక, ఇంతవరకున్నా గంటుకొనినట్టిది. కాని జూలై 28 వ తేది మంగళవారము జరిగిన పురపాలకసంఘ సమావేశములో పదరు కడేలా యుండవలెనని తీర్మానించినది ప్రాయుట కేంతయు విచారమగుచున్నది.

ఈ మొటింగునకు చైరమెనుగారితో సహా పదిమంది సభ్యులు హాజరైరి. మామూలు ప్రకారము యీ అంశము ముందు మొటింగునకు అడ్డరక చేయవలసిన దని కొంతమంది సభ్యులు కోరగా చైరమెనుగారు రట్లు చేయక వోటింగుపెట్టిరి.

వోటింగులో వద్దన్నవారు కద్దన్నవారు చెరి సమానము గుటచే చైరమెనుగారు తమకాష్టింగువోటుగూడ కలుపుకొన్నందున పదరు అంశము నెరవేరినట్లు యెంచబడెను. ఈవార్త నెంటునే గ్రామ మంతటను వ్యాపించి పెక్కుమందిని విచారములో ముంచెను. ఈ విషయమై తమ విచారమును, అసమ్మతిని డెలుపుటకై పురజనులు బహిరంగసభ యొకటి గావించి అందు మునిసిపలకాన్ సెలవారిని, చైరమెనుగారిని యీ తీర్మానము రద్దుపరచుకోవరట.

సశేషము.

సీతానగరం
మహాత్మా గాంధీకి జై

హిందీ ప్రచారము

రాజమహేంద్రవరం తాలూకా సీతానగరం ఫిర్యాలో హిందీ ప్రచారమొనర్చుటకుగాను గౌతమీ సత్యాగ్రహశ్రమమువారికోరికమీద ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారక కార్యాలయము వారు బెజవాడలో 4 సంవత్సరములనుండి ప్రచారము చేయుచున్న శ్రీయుత పీఠపాటి వెంకటసుబ్బారావుగారిని పంపిరి. వీరు ప్రస్తుతము సీతానగరం, రాజాపాలెం, వంగలపూడి గ్రామములయందు తరగతులు పెట్టి బోధించుచున్నారు. సుమారు 70 నుండి హిందీ నభ్యసించుచున్నారు.

గూడెం అను అదిమాంధ్ర పేట దీనికి యేరు యేమాత్రమువచ్చినను గ్రామమునకు వీరువచ్చును. కాన శ్రీప్రభుత్వమువారు దీని జనుల మొర ఆలించి ముందు ఘాటు నవ్వును కలుగకుండ యీ యేటిముంపు లేకుండ చేయించగలందులకు మిక్కిలి బ్రాధించుచున్నారు.

అ తల సూరనారాయణ

కాలమానము

వర్షములు ప్రతీకాన కురియుచున్నవి. మవ్వచేలన్నియు కోతకువచ్చినవి. కొన్ని కోసివారు. ఈ ఎడతెగని వర్షము వలన చాల నష్టమైనది అందరూ అనుకొనుచున్నారు.

ఆశ్రమ వైద్యశాల

చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులలోని చాలమంది రోగులు ప్రతిరోజు వచ్చుచున్నారు. వైద్యశాల చాలా బాగుగా పనిచేయుచున్నది. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులలో ఈ వైద్యశాలను గురించి ఎక్కువగా చెప్పుకొనుచున్నారు.

ముద్రాక్షరశాల

శ్రీయుత వేళోధారక కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆశ్రమమునకై దయతో నొసంగిన ముద్రాక్షరశాల రెండు మాడు రోజులలో గౌతమీ సత్యాగ్రహశ్రమమునకు వచ్చును. ఒకవారము రోజులలోనే ముద్రాక్షరశాలలోని పని ప్రారంభించెదరు. శ్రీయుత వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు డిక్లరేషన్ ఇచ్చెదరు.

ఆశ్రమములోని బావి

తయారైనది. చుంచి నీరుముపడినది. ఆరు నిలువులలోకు నీరున్నది. ఇంకను నీరు వైకివచ్చునది అనుకొనుచున్నారు. ఈ బావిని రాజాపాలెం వాస్తవ్యులు శ్రీయుత పల్లెటి సత్యనారాయణగారు త్రవ్వించిరి. సుమారు వెయ్యిరూపాయలు అనునది అనుకొనుచున్నారు. (ఒకవిలేఖరి)

కాకినాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)

“లోకమాన్య”ని వర్ధంతి

కాకినాడ, ఆగష్టు 2:—ఎన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు పురమందిరమున లోకమాన్య బాల గంగాధరతిలక్ జనవర్ధంతి జరుపబడెను. వర్ష మురుగుచేత సభకు మిగుల తక్కువమంది వచ్చినారు. శ్రీయుత దుగ్గి రాల నూర్యప్రకాశరావుగారు ఆగ్రా సనాధిపతిగ నుండిరి. లోకమాన్యుని జీవితమునుగురించి చెప్పుచు, 1885 వ సంవత్సరములో చేశ ప్రముఖులు 85 గురుచేరి కాంగ్రెసునుజరిపి చేసిన తీర్మానములగురించి పార్లమెంటుసభ్యుడైన జాకాన్ గానూ డైరెక్టమహాశయి రచించిన బెత్ మెజాన్ పద్యములలో చెప్పినట్లు ఏవో 85 గురు మార్పుండి చేసిన తీర్మానములుగా భావించవలసియు, ఆంగ్లేజీమునకును భారతదేశమునకును సభ్యులుగానుండు ఏర్పాట్లు యిప్పుడే చేసికొనవలసినదనియు యీరిగురు చేసిన తీర్మానములే తుదకు మహాబలవత్తరమై కాంగ్రెసుసంస్థ మిక్కిలి శక్తిగలిగి పనిచేయుస్థితి వచ్చుననియు, 1886 వ సంవత్సరములోనే జ్యోతిషము చెప్పినట్లుగ నుడివెననియు, ఆ ప్రకారముగానే తిలక్ మహాశయిని కాలమునకు కాంగ్రెసు మిక్కిలిబలపడి హైందవుల రాజకీయస్వాతంత్ర్య హక్కులకు పోరాటము జరుపబడెనని అభ్యుత్తుడు తన ఉపన్యాసములో చెప్పెను. శ్రీనేత్రకంటి శ్రీనివాస కోనేటారావుగారు ప్రస్తుత కాంగ్రెసు విషయములను గురించియు, శ్రీ ఎ. ఆర్. పొన్ను స్వామిఅయ్యగారు తిలక్ చరిత్రయందలి పాఠములను, శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు, తిలక్ యొక్క కర్మఫలస్వాసమును గురించియు తమ యుపన్యాసములందు చెప్పిరి.

విద్యాసాగరుని వర్ధంతి

గతనెల 28వ తేదీన పండిత ఈశ్వరచంద్రవిద్యాసాగరుని వర్ధంతిసభ జరుపబడెను. దుగ్గి రాల నూర్యప్రకాశరావుగారు రాసభ కధ్యక్షులుగనుండిరి. శ్రీవేమూరి రామకృష్ణారావు, పెద్దాడ రామస్వామి, వింజమూరి లక్ష్మీనరసింహారావుగార్లు ఉపన్యసించిరి.

యేలేరు వరదలు
10 గ్రామములు మునిగిపోయెను

అధికార్లు ఉపేక్ష
(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, ఆగష్టు 1:—వర్షము లధికముగ కురియుచున్నది. యేలేరు నది సోనిపోతలి చుట్టుప్రక్కల గ్రామములను ముంచివేయుచున్నది. ఈ యేలేరునది పాఞ్చులనీటివలన కాకినాడ, పెద్దాపురం, పితాపురం, తుని తాలూకాల కొన్ని గ్రామముల భూములు సాగు అగుచున్నవి. యేలేరువరదల మూలముగ కాకినాడ తాలూకాలోని సుమారు 10 గ్రామములకు గొప్పనష్టము సంభవించినది. ఈగ్రామములు పితాపురం యెట్టేటులోచేరిన జమీందారీగ్రామములు. కాకినాడ కు సమీపముననున్న పర్వతము మొత్తము చామర్లకోటవరకు నీటి

మయమై సముద్రమైన దని చెప్పవచ్చును. పాలములన్నియు ఊడ్చి మంచిపంటలకై రయితు లాసించుచున్న సమయమున ఈ దారుణప్రమాదము సంభవించెను. చేసిన వ్యవసాయము శ్రమ అంతయు చండ్లుకైపోయినది. వేలకొలది ఎకరముల భూమి యొక్కవరి చూకు ప్రుల్లి పోవునుగదా? మరల ఆకుముల్ల పోసికొనవలెనుగాని ఆకు దొరకదు. ఆకుముల్ల పోసికొనుటకును పీలు లేదు. వ్యవసాయరేణుగూ దాటిపోయినది. కొనుటకై వరి యాకు దొరకని సమయము. పాలములన్నియు 4 అడుగులు మొదలు 6 అడుగులలోకు నీటిలోనున్నవి. పాప మీరయితుల కష్టమేమని వ్రాయగల్గుదును. బీదలు తమ యిండ్లలో వంట జేసికొనుటకై నీలులేదుగదా! కొందఱుబడ్డలువేసికొని వానిపై వంట జేసికొనుచున్నారు. కాకినాడ చామర్లకోట రోడ్డు, కాకినాడ పితాపురంరోడ్డు అచ్చటచ్చట తెగిపోయి రోడ్లకు యిరుప్రక్కల నీరు తారస్థి యున్నది. అట్లే రైలురోడ్డు ప్రక్కను ఒక్కపర్యాయము స్వయముగా జిల్లాకలెక్టరును, పితాపురం మహారాజావారును యీ ప్రజలకష్టముల స్వయముగ విశ్చించి నోదార్పరాదా! ఇట్టి యిక్కట్లలకు పాల్పడకుండ తగు ప్రయత్నములు చేయరాదా! రయితులు జిల్లాకలెక్టరునకు, డిప్యూటీకలెక్టరునకు, తహశీల్దారునకు, ప్లీమ్మతాణేదారునకు పిటిషన్లను పంపించుకొనిరి. ప్రతియేటను యిట్లు మహాజర్గు పెట్టుకొని గోలపెట్టవలసినదేనా? గ్రామములు ముంపునకు లోనుగా కుండ గత్యంతరము లేదా! అధికార్లు ఉపేక్షభావము తప్ప వేరొకటి కన్పించుటలేదు.

నేను దర్బాపుచేయగా యీ గ్రామములు వరదలకు పాల్పడుటకు రెండు కారణములు కన్పించుచున్నవి. ఒకటి ఏలేరునది ఏటేటవచ్చిన మట్టితో మెరకయైపోవుటయు, నది గట్టు కోసివేయబడకుండ బలపర్కపోవుటయు, నదిగర్భమున మెరకలు తీయించి బాగుచేయించినట్లుయితే నీరు పారలిపోదనియు, గట్టు తెగిపోకుండ బాగుచేయవలసియున్నదనియు, చాలకాలమునుండి యీబాగులు అధికార్లు చేయించుటలేదనియు రయితులు చెప్పుచున్నారు. రెండవది. యేలేరునదినుండివచ్చిన నీటి పాలములలోనుండి పారి (కాకినాడవద్దనున్న) కొవ్వారు వద్ద మురుగుకాలుగా ఏర్పడును. ఈ మురుగుకాలవచేరు ఎర్ర ప్పయ్యవారు. దీనిలోనినీరు సరాసరిగా పోయి సముద్రములో కలియవలెను. అట్లు కలియకుండ పట్టికపట్టు డిపార్టుమెంటువారు దాని కడ్డముగ గట్టుజేసిరి. ఇట్లునుంచి అడ్డముగా యీనీటికాళువారు గోదావరికాలునుండి వచ్చిన పంటకాలును కాకినాడకెదురుగానున్న భూముల వ్యవసాయమునకు పోనిచ్చిరి. ఈ వ్యవసాయమున కాటంకమునని నీటికాళువారు ఎర్రప్పయ్యవారు అడ్డుగట్టును తెరువనివ్వరు. రెండుమాడు సంవత్సరములనుండి యీ వరదలకాలములో రయితులు రివిన్యూ అధికారులను దగ్గరపెట్టుకొని ఎర్రప్పయ్యవారు అడ్డుగట్టును కొట్టివేయించు తమ గ్రామములను పాలములను సందర్శించుకొనుటగలను. ఒక్కొక్కప్పుడు అధికారులను తెలియకుండ గూడ చేసెడివారని చెప్పుదురు. కాని జి. పి. డబ్లివివారు యీ ఎర్రప్పయ్యవారు అడ్డుగట్టును తెగగొట్టునివ్వక నిరోధించుచుండిరి. ఈ యేడు యీవరదలు వచ్చినప్పుడు ఆ అడ్డుగట్టును యింతవరకు తెగగొట్టునివ్వకపోవుటచేత ఏలేరునదికి నీరు ఎగదోసి గట్టుకు గండ్లుపడియు గట్టుపైనుండియు నీరు పారలిపోయి గ్రామములకు దారుణప్రమాదమును కలిగించెనని చెప్పుచున్నారు. ఇంకను వర్షము తగ్గలేదు. కురియుచునేయున్నది. ఎంతకాలము ప్రజల నీటిమయముననుండి బాధపడుట! మరియు మహారాజావారిలో వనవిచేసికొంటే, తా నేమిచేయగలనని అందురట. కలెక్టరుగారు, జమీందారి గ్రామము లగుటచేత నేనీమి చేయగలనని అందురట. నీటికాళువారు వైశిష్ట్య విధమున వారు వర్తించుదురట. దీని కేమి తరుణోపాయము?

ధనుర్విద్యాది ప్రదర్శనము
నెల్లూరు

“అభినవప్రకాశ” “కలియుగాబ్ధునా”ది బిరుదాంకితులగు శ్రీ జి. వి. అప్పారావుగారివలన ఆగష్టు నెల 3 తేది 8 వసారము సాయంకాలము 5:30 కు నెల్లూరులో పురమందిరమున ధనుర్విద్యాప్రదర్శనము జరుపబడును. వీరు ఈమధ్య బర్మాలో జరిగిన ధనుర్విద్యా పోటీలో ప్రపంచమున కంతకును ప్రథముగ గెలుపొంది బహుమానము నడవినారు.

వీరితోగూడ సూడూరువా ప్రవృత్తుల అసహాయోద్యమమున కారాగృహాశ్రమ నందిన శ్రీ జి. శ్రీరామ్మ శ్రీరామ్మ శ్రీరామ్మ శ్రీరామ్మ బల్లప్రదర్శనము గావించును. వీరిరువురు జూపు ప్రదర్శనకళలను వలెచ్చుటను గాంచజాలను.

వీరివద్దకి నాడు రావుబహదూర్ ఆచార్య సుబ్బకృష్ణరావు పంతులు, యం. యల్. పి., గారి ఆధిపత్యమున పాగుల బంగారుపతకములు సమర్పించబడును.

నాటి ప్రదర్శనమునకు రాబడు సమగ్రము నెల్లూరా శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘముచే నిర్వహించబడు “కన్వెన్షన్ జాతీయ బాళికాపాఠశాల”కు యివ్వబడును.

ఆస్తినిష్ఠానములో ఇంటి ఇంజనీరు మరణదండనము

ముసులోని చేసిన అవివేకపు పని

ఫెలిక్స్ వాల్టర్ గారు న్యాయస్థానములో నిలువ వ్రాయుచున్నారు:-

ఇంటి ఇంజనీరు ఆస్తినిష్ఠానములో చేసిన నేరములకై ఆస్తినిష్ఠానము ఆయనకు కాబూలులో మరణదండన విధించిరి. దానిపై ముసులోని ప్రభుత్వమువారు రోములోనున్న ఆస్తినిష్ఠానములో జూను 12-వ తేదీ నొక తాళిదుబంపుచు యీ మరణదండనకు నష్టపరిహారముల నీయవలె నని కోరిరి. ఆస్తినిష్ఠానము ప్రభుత్వమువారు యీ పనిచేసినందులకు ఇంటిలోని పత్రికలను యూరోపియన్ పత్రికల విలేజరులను గూడ ఆస్తినిష్ఠానము అంతర్జాతీయ న్యాయసిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించినని నిందించిరి. ఇది చాల ముఖ్యవిషయము. ఆఫ్ గెనిస్థానములో నివసించుచున్న విదేశీయులయొడ ఆఫ్ గెనిస్థానము యొక్క చర్యకు సంబంధించుచున్నది. కావున యీ క్రిందియంశములను, అంతర్జాతీయ న్యాయపరమాలయం నిష్పాక్షికముగనుండు మీ పత్రికలలో ప్రచురింపగోరుచున్నాను.

(1) దారియో పిపెర్నో అను ఇటాలియన్ ఇంజనీరు యేదో నేరముచేసినందులకు చేసినటుల బహుకొన్న మీదట జూను 2 వ తేదీని ఉరిదీయబడెను. ఆయన ఆస్తినిష్ఠానమునకు వచ్చి నపుడు విదేశీయులందరవలెనే ఆస్తినిష్ఠానములో నివసించుచున్నానిది.

ఆస్తినిష్ఠానము చేయు లిఖితచేతులకు బోయిన వారికిని ఆస్తినిష్ఠానము క్రింద విదేశీయులు వచ్చి పనిచేయువారికిని ఒక మరణదండన. విదేశీయులు ఆస్తినిష్ఠానములో నున్నపుడు ఆస్తినిష్ఠానము బంధులయొడవలెను. అంగర ఇటాలియన్లు, ఫ్రెంచి, జర్మనీయులవలెనే దారియో పిపెర్నోగూడ యీ మరణదండనకొప్పుకొని ఆస్తినిష్ఠానములో మూడు నాలుగేండ్లు పనిచేయుచు ఆస్తినిష్ఠానమునెడ భక్తిగలిగి యజమానులకు తృప్తికరముగ నుండునట్లుండెను.

(2) దారియో పిపెర్నో ఒక ఆస్తినిష్ఠానము పోలీసు భటుడు పనిలోనుండగా చంపివేసెను. అందుల కాతనికి మరణ దండన విధింపబడెను. ఈ దండనము ఆస్తినిష్ఠానము న్యాయమని అప్పీలుకోవలెను, కాబూలు హైకోర్టును స్థిరపరచెను. కాని ఇటాలియన్ ప్రభుత్వము వారిది తెలిసి ఆస్తినిష్ఠానపు రాజును తుమాపణ గోరుచు ఒకతంతి బంపెను. దానిమీద రాజుగారు ఆస్తినిష్ఠానము పక్షపాతవని తెలిపినను మరణదండనను తగ్గించి ఖైదువిధింపుట కుదారతతో నొప్పుకొనెను. ఆస్తినిష్ఠానమునెడ నెరిగినవారే పీరు గాని యిట్టి నేరము చేసినపుడు అనటి న్యాయవిధానమును బట్టి తుమాపణ నొసంగరని తెలిసికొనగలరు. ఈకేసుమీదనే ఇంటికి మిత్రత్వముతో నున్న యొకప్రభుత్వము ముసులోని మంత్రివర్గమునకు సలహా నిచ్చుచు ఆస్తినిష్ఠానము కెట్టిభంగముగలుగజేయవద్దనియు ఆస్తినిష్ఠానపురాజును అనుగ్రహింపవలసినదిగ మాత్రము కోరవలెననియు జెప్పిరి.

(3) ఆస్తినిష్ఠానము సాంప్రదాయముల ప్రకారము దారియో పిపెర్నోయే ఆస్తినిష్ఠానము చేయుచు చంపెనే వాని బంధుగల తుమాపణను బొందుటకు వారికి కొంతసేపు మియవలెను. దారియో పిపెర్నో ఖైదులో మాట్లాడుచుండ నుండి సత్వీన రసంతో నుండి త్వరగా విడుదలగాకుండ ఆస్తినిష్ఠానముపై కుట్రచేసి ఖైదులోనుండి తప్పించుకొనెను. ఈసంగతి ఆయన తండ్రికి వ్రాసిన ఉత్తరములో నొప్పుకొనబడెను. ఆ ఉత్తరము, ఇంటిపత్రిక ఫ్రైబ్యూనాలో ప్రకటింపబడెను. ఆయన సోవియటుల రష్యాకు పారిపోవలెననియు చెప్పెను. అంగ్ల ప్రాంతపదేశపు సరిహద్దు ప్రాంతములో నున్న అధికారులనుజూచి భయపడి ఆయన బోల్షివికులచే జిక్కిరించెను. మరల ఆరెట్టు జేయబడి ఆస్తినిష్ఠానము పతుల యెదుట విచారించి మరణదండన మరల విధించిరి. సరిగా జూను 2 వ తేదీని ఉరిదీయబడెను.

(4) ముసులోనిగారు సంగతిసందర్భములేమో పూర్తిగ చెలిసికొనకుండ యీక్రింది పని చేసెను.

(అ) జూను 6 వ తేదీని విక్టరు ఇమాన్యుయలు III రాజయొక్క 25 వ సాంవత్సరికోత్సవ సందర్భమున రోములోనున్న ఆస్తినిష్ఠానము సర్దారు అజీముల్లాఖానున్ను, పారిసులోనున్న ఆయన సహోద్యాయ సర్దారు మహమ్మదు నాబరుఖానుగారును విందుకు ఆహ్వానింపబడగా వచ్చిరి. అప్పుడు విందింకను మాడుగంటలకు ప్రాంతభవనసనగా ముసులోనిగారివద్ద నుండి ఒక ఉద్యోగివచ్చి ఆస్తినిష్ఠానము మంత్రులకు బంపిన ఆహ్వానము కొట్టివేయబడె ననియు యీ తొటవిందు కుండ నక్కరలేదనియు సర్దారు అజీముల్లాఖానుగారికి చెప్పెను.

(ఆ) జూను 12 వ తేదీని ముసులోనిగారు సర్దారు అజీముల్లాఖానుగారి కొక తాళిదు బంపిరి. అందులో 7 వేల పానులు నష్టపరిహారములకింద నీయవలెననియు, కాబూలులో దారియో పిపెర్నోకోస మత్సవము జరుపవలెననియు, ఆస్తినిష్ఠానము విదేశాంగమంత్రి ఇంటికి రావలెననియు, ఆస్తినిష్ఠానము జండాతో వచ్చి ఇంటికి జెండాకు సలాము జేయవలెననియు కోరిరి. ఈ తాళిదులో ముసులోనిగారు ఇటాలియన్ హంతకుని యురి దీయుట ఘోర మగు సంగతి యనియు శాంతముగ నుండు జీవనమునకు విరుద్ధమనియు గూడ చెప్పిరి.

(ఇ) ముసులోనిగారు తమ విద్యావైరుష్య జౌదార్యములను పైన చెప్పిన విధముగ ప్రకటించుటతో తృప్తిజెందక ఇటాలియన్ పార్లమెంటులో సంతోష లేఖకుడుగ నుండిన దారియో పిపెర్నో తండ్రి కొక యుత్తరము వ్రాయుచు ఆయన కొడుకు చావునకు విచారమును చెల్పుచు యీహంతకుడు దేశీయయోధు డనియు ఇటాలియన్ లీవయమున పగ దీర్చుకొన కోరెదననియు ఇంటి యొప్పటికిని అట్టియోధుని మరువబాలననియు ఆస్తినిష్ఠానము పోలీసువాని జంపి ఆవిషయమును తండ్రికి వ్రాసి ఇంటిపత్రికలో ప్రచురించుటచేత నేరము తగ్గ ననియు వ్రాసిరి. ముసులోని లేఖగూడ 'ఏజెన్సీ ఫ్రెస్' లో ప్రచురింపబడెను. తమదేశములోనే ఇటాలియన్ నేరస్థులను వదిలివేయుచుండ విదేశములో ఇటాలియన్లు హంతకు డురి దీయబడినందులకు ఇంటిదేశమంతయును ఆస్తినిష్ఠానమునకు విరుద్ధముగ అధికారులద్వారా ఆవేశమును గనపరచిరి.

ఈలోపల మరియొకటి జరిగెను ముసులోని ప్రభుత్వమువారు కరాచీకి సరుకు దీసికొని పోయ్యే ఇటాలియన్ స్త్రీమరుమీద పన్ను వేసెను. దీనికి ఆస్తినిష్ఠానము మిదవరకే డబ్బు చెల్లించెను. ఇంతేగాక ఇంటి బాంకులలో ఆస్తినిష్ఠానపు డబ్బుండెను. దానిమీదగూడ పన్ను విధించెను.

ఆస్తినిష్ఠానము కాబూలుకును రోమునకును దూరముగలచేత ముసులోనిగారి తాళిదుకు సకాలమున ప్రత్యుత్తరమియలేక పోయెను. ఇందులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరో లేక పోనో అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు బంపెదరో తెలియదు.

ఈసంగతులను చెప్పుటలో నేనొక్క విషయమును గట్టిగ చెబువగోరెదను. ముసులోనిగారు ఆవేశము బట్టబాలనపుడు న్యాయప్రకారము అంతర్జాతీయ విచారణతో, లేక తటస్థులద్వారా సత్యమును చెబుకొనుటతో జేసినయెడల ప్రపంచములో నందరును సానుభూతితో నుండెడివారు. కాని ఆస్తినిష్ఠానమున పు సరుకు మీద నుండి బుచ్చి మీదను పన్ను విధించుట అన్యాయమును పశుబలమును వ్యక్తము జేయుచున్నది. జాతినమితిగో సభ్యత్వముగల దేశము జేయవలసిన పనిగ నుండలేదు.

ఇటాలియన్ ప్రభుత్వమును ఆస్తినిష్ఠానములో పనిచేయు ఇటాలియన్లుగూడ ఆస్తినిష్ఠానములో జేసినపని న్యాయముగనే యున్నదని బహుకొన్నటుల నిష్పాక్షికతలకు గాన్పించగలరు. న్యాయప్రకారము ఆస్తినిష్ఠానమువారు స్థిరపరచిన దానిని విదేశీయులు కాదనబాలరు. కారణము ఆస్తినిష్ఠానమునకు గల విదేశీసంబంధములకు మూలము ఆస్తినిష్ఠానప్రభుత్వాధికార మంగీకరింపబడెను.

ఆస్తినిష్ఠానములోనుండి పనిచేయుచున్న విదేశీయులు చాలమంది ఆస్తినిష్ఠానప్రభుత్వ రక్షణమును బడయుచున్నారు. ఇప్పటికి 40 యేండ్లనుండియును ఇంగ్లీషుఅమెరికన్ ఇంజనీరులు ఆస్తినిష్ఠానమునకు బోయి యచట పనిచేసియుండిరి. ఆంగ్లేయులు హాలీడే, ఫ్రాంకుమార్డిను, ధారెంటు, పినుకాతెను, సార్డు మిలియరు, కెల్లీ, డార్లీ, లించి, దాన్సిస్ హామ్మిస్, ఫాసెలు, మాలెటు, డాక్టరుగ్రే, డాక్టరుబ్రౌను, డాక్టరు డాలీ దంపతులు, అమెరికన్లు జ్యూయెటు, క్రాఫర్డు పీరందరును ఆస్తినిష్ఠానములో వంతులగుట్టును, గనులను పరిశోధించు నైద్యము జేయుచునుండిరి. కాబట్టి విదేశీయులు ఆదేశము నెడగొరవముగలవారు నిర్భయముగనుండిరి తెలియును. ఈమధ్యమూ డేండ్లక్రింద ఫ్రెంచి పరిశోధకులు పూచెటు, హాకిను, గోడన్సుగారలు ఆస్తినిష్ఠానమునుండ, పరిశోధనకార్యములపై అక్వాటో హులయి పోవుచు అచట ప్రజలను ప్రభుత్వమువారును దయతోనుండిరి చెప్పిరి.

* * * * *

ఆస్తినిష్ఠానము ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

పిపెర్నో మరణదండనపై ఇంటి బంపిన తాళిదునకు ఆస్తినిష్ఠానము ప్రభుత్వమిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము కాబూలు వార్తాపత్రికలో ప్రచురింపబడినది. అందు ఇంటి విదేశాంగమంత్రివర్గమునకు కేసువివరములు పూర్తిగ చెలియవని తెలుపబడినది. పిపెర్నో ఆస్తినిష్ఠానము

పోలీసును పనిలో నుండగా చంపవలెనని చంపెను. అందులకాయనకు ఆస్తినిష్ఠానము మరణదండన విధింపబడెను. ఇటాలియన్ ప్రభుత్వమువారు యేకాగ్రముచేత చంపవలెనని చంపినవాని విషయమై న్యాయప్రకారము రిడీయబడినపుడు ఆవిషయమై విచారించిరి? అట్లు చేయుటవలన రెండు ప్రభుత్వములకు యెడబాటు గలుగ జేయుచున్నారు. ఇటాలియన్ ప్రభుత్వమువారు కోరినయెడల న్యాయపరమ వివరములన్నియు చెబువలెను. ఇటాలియన్ ప్రభుత్వమువారు కోరినవాని సంగీకరింప వీలులేదు. ఈమరణదండనము రహస్యమును ఘోరముననియే కారణములచేత ననిరి? అని ప్రత్యుత్తరమునందు చెబువలసినది. ఆప్రశ్ననుప్రతిక యీవిషయమై విమర్శజేయుచు పిపెర్నోను ఆస్తినిష్ఠానము చేసినయెడల ఆతడుగూడ నురిదీయబడెడివాడని వ్రాసెను. అమీరు హబిబుల్లా ప్రభుత్వ కాలమున జర్మన్ ఫిషరు అనువానిని ఆస్తినిష్ఠానము చంపగా ఉరిదీయబడెను. ఈ మధ్యనే యిద్దరు ఆస్తినిష్ఠానము గజనీలో బ్రాహ్మి అనువానిని చంపగా దేశ న్యాయప్రకారము ఉరిదీయబడిరి. ఇంటి యీకేసు వివరములను గమనించిన యెడలను, భవిష్యత్తులోను ఆస్తినిష్ఠానముతో మిత్రత్వము నుండుటవలన గల్గు వాని నాలోచించిన ప్రాచ్యదేశముతో సంబంధములగుర్చి ఆలోచించినను యిట్టి తాళిదు నంపియుండనదయినప్రతిక వ్రాయుచున్నది. పోలీసువాని హత్య ఆస్తినిష్ఠానము చేశమునకు పిడుగుబడినట్లు యెప్పుడు. ఈ తాళిదువలన ప్రజలకు ఆగ్రహమెక్కువయ్యెను. ఆస్తినిష్ఠానము గౌరవముగ జీవించుటకును, జాతీయ గౌరవమును రక్షించుకొనుటకును, దేశములో నందరుగూడ త్యాగముజేయును అను సిద్ధాంతము ననుసరించెను. ఒకటైనను సరియైనవాదము లేనందువలన యీ తాళిదును ముఖ్యముగ గమనించుట లేదు. అయినను ఆస్తినిష్ఠానమునకును ఇంటికిని తగాదా వచ్చునని కాబూలు పత్రికలలో చర్చింపబడినను త్వరలోనే యీ విషయము పరిష్కారముగా గలవని మేము నమ్మెదము.

(పయిసీరు)

లిట్టను ప్రభుత్వ దేశబంధుదాసుగార్ల రాయబారములు

మధ్యవర్తి టి. హెచ్. ధారనుగారు తెలిపిన
సంగతులు

లిట్టను ప్రభుత్వ దేశబంధుదాసుగార్లకు జరిగిన రాయబారములను గురించి బెంగాల్ పత్రికలో ప్రకటించిన 'వేఫేరర్' అను సాంకేతిక నామధారి ఆరాయబారములను జరిపిన వ్యవస్థలలో ధియో. 'హెచ్. ధారను'గా లొక్కరని తెలిపెను. మావిలేఖరు ధారనుగారిని సంబర్ధించి ప్రశ్నించెను.

"వేఫేరర్ నామధారి మితవాదుల పత్రికలో ప్రకటించిన విషయముల కెట్టి ప్రాముఖ్యత కలదో నేను గ్రహింపబాలకున్నాను. నే నీరాయబారములలో జోక్యము కలిగించుకొనుటకు మీరంగీకరింపనిచో మీప్రతిపక్షులతో చేరెదను" అని పండితి మోతీలాలు నెహ్రూగారి కడకేగి బెడరించినట్టి మనుష్యుడైనను సరే అట్టివాడు చేసిన ప్రకటనలను విశేషవంతులనా రెవరును నిజమని నమ్మరు. అట్టివాని ప్రవర్తననుం దెవరికిని గౌరవ ముండదు. లిబరలు కక్షవారు మానిలికడ లేనివారనియును ఎవరు హెచ్చుముల్గులు నిచ్చిన వారి కెట్టిరహస్యములైన నెచేయుటకు వారు సంజయింపరనియును యీవేఫేరర్ ప్రవర్తనవలన లిబరలు కక్షవారి చందముగూడ తెల్లమైనది.

ఒక్క భారతమాత గర్భమునందే దేశబంధు దాసుగారును యీవేఫేరర్ నామధారియును గూడ జనించి యుండుటబట్టి ప్రకృతియం దెట్టి చిత్రములైన జరుగుచుండునని గూడ స్పష్టమైనది. గౌరవ సహకారవిషయమున దాసుగారి వరకు లెవ్వరూ ముఖ్యులనానికి తెలిసియే యున్నది గాన ఆ మరణదండనలైన గ్రహించవలెనను కోరిక తోడనే తాము లేనిపోనీ దానిని కొన్నిటిని కన్పించి ప్రకటించినచో నిజ మెరిగినవారిని నాక్షేపించుచు సరియైన మరతులను ప్రకటింతురనియు ఆర్థికగా తీని నిజమును దెలిసికొనవచ్చు ననియు లిబరలు పక్షమువారియుక్తిని పన్నిరి. ఈ పక్షమువారికి చేసెంట్ల ఓనమాలు వ్రాయించుటవలనను చాలకాలము క్రితమే నాకు తోచినది. నాయూహ నిజమేనని దీనివలన మరింత ధృవపడెను (మా ప్రత్యేక విలేఖరి.)

చుండుకునూనె సీసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలపహాగలుగక చక్కగ బెరుగ గవు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

త్ర్యభావ ప్రపూరితములు గానేరవు. అట్టి యనుకూలఫలము అసహాయోద్యమము వలన దేశమున చేకూరెననియు, గృహమగు ప్రజాప్రబోధము గలిగెననియు, ఎల్ల రంగీకరింపక తీరదు. కాని, ప్రబోధమున కనుగుణముగ ప్రజలు కార్యదీక్షనుగూడ జూపియున్నచో, స్వరాజ్యనిర్మాణ మతి చురుకుగ జరుగుచుండెడిది. కాని, బుద్ధుడప్రాయ మగు బాహ్యోత్సాహము కార్యరూపము దాల్చుకత్వరలో నడుగంటుట దేశదురదృష్టము. ఇప్పటి కయినను, గ్రామ పునర్నిర్మాణమును జరుపగల సమర్థులు బయలుదేరుచో, దేశమునందు సత్వ రాభివృద్ధి గలుగునని నిశ్చయముగ బలుకవచ్చును. అందుచే, కళర్దీగారు పూనానగరమునం దిచ్చిన గంభీరోపన్యాసమునందలి హేతువాదముతో నేకీ భవిషజాలము. లోకమాన్యుని విశాలదృష్టి ని గ్రహింపజాలక, కొందరు విచిత్రాభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుట విచిత్రము. లోకమాన్యుడు కేవల పూర్వాచార పరాయణులనియు, సంఘసంస్కరణ మనిన గిట్టదనియు, దెలుపువారు బయలు దేరిరి. లోకమాన్యుని గౌరవించుట కిది మార్గము గా జాలదు. భోజన ప్రతిభోజనాది విషయములలో, లోకమాన్యుడు కేవల ప్రాచీన నియమముల ననుసరింపలేదని, జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు దెలుపుచున్నారు. ప్రపథానాశయము రాజకీయమయినను, అందుకు ప్రతిబంధకముగ నుండెడి ఆచారములను లోకమాన్యుడు పాటింపలేదని, వారి జీవితము నెరిగినవారికి తేటతెల్లమే. హిందూమహమ్మదీయసఖ్యముయొక్క ప్రాముఖ్యతను వారెటుల గ్రహించినది, లక్ష్యాపురములో జరిగిన ఒడంబడికయే ప్రబలనిదర్శనము. అస్పృశ్యత తొలగ వలయునని, లోకమాన్యుడు గాఢముగ వాంఛించెననుటకు నిదర్శనములు గలవు. నిమ్న జాత్యుద్ధరణకై కృషిసలుపుచున్న సింధీగారికిని, లోకమాన్యునికిని గల అనురాగము సువిదితము. స్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రజలు వారిపై వారాధారపడియుండవలెనని, లోకమాన్యుడు మొదటినుండియు బోధించుచుండెను. కాని లోకమాన్యుడు ఇంగ్లండుకు రాయబారమునకు వెడలినపుడు, వారిసిద్ధాంతముల కిది వ్యతిరేకముగాదాయని యడిగినవారు గలరు. యుద్ధసమయమునందు ఇంగ్లండు దెలిపిన గంభీరభావములను అమలులోబెట్టుట కవకాశ మిచ్చుటకే, లోకమాన్యుడు సంకల్పించెను. అట్టి యవకాశమును ఇంగ్లండు గైకొనక, వెనుకంజ వైచెను. లోకమాన్యుడు మరికొంతకాలము జీవించియున్నచో, ఎట్టి ప్రత్యుత్తర మొసగియుండునో దెలుప నక్కరలేదు. మహాత్ము డట్టి ప్రత్యుత్తర మొసగి, లోకమాన్యుని బాధ్యతను కొనసాగించెను.

రిఫ్సంకులము

రిఫ్సంకులము, ఫ్రెంచివారి కనుకూలముగ పరిణమించుటలేదని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి ప్రాన్సు త్వరలో విజృంభించి ముందుకు నడువవలెనని సంకల్పించెనుగాని, వారికోర్కె నెరవేరక ముందే అబ్దుల్ కరీంగారు విజృంభించిరి. ఫ్రెంచి కావల్సినన్యము అబ్దుల్ కరీంగారి వశమగుటచే, సందిగ్ధస్థితి జనించుచున్నది. రిఫ్సలను జయింపవలయుననిన, ఫ్రెంచిసైన్యములు విశేషముగ నరుచెంచవలయును. అంతటి వ్యయమునకు లోనై మనుష్య

సమమునకు పాలగుట, ఫ్రెంచివారికెంతకష్టమో యూహింపవచ్చును, ఏలనన యూరపియను సంగ్రామసమమునుండి ప్రాన్సు యొకను కోల్పోనలేదు. ఫ్రెంచివారు మొరాకోయధములో సవనసరముగ ప్రవేశించి, ప్రస్తుతస్థితికి కారకులయిరి. ఇక నయినను ప్రాన్సు తనపొరబాటును సవరించుకొని, రిఫ్సల స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుచో, మొరాకోయధ మాగిపోవును. అబ్దుల్ కరీంగారు అన్యదేశాక్రమణము నాశించుటలేదు. స్వరక్షణార్థమే వారి యుద్ధమున దిగినటుల ప్రకటించిరి. మొరాకోయధము, స్పెయిను, ఫ్రెంచి సాంఘికవాదులకు రుచింపలేదని, తంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఫ్రెంచి, స్పెయిను సాంఘికవాదులిటీవల సమావేశమయినయు, బ్రిటీషు కార్మికులపక్షమున, కలనల్ వెజ్జెపుడ్డుగారు సభకు హాజరయిననియు, రిఫ్సల స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించెడి షరతులపై సంధి జరుగవలయునని తీర్మానింపబడెననియు, రూటరు దెలిపియుండెను. స్వలాభము గ్రహించియున్నను, ప్రాన్సు స్పెయిను దేశములీ మార్గము ననుసరించుట శ్రేయస్కరము.

ఆంధ్రోద్యమము: నిజామురాష్ట్రము

నిజామురాష్ట్రమునందు ఆంధ్రోద్యమము పట్ల అభిమానము హెచ్చుచున్నందుకు సంతసింపవచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము కేవల భాషాభివృద్ధికై పనిజేయుటచే, రాజకీయవాసనలేదని జెప్పవచ్చును. కాని, పోలీసుయద్యోగుల చర్యలవలన ఉద్యమ ప్రచారమున కాటంకములు గలుగుచున్నటుల, నీలగిరి పత్రికాప్రకటనముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఆంధ్రప్రముఖులలో నొకరికి వాగ్బంధన మొనర్చిరట. ఇట్టి నిరోధమును నైజాముప్రభుత్వమువారు తొలగించి, ఆంధ్రులవికాసమునకు సంపూర్ణావకాశమునొసంగ ప్రార్థితులు. నైజామురాష్ట్రమునందు ఆంధ్రులసంఖ్య విస్తారము. ఆంధ్రు లిపుడిపుడే మేల్కొనుచున్నారు. ఆంధ్రాభ్యుదయము, నిజాము రాష్ట్రాభ్యుదయమునకు తోడ్పడు ననుట నిశ్చయము. ఆంధ్రుల వికాసము నిజామురాష్ట్రవికాసమునకు మార్గము జూపగలదు. దక్షిణదేశము నందుగూడ, ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము పరిస్ఫుట మగుచుండ, ఆంధ్రమండలములందు నూతనతేజస్సూర్తి గలుగుట వింతగాదు. ఆంధ్రప్రబోధమునకు ప్రోత్సాహము గలుగజేయుట, నిజామురాష్ట్ర పాలకుల విధియనిప్రత్యేకముగ దెలుప నవసరము లేదు.

హిందూదేశము: జాతీయత

హిందూదేశ మొకజాతిగాదనియు, యూరపుఖండ మొకజాతి ఎటులగాదో హిందూదేశమును గాదనియు, బర్మెకాపెడ్డు ప్రభువుగారు వెనుక సూచించియుండిరి. భారతవర్షమునందు పాశ్చాత్య దేశముల బోలు జాతీయత లేకున్నను, సమష్టి జాతీయత గలదని ప్రాజ్ఞు లంగీకరించిన విషయమే. కాని, తడవ తడవకును, హిందూదేశ మొకజాతిగాదనియు, స్వపరిపాలనము కది యర్హము గాదనియు, బర్మెకాపెడ్డు ప్రభువు లాక్షేపించుచుదురు. తమ కవసరము వచ్చినపుడు మాత్రము హిందూదేశ మొకజాతియనియే, అధికారవర్గము వారుముచ్చటించుచుదురు. ఇట్టి స్వవచన వ్యాఘా

తము బనికీరాదని, లండను కైమున్సత్రిక మండి లించుచున్నది. రాజ్యాంగవేత్తలు సయితము. యిచ్చవచ్చిన రీతిని మాటలాడుటచే, వారి ప్రసంగములకు విలువ లేకయున్నది.

ఏబదిమంది అరెస్టు చేయబడిరి

పీర్లపండుగ మహాత్వము
కలకత్తా, ఆగస్టు 8:— రాజబజారునందు రెండు మహా మృదీయ కక్షలకును సంబంధించిన పోరాటమందు ముగ్గురు పోలీసు కన్స్టేబులులకు గాయములు దగిలెను. ఈ సంవత్సరమున యేబదిమంది అరెస్టు చేయబడిరి.
మరియొక పోరాటము
కలకత్తాయందలి హేష్టింగ్సు అను పేటయందు పీర్లపండుగసందర్భమున, పోరాటము జరిగెను. రెండు మహామృదీయ పార్టీలకు జీరటు బ్రిడ్జియందు వాడుకప్రతివాదములు టోరీసుల్లా ను గురించి బయలుదేరు వాదము ను దిరి పోరాటము జరిగెను. కట్టిలు జోరుగా ఉపయోగింపబడెను. అయిదుగురకు తీవ్రముగ గాయములు దగిలెను. గాయములు దగిలినవారిలో నొకపక్షపు నాయకుడు గలడు. నాయకుడు కొన ఊపిరితో ఆసుపత్రియందున్నాడు. ఆయన తన వాగ్యులను నిచ్చెను. ఇంతవరకును ఎవ్వరిని బోలీసువారరెస్టు చేయలేదు. (ఆ. ప్రె.)

వెంట్ల ఫిల్మ కేసు

పిల్ల పితూరీ
కలకత్తా, ఆగస్టు 8:— కాలినుమెకాంజీగారు దొంగసాక్ష్య మిచ్చినందులకు తేబడినకేసు నేడు హైకోర్టునందు స్పెషలు జూరి సమక్షమందు న్యాయమూర్తి బి. బి. ఘోషగారు తీర్పు జెప్పిరి. వెంట్ల ఫిల్మకేసునందు ముద్దాయి (పెసిడెంసీ) మేజస్ట్రేటు నెదుట సాక్ష్యమిచ్చెను. కాంటెలు రోజున్న మరీ యిద్దరు దగాజేసి రను నేరముక్తింద చార్జీ చేయబడిరి. ముద్దాయి రెండు స్టేటుమెంటులను మేజస్ట్రేటు యెదుట గావించెను. రెండును శుద్ధ అబద్ధమైనవి. అందుపై ముద్దాయి నెవన్యునకు కమెంటు చేయబడెను. జూరీ ఏకగ్రీవముగ ముద్దాయి నేరస్తుడని యభిప్రాయ మొసంగెను. అందుపై ముద్దాయికి ఒకసంవత్సరము కఠినపరకము విధింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా హైకోర్టు ఆక్టింగు

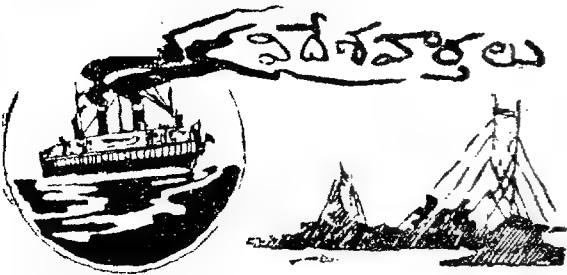
ప్రధాన న్యాయమూర్తి
సర్. నవినరాజన్ ఫటరీ గౌరభినందింపబడుట
కలకత్తా, ఆగస్టు 8:— బెంగాలు ప్రధానన్యాయమూర్తి పదవి నలంకరించుటచే న్యాయవాదులు సర్. నవినరాజన్ భట్ల గౌరీ నభినందించిరి. అడ్వకేటు జనరలు, వకీలు సంఘాధ్యక్షుడు యింకార్వకేటెడ్డు లాసానెట్టి సంఘాధ్యక్షుడు పూర్వముగ బెంగాలు ఆక్టింగు ప్రధానన్యాయమూర్తిని కొని యాడిరి. ఉచితేతీని సర్. నవినరాజన్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసన సభ

వ్యయభారమును దగ్గించవలయునని
సభ్యులు గోరుట
తిరువేండ్రము, ఆగస్టు 8:— మామూలు ప్రకారముగ నేడు ఉదయం 11-30 గంటలకు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. దినమంతయు బడ్జెటుపై సర్వసామాన్యమైన చర్చక్రింద వినియోగింపబడెను. కొన్ని శాఖల పరిపాలనను గురించి చర్చయందు సభ్యులు విమర్శనముల గావించి, వ్యయభారమునుదగ్గించవలయునని గోరిరి. అధికారుల ప్రక్కనుండి ఆర్థిక కార్యకర్త యిచ్చిన సమాధానానంతరము చర్చ ముగిసెను. రాత్రి చాలసేపువరకును చర్చ జరిగెను. పిమ్మట సభ నిల్చివేయబడెను. కేపును ఎల్లుండి యు పబ్లికు సెలవులుగాన గురువారము నాడు శాసనసభ తిరిగి సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

వర్తమానుపత్రిక సంపాదకుని అపీలు

త్రోసివేయబడెను
ఖానుపురం, ఆగస్టు 8:— వర్తమాను పత్రికా సంపాదకులకు రాష్ట్ర పంచాయితీ అవధికారు అలహాబాదు హైకోర్టునందు గావించిన అపీలు కొట్టివేయబడెను. ఇండియను పీనలు కోడు నందలి రాజద్రోహపు నెక్షను క్రింద పీరలు శిక్షింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారతదేశ వ్యవహారములు

కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలు

గడువుకు పూర్వమే విరామము జేందుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

లండన్, ఆగస్టు 3:—జూలై 31 వరకు అన్ని ఉద్యోగ కాఫీలనుండియు రిటైర్మెంట్ సివిల్ ఉద్యోగులు అసలు రావలసిన పిం డునుగడువువరకు ఉండకనే తక్కువపెంపులమీద పనిని చాలిం చుకొనినది బ్రెస్నెటుగారికి వింటర్వూ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను.

శ్వేతబాలికలను మోసబుచ్చుట

బొంబాయినుండి పోర్చుగీసు ఇండియాకు, శ్వేతబాలిక లను ఉద్యోగములభ్రమ జెట్టి పడుపుత్తికి ప్రవేశజెట్టుచు న్నారని బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు తెలిసిన సంగతులను దేగారు తెలుప ఆసంగతి తనకు తెలుపబడలేదనియు, తగినచర్య ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆవ్యవహారమును పరిష్కారము చేయగలరని యు కావలెనన్నచో ప్రత్యేకముగ విచారించి కనుగొనెదమని యు బర్మెన్-హెడ్ ప్రభునితరపున వింటర్వూ ప్రభువు ప్రత్యు త్తరమునిచ్చెను.

బొంబాయి యంత్రాలయముల వేతనములు

1914 కంటె 1921 లో బొంబాయి నేతయంత్రాలయ ములలో వేతనము తక్కువగనున్నవనియు, పెద్దెంబరు మొద టిలేదీనుండి నూటికి 1 1/2 చొప్పున వేతనములను తగ్గించుటకు యంత్రాలయపు యజమానులు నిశ్చయించిరనియు వింటర్వూ గారు నుడివీరి. వేతనములు తగ్గించుటయు ప్రయివేటుగజుపుపం డెములును ఒకేసారి జరుగునని దేగారినిరి. యజమానులలో ప్ర ముఖుడు ఒకడు ఈ ప్రకారము జేయ నిశ్చయించెననిరి.

వింటర్వూ ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము వినిపించలేదు.

కారీక పరిస్థితులు

స్థితిగారి యభిప్రాయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

లండన్, ఆగస్టు 1:—కారీక ప్రభుత్వము వచ్చినచో కారీకపక్షహేతులు, రాజ్యాంగమునందు సలహా నిచ్చువారలు రాజ్యాంగ సక్రమపద్ధతులను నీట గల్గెదరనియు, ప్రతిపక్షము యందును ఒక శతాబ్దముక్రిందట చాకగ కూలీలతో పోటీజేయు కష్టకాలమువలె ఇప్పుడు పరిస్థితు లేర్పడినవనియు నుడివీరి.

రిపు సంకులము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

న్యూఢిల్లీ, ఆగస్టు 1:—రెంపుప్రతిక వార్తలు పెజా నుండి ఇట్లు దెలుపుచున్నవి:—సము ద్రము మీద అట్లు లు కరింగారికి విమానములు స్వయి అయినవి. వీటిని అవిజరు, షెనూను వైమానిక శాలయందు తయారుజేసి రనుకొనుచు న్నారు. రిపుల పం క్తులనుండి ఫ్రెంచి విమానములనుండి బాంబు లను వేయవారితో రిపుల వైమానికదళము జర్మను నావికుని యాజమాన్యమున పోత నుద్దేశించి రనుకొనుచున్నారు. కాని రి పుల వైమానికదళ మేర్పడుటకు ముందే ఫ్రెంచిపటాలము వచ్చి ముందుగానే జాగ్రత్తపడెను.

కీ॥ శే॥ కర్నలు

సి. ఎఫ్. క్యాంబెలుగారు

లండన్, ఆగస్టు 3:—రెస్టి నెంటు కర్నలు చార్లస్ ఫెర్నానెజ్ క్యాంబెలుగారు చనిపోయిరి.

అమెరికను వైమానికులు మరలిపోవ యత్నించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

న్యూయార్క్, ఆగస్టు 1:—న్యూబానుండి రిపులపై దాడి వెడలి-ఫ్రెంచివారికి సహాయము చేయబోయిన 29 వాలంటరుల లో 6 గురు తమ మనసులను మార్చుకొని తప్పించుకొని పారి పోవుటకు నిశ్చయించు కున్నవారై పాగయోడలోనుండి నదిలో నీకి దిగిరి. ఒకడు పారిపోయెను. తక్కిన అయిదుగురు పట్టు వడిరి.

కామన్వెల్త్

లండన్, ఆగస్టు 3:—నవంబరు 16 వరకు కామన్వెల్త్ ఆఫ్ నేషన్సులను, 7, 8 తేదీలను ఆగిపోవును. ఆగస్టు సెప్టెం బరు ఆక్టోబరు మాసములవరకు ప్రస్తుతము పరిష్కారము గావ లియున్న చట్టములు అంతవరకు ఆపుజేయబడెను.

అవసరనమావేశము

ఈలోపుగ పారిశ్రామిక పరిస్థితులు మరింత ఉపద్రవకర ముగ పరిణమించినచో పార్లమెంటువారల సమావేశమగునా యని మ్యంట్లన్ గారు రడుగ అట్లు సమావేశమగుటకు సదా అధికార మున్నదనియు, అట్లు చేసెదనని ఆభయమొసగుటకు సందియ ము లేదనియు అట్టి ఆభయము అవసరమని తలంచననియు బా డ్విసుగారు రనిరి.

పాటియాలా మహారాజు

లండను చర్యలు

లండన్, ఆగస్టు 3:—పాటియా మహారాజుగారిని గూర్చి వార్తాపత్రికలన్నియు గొప్పగ వ్రాయుచున్నవి. స్వా వోయిహోటలులో 100 గదులు పాటియా మహారాజుగారు సిబ్బందితో ఆక్రమించుకొనిరి. భారతదేశమిత్రులు వచ్చి వీరిని ఇచ్చట జూచుచున్నారు. నవనగరు రాజుగారుగూడ వచ్చి జూచిరి.

జాతీయమిత్రులకు సంస్థానాధీశ్వరుల ప్రతినిధిగ జనీవా కేగటకు సిద్ధమగుటకు ఇండియా కార్యాలయముతో సంగతి సందర్భములను ఆలోచించి సంసిద్ధు లగుచున్నారు.

కప్టన్ ఆర్థరుగతి

విచారణ త్వరలో గావలెననుట

లండన్, ఆగస్టు 1:—చెలసాల యందున్న కప్టన్ ఆర్థరుగారిని త్వరగా విచారించవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు ఫ్రెంచివారిని గోరిరి.

గ్రీసు-బల్గేరియా

చెడుచున్న దనుట

కారణము, హత్య

ఏథెస్సు, ఆగస్టు 3:—గ్రీకు భూస్వామిని బల్గేరియను వ్యక్తి జంపుటచే, గ్రీకు బల్గేరియాకు చెడినదని అనుచున్నారు.

బల్గేరియాలోనున్న 5000 గ్రీకులు ఆక్టోబరు 15 తేదీ లోపుగ ఆ సైని పరిష్కారము జేసికొని బోనున్నారు. ఇంతకు ముందే ఆ సైని విడిచిపెట్టి బోవునటుల జేయుటకు ఈహత్యా జరిగిననియు, ఆ విడిచిపెట్టుబడి ఆ సైని ఆక్రమించుకొనుటకు బల్గేరియా ఇరెగ్యులరు సిద్ధముగ నున్నారనియు గ్రీకు విదేశాంగ మంత్రి తెలియజేసెను.

హంతకులనుబట్టి శిక్షింపవలెనని గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు బల్గేరియా నడిగిరి. ఈవ్యవహారమును చులకనగ బల్గేరియా జూడ నుండుటచే సరిహద్దు సైన్యములను గ్రీకులను గాపాడుటకు హెచ్చించుటకు నిశ్చయించిరి.

ఈ హత్యనుగూర్చి గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు లేనిపోని ప్రాముఖ్యమును గల్పించి అతిశయముతో మాట్లాడుచున్నారని ఏథెస్సులోనున్న బల్గేరియామంత్రి తెలుపుచున్నాడు.

గ్రీకులు బల్గేరియా సరిహద్దును దాటలేదని పవగలన్ నేనాని (ప్రధానమంత్రి) ప్రకటించెను.

రూరు ఖాళీయగుట

ప్ర్యాంకో బెల్జియనులు మరలుట

బెర్లిన్, ఆగస్టు 3:—ఎట్టి అల్లరులు లేకుండ ఫ్రెంచి బెల్జియం సైన్యములు డెస్టార్లు, డ్యూస్టర్లు, రూరుపోర్టుల నుండి తప్ప తక్కిన ప్రదేశ మంతటనుండి ఖాళీజేసెను. ప్రజలు చిక్కులు గలుగు పని ఏమియు జేయలేదు.

రూరును ఆక్రమించుకొనుటచే ప్రాంసుకు 27,500,000 పౌనులు లాభము గల్గెనట.

రిపుల పరిస్థితులు

రిపుల నష్టము

న్యూఢిల్లీ, ఆగస్టు 4:—ఉత్తర పడమర జిల్లాలలో శత్రువులు ప్రచలనము జేయుచున్నారు. ఆజెను పర్యవేక్షణ నుండి శత్రువులను అపారనష్టములతో ఫ్రెంచివారు బారద్రో లిరి. శత్రువులు 60 మంది చనిపోయిరి. మిగిలినవారు చిందరవం దరగ పాయిపోయిరి.

ఎంతజేడిగనున్నను ఫ్రెంచి కాల్యాలములు ప్రచండముగ పోరుచున్నవట.

ఫ్రెంచివారికి అబ్దుల్ కరీంగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమేమైనది?

లండన్, జూలై 31:—అబ్దుల్ కరీంగారి ప్రత్యుత్తర మేమైనదని అందరూ అనుచున్నారు. ఫ్రాంసు, స్పెయినును మించి వారి ఆశయములను భంగపుచ్చుటకు అబ్దుల్ కరీంగారు వారికంటె పెద్ద ఎత్తునెత్తిరిని అనుమానించుచున్నారు. స్పె యిను ఫ్రెంచి ప్రభుత్వములకు యుద్ధమునకు ఏర్పాటులను జేయుటకు అవకాశము లేకున్నది. ప్రస్తుతమందు వేడి ఎక్కువగ నుండుటచే పనిచేయుటకు వీలులేదు. ఆక్టోబరులో వానలు. అప్పుడు అటులనే యుండును.

రిపులను ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు రూపప గించ దలచితేని పెద్దెంబరులోనే జేయవలెను.

ఇంకొకకష్టమేమన పెద్దయుద్ధమునకు అబ్దుల్ కరీంగా రొప్పుకొనకపోవుటయే. ఒప్పుకొన్నచో ఆతనిని ఒక్కొక్కటిని పూర్తిగ ఓడించుటకు వీలును. అందుచే ఫ్రెంచి స్పెయినువారికి కష్టసాధ్యముగనున్నది.

రెండు పటాలములు పూర్తిగ గాలెనని తమ ప్రభుత్వ మునకు పెట్టెనుగారు తెలియజేసెదరట.

కాని దీనికి రాజకీయ నిరోధముగలుగక తప్పదనుచున్నారు. మొన్నటి ఐకోపాసం గ్రామములో గొప్ప నష్టముల నెదుర్కొ నిమరల ఇప్పుడు అంత పెద్దయుద్ధమునకు ఫ్రెంచివారు సంసిద్ధుల గుట కిట్లుబడెదనుచున్నారు. ఇప్పుడే మరల కొందరిని గోల్కొ జాలదట. ఫ్రెంచిస్థానము, ఎయినుబోయిసాను గోల్కొయిరి. ఇంత పరాక్రమముతో పోరినను వ్యర్థమాయెను. ఫ్రెంచి సైని కులు చాలమంది కన్పించుటలేదు. రిపులు మందుగనిని త్రేల్చిరి.

ఆస్ట్రేలియా నావికుల తగవు

ఒడంబడిక సంగీకరించుట

మెల్బోర్న్, ఆగస్టు 3:—యజమానులు, నావికులుచేసి కొన్న ఒడంబడికను అన్ని నావికసంఘములవారును అంగీకరిం చిరి. తక్షణమే పడవలు మామూలుగ బయలుదేరును.

యుద్ధసారక చిహ్నము

హెయిగు ప్రభునికోర్కె

లండన్ ఆగస్టు 4:—11 వ యుద్ధ వారి కోర్కెనును గూర్చి ప్రతికలన్నియు ఆలోచించినవి. వై ప్రెస్ ప్రభునిసార్క చిహ్నముగ జాతీయచిహ్నముగ నొక గుడిని నిర్మించవలె నని హెయిగు ప్రభువు మున్నగువారు గోరుచున్నారు. ఫ్లానికాధి కారులు దీనికి గావలసిన ఫలమును ఇచ్చేదమనిరి.

ఆంగ్లో-యిండియనుల మొఱ

బర్మెను హెడ్ ప్రభునితో శివ్యకొనుట

లండన్, ఆగస్టు 1:—వై ల్యేతంత్రీ, సైన్యము, వైద్య ము మరితరశాఖలందున్న ఆంగ్లోయిండియనుల కష్టములను పూ ర్తిగ బర్మెన్-హెడ్ ప్రభువు వినెనట. సానుభూతితో ప్ర త్యుత్తరము నిచ్చెరట.

నెక్యూరిటీ ప్యాకు

మిత్రమండలి, సంభాషణలు

బ్రాస్ లెన్స్ ఆగస్టు 31:— జర్మనీ గూడ పాల్గొనునటు సభ జేయుటకు ద్వైయం, ఫ్రాంసు, ఇంగ్లండు ఆలోచించుచుం డెను. నెక్యూరిటీ ప్యాక్టును సరిహద్దులను జేయుగోరుచున్నా రు ఇది జాతిసమితి సభ సెప్టెంబరు 7 లేదని జరిగిన తరువాత జేయబడును.

ఫ్రాంసు మాత్రము ఈసభకు వెనుదిరుచున్నదట.

బెంగాలు డిప్యూటీ హ్యూజిస్ట్రేటును తొలగించుట

కామన్సులో ప్రశ్న

లండన్ ఆగస్టు 31:— విచారణలేకనే బెంగాలు డిప్యూ టీమేజిస్ట్రేటు క పు స్సె లు గా రి ని తొ ల గి యి తు చే ఆఖరు వ గు మా స్తా గా వే సి ర ని యు అ ం దు చే కొంచెము పించుచుతోనే పనులనుండి విరామము జేందెననియు, ఇంతకుముందు ఆసనిసామర్థ్యమును గ్రహించి ఉద్యోగములో అభివృద్ధి జేసెద మని బెంగాలు ప్రభుత్వకార్యదర్శి ఉత్తరువు జేసిరనియు, ఆవిషయమునంతయు విచారించవలెననియు కామన్సుసభలో అలివరుగా రడుగ, ఇండియామంత్రిచే నియమితుడు గాని ఉద్యోగివిషయమై విచారించుపని తమదిగాదనియు, ఇతని విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చట్టమునకు విరోధముగ ప్రవర్తించినచో జోక్యము కలుగజేసికొనెదమనియు ఈవిష యమునుగూర్చి ఏల విచారించక తొలగించిరి డెలువుమని ఇం డియాప్రభుత్వము నడిగెదననియు వింటర్జ్ ప్రభువు ప్రత్యు త్తరము నిచ్చెను.

నవనగరురాజుగారి డబ్బు సంచిని దొంగిలించుట

తలిదండ్రుల ఛాయాపటములు పోవుట

లండన్, ఆగస్టు 31:— గతరాత్రి నాటకమునకు బోయి వచ్చి తన మోటారుబండికై వెనుకనుండ ఎవరో నవనగరురాజు గారి సంచిని దొంగిలించిరి. అందులో కాగితములు, చాల మొ త్రము సామగ్రి, అతని తలిదండ్రుల ఛాయాపటము లున్నవి. సంచిలో 500 పౌను లున్నవట. తలిదండ్రుల ఛాయా పటముల నిచ్చినవారికి గొప్పబహుమతి నిచ్చెద నని ప్రకటించిరి.

రేటువేయరులు (పన్నుల నిచ్చువారు)

మునిసిపలు కార్యాలయమును ముట్టడించుట

కోమ, ఆగస్టు 31:— మునిసిపాలిటీవారు ప న్నుల నుతగ్గించ తమ కుపితులై 200మంది:మునిసిపలు కార్యాలయములను ముట్ట డించి రాళ్లను రువ్వ తుపానులను గాల్చిరి. వారిని విడదీసి ముట్టడించి ప్రభుత్వసైనికులు కాల్చిరి. ముగ్గురు స్త్రీలు మడిసిరి. ఒకవురుడు ఈలెను. 15 గురు తులగాత్రులైరి. తరువాత సక్రమపరిశీతు లేర్పడెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

గ్రీకోరెంకో గారిని విడుదలజేయుట

మ్యాంగుహా, ఆగస్టు 31:— రుమేనియను వ్యక్తి యగు గ్రీకోరెంకోగారి పార్శ్వనాటాపుగారి విషయములో ఆరగ్టు జేసిరి. కాని సాక్ష్యము లేనందున విడిచిపెట్టిరి.

సివిలుసర్వీస్-స్త్రీలు

ముందు నంగతులు

లండన్, ఆగస్టు 31:— సివిలుసర్వీసు పరీక్షకు మొదటి తరగతికి 34 గురు స్త్రీలు వచ్చిరి. ఇదియే స్త్రీలు వచ్చుట ప్రథ మము. ఇకముందు స్త్రీలు నర్తకసంఘాధ్యక్షులుగను నాకా దౌగ్ధ్య ఫులుగను ఇండియా సహాయమంత్రిగను ఉండవచ్చు ననుచున్నారు. స్త్రీలకు 8000 పౌనుల జీతమున్న గొప్పసాసము ఇవలడును.

ఫ్రెంచి యుద్ధబుణములు

బ్రిటను కోర్కెలు

లండన్, జూలై 31:— ప్రస్తుతముందున్న యభిప్రాయ ములను సమాధానపరుచుకొన వచ్చునట. ఏమియు చెడలేదను చున్నారు. ఫ్రాన్సులో బ్రిటిషు నిపుణులు తమవిభేదములను స రి పు చ్చు కొ న లే కు న్నార ట. సా లు కు కొద్ది మొత్తములను ఇచ్చి తీర్చు కొనుటకు త్వర లో ఋణమువ్వ పరిష్కారము గావలెనని కెయిలోగారు గోరుచు న్నారు. బ్రిటను పెద్దమొత్తములు గావలె ననుచున్నది. ఫ్రాంసు తన పరిస్థితులను, ఆర్థిక విషయములను చక్కబెట్టుకొనుట కు కొన్ని సంవత్సరములు ఆగద మని బ్రిటనువారు డెలువు చున్నారు.

బ్రిటిషు అమెరికను ఋణములు పరిష్కారము గాకు న్నంతకాలము ఆర్థిక స్థితి చక్కబడదని కెయిలోగారు రనిరి.

ఇంతవరకు నిష్కర్షగ ఏమియు లేలేదు. కాని సాలు కు 70000000 పౌనుల నిచ్చెద మని ఫ్రెంచివారు డెలువు చున్నారు.

బ్రిటిషువారు న్యాయముగ ఇంతసామ్య చాలునను దానికి తక్కువగ పైన జెప్పినమొత్తము నిచ్చెద మని ఫ్రెంచి వా రనుచున్నారు.

ఉత్తర ధ్రువప్రయాణము

నకు మ్యాక్ కీలనుగారు ఈటాజేరిరి. గ్రీన్ లండులో ఇదే వీరికి ఆశ్రయముగ నుండును.

ఆంగ్లస్త్రీల వింతనడవడిక

లండన్ జూలై 30:— స్టారెంట్ నెను హోపేలులో ఇద్ద రు సుప్రసిద్ధరాం డ్రగు ఆంగ్లస్త్రీలు మంచిగానులను ధరించి, సిగరెట్లను పీల్చుచు విస్కీ, బ్రాండిని త్రాగిరి. అక్కడనున్న గంపు దీనినంతను జూడసాగిరి.

ఈస్త్రీలు ఆధులమును విడిచిపోయినపు యిద్దరు యువ కులు వెంటబడిచిరి. పోలీసువారు వారి అధికారపత్రములను జూపుడని కోర, ఆస్త్రీలు బ్రిటిషు కాన్సులకడ కేగి ఇది తగ దనియు తుమాహ జెప్పవలెననియు గోరిరి. ఈవిషయమును కామన్సుసభలో ప్రవేశపెట్టెదట ప్యాసిస్టులు ఇటలీని దూరు టకు ఇది యింకొక ప్రయత్న మనుచున్నారు.

మిత్రమండలి సైనికపరిశీలన సంఘాధ్యక్షుడు రాజీనీయలేదు

అని యుద్ధమంత్రివరమువారు ప్రకటించుచున్నారు. పెటిటుపరిసిక్ పత్రికావిలేఖరి జెప్పినసంగతులు నిజము గా దనుచున్నారు.

ఫ్రెంచిబుణము

ఇంగ్లండు కోరునది

సాలుకు 20,000,000 పౌనులు

లండన్, ఆగస్టు 2:— ఫ్రెంచిఆర్థికనిపుణులు సాలుకు 6000000 లేక 7000000 పౌనులచొప్పున తీర్చవ మనుచు న్నారు. అట్లుపిలువేదనియు ఫ్రెంచిప్రభుత్వమువారు సాలుకు 20,000000 ఇంగ్లలగననియుఅంతకుతక్కువగ ఇచ్చుటకుపిలు లేదని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు రనుచున్నారు.

మార్చి 31 వ లేదీకి ఫ్రెంచివారు గ్రేటు బ్రిట ను కు 620,000,000 పౌను లీయవలసియున్నది.

కపర్దలా మహారాజుగారు

మొదటిలేదని లండను జేరిరి.

జపాను ప్రధానామాత్యుడుగ కాటోప్రభువే మరల నియమించబడెను.

కామన్వెల్తు కారిక మహాసభ

శనివారముతో పూర్తి అయినది. లండనులో మరల 1927 లో సమావేశ మగును.

రూరుబొగ్గు పరిస్థితులు

కష్టము రానుండుట

ఎస్సెక్, ఆగస్టు 1:— వర్తకము నుండగిండుటచే గోతులదగ్గరనున్న బొగ్గును విక్రయించ లేకున్నారు. కాన 81 వ లేదీతో వేతనముల ఒడంబడికలను ఆపుజేయుటకు రూరుగనుల యజమానులు అంగీకరించ రనుకొనుచున్నారు.

ట్రాన్సుజార్డానియా తిరుగుబాటు

విప్లవకారులను శిక్షించుట

ఫ్రెంచి విజయము

ఫ్రెంచిపోరాటము తృప్తికరముగనే యున్నదనుచున్నా రు. 18 గురు విప్లవకారులు చనిపోయిరి. మౌనికులచే హత్య లైరి.

ట్రాన్సు జార్డానియాలో చొరబడిన విప్లవకారులను సా యుధశక్తుముతో తరుముటకు సరెయిలు నేనాని అంగీక రించెను.

చీనా నావికుల సమ్మె

కలకత్తానుండి టాన్సిన్ నకుబోవు చీనా ఓడ సిబ్బంది వదలిపెట్టి పోయిరి పరిస్థానే భారతీయులు నియమించబడిరి.

రిఫు సంకులము

ఎయినుబోయిస్తా పడుట

ఫ్రెంచిసైన్యముల బాధలు

ఫ్రెంచిపటాలములు 14 రోజులు ఎయిన్ బోయిస్తాద గ్గర రిఫులనెదుర్కొనిపోరిరి. కందకములలో దాగినిని శత్రువు లగురినుండి తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. శత్రువులుమీద బడినచో ప్రేల్చుటకు మందుగుండు సామగ్రిని ముందే కొట లోనికి దీసికొనిరి. నీటిసప్లయ అంతయు చెడిపోయినది.

ఫ్రెంచి వారు అబ్దుల్ కరీంగారి నే న ల సెను ర్కొనలేదట. ఇంతవరకు 25000 మందిని తెగలవారిని అడం మటకు నియమించిరి. అక్టోబరువరకు కాలయాపనము గావిం చుటకు అబ్దుల్ కరీంగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. వర్ష కాల ము అపుడు ప్రారంభమైయుండును. ఫ్రెంచివారికేమియు అపు డు పీలుండదు. ఆగస్టులోపుగ ఫ్రెంచివారి యవస్థుండనము సాగదు.

స్పెయిను నేనలు శత్రువుల నోడించెదట. చాలవరకు దేశీయులు 50 మంది స్పెయిను సైన్యములో చనిపోయిరి. పడ మట్టిప్రదేశములో రాకపోకలకు భంగము లేకున్నది. ఫ్రెంచి వారు తప్పక విజయు లగుటకు 100,000 సైన్యములు గావలసి యున్నవట.

రిఫులతో సంధిరాయభారములు

అబ్దులు కరీంగారి ఎత్తులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్ ఆగస్టు 4:— ఫ్రెంచి, స్పెయిను ప్రభుత్వమువారి కిని, అబ్దులు కరీంగారికిని ఒక మోస్తరుగ రాయభారములు జరు గుచున్నను ఇంతవరకు స్పష్టముగ ఏమియు లేలేదు. అబ్దులు కరీంగారికి ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వమువారి సంధిసరతులు తెలిసియు అధికారరీత్యా గుర్తించ దలంకునలేదు. ఈలోపు గ కొంత వ్యవధిని సంపాదించి ఫ్రాంసులో కమ్యూనిస్టులు, అతివాదులగు రెవెన్యూమువారి సానుభూతిని విడదీయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడని అధికార రీత్యా తెలియుచున్నది. తనకు కష్టపరిస్థితులు లేటప్పించుచో తీవ్రముగ రాయభారము ములు జరుగుటకు మరల అవకాశముండునటుల ఏర్పాటుజేయు ఆస్తాదట. అందుచేతనే ఫ్రెంచి స్పెయిను అధికారులతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను సాగించుచున్నాడు. అవిజరులో యుద్ధసభను జేయుచున్నాడు. ఈ కార్యక్రమము ఇంతవరకు ఎవరికిని తెలుపలేదు.

కొందరు అరబ్బులు ఇస్లాంసంఘమువారు కొంచెము నిదానముతో ప్రవర్తించవలెనని అబ్దుల్ కరీంగారికి హితవోషగి రనుకొనుచున్నారు. ఈలోపుగ ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వము వారు అబ్దుల్ కరీంగారి నేటిలో చిక్కుకొనక ఫ్రాంసు శీఘ్ర ముగ చనింపక పోరవలంచెను. మంకోలో పోరాటము రాజ కీయ ప్రతిష్టకై జరుగుచున్న వనుచున్నారు. ఆ సంవత్సరమున అబ్దుల్ కరీంగారి ప్రచారము ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వము నాడి. ధృష్టి నాకర్షించుచున్న దనుచున్నారు.

మరణముల నివేదిక

చింతా ద్రవీట:— బండ్లవారు యిద్దరు బావమరదులు దెబ్బలు తిని పోయినవారిని పోలీసువారు అరెస్టు చేసి, రెండవ వాని ఆస్పత్రిలో వేసిరి.

దక్షిణ ఇండియా వైద్యసంఘము:—ఈ సంఘము నార్సి కనభ తిరువళ్ళీలో యీ నెల 29, 30, 31, తేదీలందు మహమ్మదీయ హైస్కూలులో జరుగును. ప్రధాన మంత్రిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

ముత్యాలపేట డివిజను సభ:—జిల్లాకాంగ్రెసు కిలాభతు స్వరాజ్య పక్షముల యాజమాన్యముక్రింద రేపు సాయంకాలము 7 గ. పగడాలపిథిలో చెల్లముత్తుమదలి సందువద్ద శ్రీ మ్రాస్వనారాణగారి అధ్యక్షత్యమున బలపరిచుటకు సభ జరుగును.

మరణముల నివేదిక:—ఆగస్టు 1 వ తేదీలో అ. తమయ్యేవారమునందు సాలునకు వెయ్యిమందికి 38. 2 వా మరణంపట్టు గలదు. అంతకుముందువారము 37. 8 వా యుండెను. 28 గురికి స్ఫోటకము వచ్చి 8 రు మరణించిరి, యితర జ్వరములవలన 38 రు చనిపోయిరి.

విదేశీయులు:— బర్మాప్రభుత్వమువారు తరిమివేసిన మువ్వగు విదేశీయులు, పోలెండు, ఆరేనియా, టర్కివారు, నిన్న ఉదయం రంగూను నుండి స్టీమరులో చెన్నపురి వచ్చిరి. వీరు యిచ్చుట నుండుటకు వీలులేదు గావున నిన్ననే కొలంబోమిదుగా వారివారి దేశముల కంపిరి.

స్తీమరులో ప్రమాదము:— నిన్నను లండనుకు బోవుటకు పయనమయిన మనిలాయను స్టీమరు రేపు విడుచుచుండగా ప్రానుండి దిందుమన్న గర్జరు ఒక కూలివానికి తగిలి మూర్ఛబడెను. వానిదెచ్చి ఆస్పత్రిలో వేయబోవున దెబ్బను సహింపలేక చనిపోయెను.

ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారిని జనరలుఆస్పత్రి పాడ్డు స్టీవరుగ నియమించిరి.

బవెరుగారికి వీడ్కోలు:— కార్పొరేషను కమిషనరుగానుండి యిప్పుడు రిజిస్ట్రేషను ఇనస్పెక్టరు జనరలుగా నియమింపబడిన ఇ. పావ్. ఎం. బవెరుగారికి కార్పొరేషను ఉద్యోగల సంఘమువారు విక్టోరియా పబ్లికుహాలులో రేపు సాయంకాలము 5-30. గ వీడ్కోలువిందు గావించెదరు. గా|| రాజా పి. రామారాయణంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు

ఇండియనుబ్యాంకు

జూలయి నెలఖర నరికి ఆస్తి అప్పులవివరము:—

ఖర్చులు:

చెల్లింపబడిన పెట్టుబడి	12,79,280-0-0
రిజర్వనిధి	6,86,000-0-0
డిపాజిటులు	94,98,785-4-10
బిల్లు	98,728-5-8
ఇతర చిల్లర ఖర్చులు	15,3750-15-1
మొత్తం	1,17,06,489-9-7.
ఆస్తి	
ఆఫీసరై జాకాబీన పెట్టుబడి	91,48,127-18-0
బ్యాంకుభవనము	1,06,998-15-8
డెడుస్థానము	40,722-18-8
వసూలుగావలసిన బిల్లు	98,728-5-8
ఇతరములు	148,876-2-11
బ్యాంకెకరులవద్ద నగదు	21,78,040-7-6
మొత్తం	1,17,06,489-9-7.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—9 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 4-15 గ. సభా మందిరమునందు గానసభజరుగును. రామభాగవతారు (పాల్లాట)- గాత్రపాట, నారాయణస్వామి అయ్యరు (తిరుకొడికావలు) — ఫీడ్లు. దక్షిణామూర్తిస్వీ (మృదంగం)

16 వ తేదీ ఆదివారం సాయంకాలము మిను బన్ని బాయిగారు సీతా కల్యాణకాలక్షేపము జరిపెదరు.

రాకపోకలు:—రైల్వే ఇనస్పెక్టరు కర్నూల్ బర్మారీస్థాన గారు, ఫోన్స్ట కన్న రైల్వరు సైమన్సుగారు నేడువచ్చిరి. టి. ఎం. మాయిడుగారు, ఇ. బెన్నెటుగారు నిన్న రాత్రి చెన్నపురి వీడిరి.

బహ్దా గైక్వారు మహారాజి చిమ్మబాయిగారు దక్షిణదేశయాత్రనుండి నేడు మదరాసువచ్చిరి. నేడురాత్రి బెంగళూరు బోయెదరు. లేబరు కమిషనరు ఇల్లిసుగారు మొన్న ఉదయము వచ్చిరి. పి. ఎల్. మూరుగారు నిన్న ఉదయం కడప వెడలిరి.

అద్దకొరకు కత్తితో పొడుచుట:— నళేశపిళియను పాపు గుమాస్తాను మొన్న రాత్రి, అద్దకొరకుగాను కత్తితో పొడచిరి. గృహాయజమాని యిల్లదై వసూలుజేయవచ్చునందున సాదయ్యస్వ, చిదంబరం యను యిరువురు నళేశపిళియింటికి వచ్చిరి. నళేశం అద్ద యివ్వకుండుటచే వాగ్వాదము పెరిగెను. అంతట చిదంబరము అనునాతడు నళేశమును పట్టుకొనగా రెండవవాడు కత్తితో అతనిని అనేకచోట్ల పొడిచెను. ఇంతలో పదిమందిచేరి పోలీసువారు వచ్చిరి. ముద్దాయి లిద్దరిని అరెస్టుచేసిరి. నళేశపిళిని ఆస్పత్రిలో వేయగా నయమగుచున్నాడు.

ఆకస్మికమరణము:—నేటిదినము ఏనుగగేటువద్ద నున్న ఏకాంబరేశ్వరకోవెల తటాకముందు ఒకనాక శవము తేలుచుండి నటుల తెలిసికొని సి. 2 పోలీసువారు శవమును పైకిదీసిరి. మరణించిన యాతడు చల్లప్పన్ అను మంగలివాడని గుర్తింపబడెను. కొలదిదినములనుంచి ఆతనికి మనస్సాస్వస్థము లేక ఉన్నాడుగ తిరుగుచుండెను. తల్లిదండ్రు లాతనికి వివాహముజేయ ప్రయత్నించు చుండిరట. ఆకస్మికముగ చనిపోవుట కారణము బుద్ధివైకల్యము తప్ప వేరొకకారణము గనుపింపదు.

నేడు రి గంటలకు పోలీసువారు విచారణ గావించుదురు.

ఒకబాలుడు తప్పిపోయెను:— ఎస్. బాలిం గము సత్యవాడగుగారు, హైకోర్టువకీలు, “గ్రేసులాడ్జి”వెపేరి నుండి యిల్లు వ్రాయుచున్నారు:— పరశువాకములో నా నీ ధియందొక ఆంగ్లోయిండియను గృహమునందు పనిజేయుచుండిన రామాయ యను పెదబిల్లితంతువు, కుమారుడు, 4 ఏండ్ల ప్రాయమువాడు, కొరచెము తెల్లనిచాయగలవాడు, 30 వ తేదీ గురువారమునుండి అనుపడలేదు. ఆనాడు మొహరంపండుగ. ఊరే గింపులో పిచ్చి ఆస్పత్రివద్ద ఆఖరుసారి అనుపడెను. వాని వృత్తాంతము తెలిసినవా రెవరైన నాకెరిగించినచో నిర్భాగ్యురాలగు స్త్రీదుఃఖము బాపినవారగుదురు.

ఐదురూపాయలనోటు రూపుమాంతుట
బహుశ వచ్చేనవంబరు మాసములో వేపరు కరెన్సీ కచ్చేరివారు క్రొత్త ఐదురూపాయల నోట్లను జారీచేయుదురు. ఈ నోటిడివరకే తయారై జాగ్రత్తగా నుంచబడినవి. ఇవి పలుచని రంగులో ముద్రింపబడినవి. ప్రస్తుతమున్న పది రూపాయల నోటుకన్న చిన్నవిగ నుండును. ఇదివరకు దిగువ నుండిన సంతకము క్రొత్తనోట్లలో ముద్దగుండును. కాగిలము వెనుకభాగమునందుగూడ పలుచనిరంగు నుండును. నంబరాలు దగ్గరగా ముద్రింపబడినవి. (అ. బ. పత్రిక)

నెల్లూరు మండల విద్యార్థుల సంఘము
నెల్లూరు మండల సంఘసభ్యుల సభ ట్రిప్లికేను హిందూ హైస్కూలు హాలులో ఆగస్టు తే 7 ది శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు మ-రా-రా-శ్రీ గుమ్మడూరు వెంకటరంగారావు ఎం.ఎ. గారి అధ్యక్షతక్రింద కూడును. ఈసంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నుకొనబడుదురు. సభ్యులగు తప్పవ విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

వెస్టిష్టలు } సం. గృ. బానకిరాం, కన్వీనరు.
5-8-25 }

మదరాసులో గ్రహణము

మదరాసులో నిన్న సాయంకాలము గ్రహణ సమయమున సముద్రతీర మతి వైభవముగ నుండెను. స్త్రీలు పురుషులు వృద్ధులు పిల్లలు అనేక రకములనా రచ్చలు చేరిరి. గ్రహణము పగలే పట్టునని వంచాగములం దుండుటచే పట్టు స్నానములు జేయుటకై 3-4 నుండి జనులు తీర్థ ప్రజగా సముద్రతీరమునకు బోవుచుండిరి. సాయంకాలము సూర్యాస్తమయ సమయమునకు గ్రహణము విడుపు సమయమునందైన కొన్ని నిమిషముల వరకు గ్రహణము కాన్పించునని చాలమంది శ్రద్ధగ జూచిరి. కాని అసమయమునకు మేఘము వచ్చుటచే కాబోలును అంతయు చీకటిగనే యుండెను కాని ఆచీకటియే గ్రహణ చిహ్నమున కొందరందురు. చంద్రోదయమైనపుడు చంద్రదిబము చిహ్నభాగము కొంచెము 6-46 గ సమయమున 2 నిము సముల వరకు నగుపడలేదు. పిమ్మట చింబమంతయు పూర్తిగానగుపడి మరల మేఘము కప్పబడెను అరెండు నిమిషములే గ్రహణము గన్పడెనని కొందరు నమ్మిరి ఇతరులు అదిగూడ మేఘమే యనకొనిరి. వీది యెట్లున్నను గ్రహణచిహ్నములు మాత్రము యాజనప్రవాహమునందు గన్పట్టుచుండెను. ఉపనసించియున్నవారు ఎంతవూరము నుండియో వచ్చి అతిభక్తితో స్నానముచే జపములు చేయుచుండుట త్యంతానందదాయకముగ నుండెను. స్నానాంతరము తిరిగి చచ్చువారు ఒడలనిండ ఇసుకతో తడిబట్టుల నీరుగారుచు నచ్చుచుండిరి. ఇంత జనసమూహముందు చోట్ల బిచ్చగాండ్రుండుట సహజము. దారిపొడుగున నిరుచైపుల బిచ్చగాండ్రు బారులు దీర్చి గూర్చుండిరి. సముద్రతీరమునకు వచ్చినవారిలో నానా జాతులవారు గలరు. మదరాసులోనుండిన అన్ని జాతులవార అరవలు, ఆంధ్రులు, గుజరాతీలు, మారాఠీలు, మహిళలు అందరి ఒక్కసారిగా జూచుభాగ్యము లభింపెను చివర కొకరిద్దరు ఆంగ్లేయులుగూడ పొట్లగ్రాపు కేమెరా చే బూని చేరువనున్న బంగాళాగోడవై గాననయ్యెను. స్నానముకు వచ్చిన వారెంతమంది గలరో వేడుకజూడ వచ్చినవారు గూడ అంతమందిగలరు. ఇట్లు కిటకిటలాడుచు యిసుకవేసి రాలకుండ నుండిన జనసమూహము రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు తగ్గలేదు. జాగ్రత్తను హాస్పిటల్ నుండి తిరువళ్ళీకేరవరకు సముద్రతీరమున వెల్లిలేకుండ జనులు స్నానముజేయుచుండిరి. రువళ్ళీకేరవై మైలాపూరుమధ్య అంతటముగ లేకున్నను, పైలాపూరు తీరమున మరల నిండుగనుండిరి. కాని యెచ్చటను ప్రమాదములు జరిగినట్లు వినుబడలేదు. నిన్నటివిశేష మేమన పోలీసువారిసహాయ మవసరమేలేకుండెను. పోలీసుజవానులు ఒకరిద్దరు తప్ప యెక్కువమంది గాన్పించుటలేదు. ప్రామాణికగ్రహణము అగుటచే అనేక కార్యాలయములు నిన్న మూయిడినవి. కాని క్రిష్టియను కాలేజిమాత్రము సెలవీయ లేదు.

మధుమేహము, పక్షవాదములకు అద్భుతచికిత్స

నేను మధుమేహము, పక్షవాదములు, అగ్నిమాంద్యము మొదలగు వ్యాధులచే బాధపడుచూ కొంతరి ఇంగ్లీషు డాక్టర్ వద్దను ఆయుర్వేదవైద్యులవలనవైద్యముచేయించుకొనియు నివలమనోరగకుండనయితిని. నారోడమచెయ్యి రోడమకాలు చచ్చురెంటిలో మాటిలో అకస్మాత్తుగా స్వాధీనముతప్పి పోవడమున కంపముచేబాధపడడము కొంత తడవుకు తిరిగి స్వాధీనమున రావడము యిట్లు పార్శ్వపు వాతముచే నెడతెగకపడింపబడుచుంటిని. నామాత్రము పరీక్షింపబడి అందున తీపు ఉన్న ని నిర్ధారించబడినందున యీరగృత మధుమేహముచే గగినినడ సందేహించి నాద్వంద్వజాడ్యము బాగుకాదేమోయని నిరాశకెదియున్న సమయమున (మద్రాసు బ్రాజ్మీ నెం 159 రు ల నున్న ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్ ఇన్చార్జ్ డా రగు) వైద్యపతి కోటా జయరామనాయుడు చికిత్సలో నుం వారిచ్చినదివ్యవసప్రయోగముచే బహుత్వరలో మొట్టమొద వాతకోగము బాగయి లెక్కత మరెంతకాలమునకు మధుమేహము పూర్ణముగా స్వస్థముకాబడి ఆరోగ్యవంతుడన యిప్పుడునేను క్రమముగా నిర్భయముగా ఉద్యోగమున ఎప్పటివలె ప్రోత్సా సుఖముగానుండుటకు మిగుల సంతోష కృతజ్ఞ తాపూర్వకముగా తెలుపుచున్నాను.

(Sd) P. కృష్ణస్వామి శెట్టి

గడవున్ కీషరు, మెసర్సు వాల్ కార్డు బ్రదర్సు,

మద్రాసు 5-7-25

న్యాయస్థాన వార్తలు

జేబు దొంగతనమునకు 7 వత్సరములు కఠినశిక్ష

గతసోమవారము హైకోర్టు సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి ఆడ్జర్నగారియేముట మాణిక్యచెట్టి అను నభియంతి జేబు దొంగతన మొనర్చినను ఆకోర్టువారియందు తీర్పు చెప్పిరి.

జూను 14 వ తేదీన అప్పారె అను నతడు పాల్కులెను కైల్వే ప్రేషనునందు రైలు కెక్కచుండగా నతని జేబులోగల డబ్బులసంచిని ముద్దాయి తట్టివేసెను. ఆసంచియందు ఆరూప్యములు గలవు.

జూరీవారు ముద్దాయి దొంగిలిన నభిప్రాయమును చెప్పిరి. ముద్దాయి తానిదివరకు 11 పర్యాయములు దొంగతనములకు శిక్షింపబడినని అంగీకరించెను. న్యాయమూర్తి జూరీ యభిప్రాయము నంగీకరించి ముద్దాయికి 7 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించి అటుతరువాత మూడు సంవత్సరములు పోలీసు సర్వేయిన్స్ క్రింద నుండవలెనని యుత్తరు వొనర్చిరి.

* * *

కాలికడియమును దొంగిలించుట

ముద్దాయికి 6 వత్సరములు కఠినశిక్ష

ఈదినమున గాయత్రీజనము కొరకు సదుపాయ మొసగుటకు గాను హైకోర్టు నందొక గంట ఆలస్యముగ 12 గం. లకు కార్యక్రమము ప్రారంభ మయ్యెను. హైకోర్టు సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి ఆడ్జర్నగా రీదినమున మొదట, కాలికడియమును దొంగిలించెనని పీఠరాఘనను అనునతనిపై తేబడినకేసును పరిష్కరించిరి. జూను 28 వ తేదీన సాయంత్రము గవర్న మెంటు మెటర్నిటీ హాస్పిటలునందు పోలీస్ గ్రాఫరుగ నున్న మియాన్ జాన్ అనునతడు, తిరునల్లీ క్షేట్రలో నొక విధిసంఘ తన ఇంటికి చెల్లమండగా ముద్దాయి 1½ వత్సరములు వయస్సుగల ఒకపిల్లనుండి వెండికడియమును బలవంతముగా దీయుచుండగా జూచి ముద్దాయిని పట్టుకొని కేలువేసెను ఇంతలో ఆపిల్లలండ్రయగు ముప్పరీ హుస్సేను నచ్చి ముద్దాయిని పట్టుకొని ఫిర్యాదుచేసెను. జూరీవారు ముద్దాయి దొంగిలినని ఏకగ్రీవముగ నభిప్రాయమును చెలిపిరి. ముద్దాయి ఇదివరకు దొంగతనము నేరములకు 10 పర్యాయములు శిక్షింపబడినను. న్యాయమూర్తి జూరీ యభిప్రాయముతో నేకీభవించి ముద్దాయిని ఆరవత్సరముల శిక్షను విధించి అటు తరువాత మూడు వత్సరములు పోలీసు సర్వేయిన్స్ క్రింద నుండవలెనని యుత్తరువు జేసిరి.

మరియొక జేబు దొంగకు 5 వత్సరములు

ఈ దినమున న్యాయమూర్తి ఆడ్జర్నగారు మరియొక జేబు దొంగతనము నేరమును పరిష్కరించిరి.

ఈ కేసునందు అబ్దుల్ రజాకు అనునతడు ముద్దాయి జూలై 18 వ తేదీన మార్కండేయులు అను నతడు ముపుంటు రోడ్డునందు మోటారుబస్సులో నెక్కుచుండగా ముద్దాయి అతని చేయూనుండి డబ్బుల సంచిని తట్టివేసి పరుగెత్తుచుండెను. ఆసంచియందు రె రూపాయలు గలవు. ఇంతలో మార్కండేయులుగారు కేకులవేయగా కొంతమంది ముద్దాయిని వెంబడించిరి. ఇంతలో ముద్దాయి డబ్బుల సంచిని గనపడగారి బంగాళా కాంపౌండులోనికి విసరివేసెను. పోలీసువారు ముద్దాయిని పట్టుకొని, అతనిని తీసుకొని స్టేషన్ కి తిరిగి డబ్బుల సంచిని దెచ్చిరి. ముద్దాయి నేరము నొప్పుకొనెను. ఇతడిదివరకు దొంగతనమునకు గాను ఆరుపర్యాయములు శిక్షింపబడినను. న్యాయమూర్తి ముద్దాయి నేరము నంగీకరించి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించిరి. తరువాత రెండువత్సరములు పోలీసు యజమానిక్రింద నుండునటు లుత్తరు వొనర్చిరి.

* * *

దొంగనాణెములను సృష్టించుట

పునర్విచారణ కుత్తరువు

సోమవారమున హైకోర్టు సెషన్సు ప్రారంభమున పుడు మొదట విచారింపబడిన, “దొంగనాణెములను తయారు చేయు పనిముట్లను నుండుకొనెను” అను నేరమునందు జ్యూరీ ముద్దాయి నిర్దోషి యను నభిప్రాయమును చెలిపిరి. న్యాయమూర్తి ఆడ్జర్నగా రాయభిప్రాయము నంగీకరింపక పునర్విచారణ కుత్తరువు జేసెను.

వాతావరణ స్థితి

1925 సం. ఆగస్టు నెల 5-వ తేది బుధవారము

ముఖ్యజ్వాలలు	ముఖ్య ఉష్ణోగ్రత	ముఖ్య అవర్షణ	ముఖ్య గాలి వేగము	ముఖ్య గాలి దిశ	ముఖ్య సాధారణముగ సంభవ్యమగు వర్షము
గోపాలపురం	89.5	80.1	...	18.24	44.96
విశాఖపట్టణము	90.4	77.6	0.49	10.56	37.09
కాకినాడ	91.8	78.5	...	20.80	39.09
మచిలీపట్టణము	92.1	77.4	...	12.84	41.59
కర్నూలు	94.0	74.3	0.19	6.90	26.01
బళ్లారి	95.1	75.2	...	0.97	20.51
కడప	96.1	74.7	0.54	9.95	31.28
నెల్లూరు	99.2	80.8	...	4.07	37.98
మద్రాసు	97.7	78.0	...	6.77	50.74
కడలూరు	94.3	78.6	1.76	8.06	52.94
సీలము	95.4	71.5	0.26	5.94	39.30
కోయంబూత్తూరు	85.7	68.8	...	8.24	22.29
తిరుచునావల్లి	94.7	78.5	0.39	7.37	33.18
నాగపట్టణము	89.1	74.5	0.81	3.81	54.98
మధుర	92.2	78.8	0.60	8.39	33.58
పాంబల్	88.8	78.2	...	0.15	37.00
తిరునల్లీ	...	...	...	1.64	28.34
తిరువేర్కడము	79.7	78.8	...	15.05	64.51
కొచ్చిన్	77.8	72.1	1.14	48.29	114.51
కాలికట్టు	88.8	78.1	0.75	73.45	117.16
మంగళూరు	86.5	78.7	0.27	98.61	125.68
చెన్నకొనూరు	85.7	66.6	...	6.10	35.37
మేరకొర	68.0	61.6	0.48	73.20	125.43
కొడైకనాల్	61.4	51.8	0.23	11.27	62.18

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో ఉరుములు, గాలి వాన వచ్చెను. 0.49 వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కాకినాడలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్ కడపలో 0-54 కర్నూలులో 0.19 వర్షించెను బళ్లారిలో మేఘములు పలచగనున్నది. తక్కినచోట్ల విస్తారముగనున్నవి. బళ్లారిలో 4½, కర్నూలులో 1 డిగ్రీలు. పగటి వేడిమి. ఎక్కువ రాత్రివేడిమి కడపలో 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము, కడలూరులో 1.76 వర్షించెను. మేఘములు పలచగనున్నవనే చెప్పవచ్చును. ఆగ్రేత చాల తక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడలూరులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

పడమటితీరము నే వర్షముండవచ్చును. రాజధాని దక్షిణ భాగమున కూడ వర్షముండవచ్చును. తక్కినచోట్ల స్థానికచినుకులు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నర్ ఎస్. వి. ఓడనల్ గారు

ఆరికనభ్యుదయ బని జూచెదరు

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:— సెలవుమీదనుండి వచ్చిన విదప సంయుక్తపరగణా కార్యనిర్వాహక వర్గమందలి ఆరికనభ్యుదయగనుండిన నర్ ఎస్. వి. ఓడనల్ గారు వెనుకటివలెనే బసలను నిర్వర్తించెదరని తెలియచున్నది. ప్రస్తుత హింసలను జూచుచున్న నర్ ఎస్. హెచ్. ష్రీమంట్రిలుగారు వారి వెనుకటిపదవియగు రివిన్యూబోర్డు మొబరుగ వేడెదరరు.

(అ. ప్రె.)

మితవ్యయము (3)

భీమా కంపెనీల నిర్వాహకత్వమునందు మంచి లాభమును కలిగించును. మితవ్యయముతో నిర్వహింపబడు హిందూ దేశీయ భీమాకంపెనీలలో “ది ఎంప్లూ ఆఫ్ యిండియా” మొదటిది. వివరములకు ఈదిగువపత్రాసమానకు వ్రాయుడు.

వ్రాంచి నెక్లటరీలు, ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా, లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్ పోస్టుబాక్సు నెం 287, మద్రాసు.

40-వ దేశీయమహాసభ

సన్మానసంఘమును చేర్చు ప్రయత్నములు

కాన్పూరు, ఆగస్టు 2:—సన్మానసంఘముందు సభ్యులను తేర్చుటకై డ్వాప్తిముం దంతటను ప్రచారముజరుగుచున్నది. వారణాసి, జామపురము, కుల్తానాపురము, మైసూరు, ఖరఖాబాదు, గోరఖూరులు సంవర్ధింపబడినవి. డా॥ మురారీలాలుగా రీఫలములనుబట్టిని జూచుచున్నారు. ఆగస్టు 8 వ తేది లోపుగ సన్మానసంఘముందు తేరువారుమాత్రమే సంఘాధ్యక్షుని, సభ్యులను యొన్నుకొనుటకు హక్కుండును. బహుచాగా రీ ప్రాంతములకు రావలసినదే కాని తల్లిగారి జబ్బులను రాజాలక పోయిరి. జనవారీలాలు నైప్రహాగారు 9 వ తేదికి వత్తురు.

సీన్యను అను భాగముదేశీయమహాసభ జరుగునట్లుముకావచ్చును. చందామార్పులను వితవాదులు, స్వతంత్రులుమొదలగువారియం దేదయిన మార్పులుగనాయని మురారీలాలుగారి నడుగగా, ప్రధానమాత్రమందు మార్పుగలిగినగాని వారి దృక్పథము మాఱదనిరి. (అ. ప్రె.)

సరోజినీదేవిగారిని సత్కరించుట

కరాచీ పురపాలకసంఘము సన్మానత్రము నిచ్చుట

హైదరాబాదు, ఆగస్టు 3:—లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారి విగ్రహమును బహిరంగపరచుటకు వచ్చిన సరోజినీదేవిగారికి కరాచీ పురపాలకసంఘము సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత మితవాద సభ

కలకత్తాలో నరేంద్రనాథ బెనర్జీ గారి యధ్యక్షత క్రింద జరుగును

సిమ్లా ఆగస్టు 3:— అఖిలభారత మితవాదసంఘసభ కలకత్తాలో జరుగునని చింతామణిగారు తెలుపుచున్నారు. సభ ఆగస్టు 16 వ తేది మధ్యాహ్నము గం 2 లకు బొబజూరు పీఠిలోని భారతసంఘ భవనముందు జరుగును. సభయందు భారత మంత్రి యువన్యాసమును విమర్శించుట, దేశభివృద్ధిగోరు సంఘములన్నియుగలనీ పనిచేయు మార్గములనరయుట. దక్షిణాఫ్రికాయం దీనదుమతేసిన భారతీయవ్యతిరేకము లయిన కాసనములనుగూర్చి యాలోచించుట మొదలగునవి జరుగును.

భారతరచిచారణసంఘముందు పని చేయుచు బెంగళూరులో నుండుటచే ప్రస్తుత మధ్యక్షుండగు డా॥ పరంజపాయిగారురా వీలులేనివో. వెనుక నధ్యక్షుండగుండిన నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారధ్యక్షత నసాంతురు. ప్రముఖులలో నర్ తేజబహదురు సుప్రహాగురుకూడ సభకు వత్తురు. (అ. ప్రె.)

దాసు-లిట్టను రాయబారములు

సంధానకర్త రాధా కుముదుగారుగాని రాధా

కమలముఖిర్జీ గారుగాని యగుదురు

బొంబాయి, ఆగస్టు 3:— దాసు లిట్టను రాయబారములు నడపిన వారు, విశ్వవిద్యాలయాధ్యాపకులగు రాధాకుముదాగో, లేక రాధాకమల ముఖిర్జీగారో యగుదురని యిండియను డెయిలీ మెయిలు పత్రిక విశ్వసనీయుగ వ్రాయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

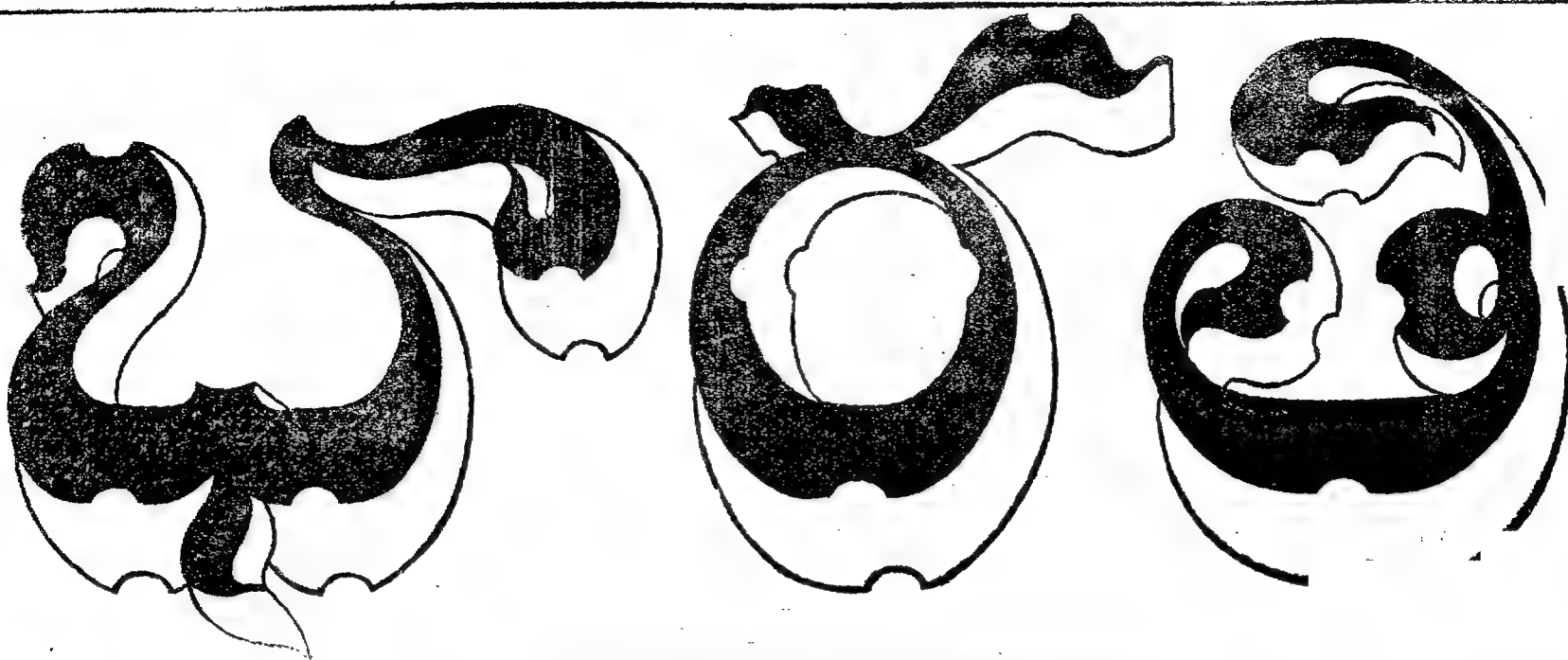
సైన్యాధిపతి సంచారము

పూనా, ఆగస్టు 3:—నర్ క్లాడు యాకబుగారు భార్య, సహపాఠముగా ప్రత్యేక పురైలులో పూనాచేరిరి. ఇచ్చట ప్రభుత్వమందిరమున విడిసిరి. గవర్నరు యాతిభ్యముననుండురు. సైన్యాధిపతి యిచ్చట సైన్యములనుజూచుట, విందులారగించుట మొదలగు కార్యములు చాల నిర్వర్తించును. వీరి గౌరవార్థము ప్రభుత్వమందిరమున నృత్యము జరుగును.

5 వ తేదీని బయలుదేలి బొంబాయికి పోవుదురు. అచ్చట వైస్రాయిగారిని గలసికొందురు. (అ. ప్రె.)

‘అల్వాహి’ సంపాదకునిపై నేరము

హైదరాబాదు (సింధు) ఆగస్టు 3:—“అల్వాహి” పత్రికాసంపాదకునిబట్టుకొనుటకు వారంటుజారీ చేయబడినను, మాన్యమునకై పత్రికాధిపతిపై నాగపురపాలకాధ్యక్షుండు నేరముతాపెను. సమనులకు న్యాయాలయముందు హాజరుకా లేదు. కాన నిష్పక్షి వారంటు చేయబడినది. (అ. ప్రె.)

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును
ప్రతి సంచికయందును మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును
చందా నం॥ 1-కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

ఆపాథ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

పుష్పాంజలి (ఉదయనోదయము) — మానవల్లి రామకృష్ణకవి గారు; అతిథిపూజ — శ్రీ శేషాద్రిరమణ కవులు; ప్రాచీనాంధ్రకవిత్వ లక్షణము — తేకుమళ్ల రాజగోపాలరావు పంతులుగారు; ఆంధ్రారణ్య పర్వశేష ప్రశంస — కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; అభిప్రీతము — చెదలవాడ సీతారామాంజనేయులుగారు; వనకుమారి — గరిగిపాటి రామమూర్తిగారు; చూపు — కవికొండల వెంకటరావుగారు; భాగ వతములోని కొన్ని ప్రశస్తములు — 'నేలనయ్య'; నవరసంబులు నీవెకా సభినయన! — మల్లాది చంద్రశేఖరరావుగారు; పారిజాతా పహరణ రచనాకాలము — కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు; ఉపలాలనము — శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిగారు; ఋగ్వేదము — అయ్యగారి జోగిసోమయాజి శాస్త్రిగారు; మృతి యన భయపడనేల? — సెట్టి లక్ష్మీనరసింహము గారు; ఆంధ్ర భారతమందలి రాజ్యపద్ధతి — తనికెళ్ల లక్ష్మీనరసింహము గారు; కవిస్తుతి — గార్లదిన్నె సుబ్బారావుగారు; కృష్ణదేవరాయల యాస్థానిలోని కన్నడకవులు — ఆ. రంగస్వామి సరస్వతిగారు; పార్వతి యనుతాపము — రాయసం వేంకటశివుడుగారు; కాకతీయాంధ్రలక్ష్మీ నముద్రాల వెంకటరాఘవాచార్యులుగారు; జైనుల మతకథలు — పంచాగ్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; కోకిల - ఖడ్గోత్తము — నాదెళ్ల వెంకట్రావుగారు; ఇకకావలసిన దేమి? — మాడపాటి హను మంతరావుగారు; ఆశాభంగము — దువ్వూరి సాంబమూర్తిగారు; దివ్యయాత్ర — పెనుమర్తి వెంకటరత్నముగారు; తృప్తాగీతము — విశ్వ నాథ సత్యనారాయణగారు; ఒకరోమనుని దేశభక్తి — చిల్లరిగె శ్రీని వాసరావుగారు; ప్రణయగీతములు - భండారు వీరరాజేశ్వరరావుగారు;

ఇరుగుపొరుగు పోరు — పాలపర్తి ఆంజనేయులుగారు; బాల — సీరిసి ఆంజనేయులుగారు; ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములోని స్త్రీలరాజకీయహక్కులు — డే. ల. నరసింహముగారు; మాయమ్మమాకిత్తువా — కొ. వెంకటసుబ్బ రావు, కా. శివయోగానందరావుగారు; వేంగీచాళుక్యులు — మల్లం పల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; అధిక్షేపము — వెలగపూడి దానయ్యచౌదరి గారు; ప్రాచీనాంధ్ర లెవ్వరు? ఆర్యులుకారా? — చిలకూరి వీరభద్ర రావుగారు; ప్రేమాంజలి — ఎల్లాప్రగడ లక్ష్మీనారాయణ గారు; రిపుమను యవ్వనము — యస్. జి. ఆచార్యగారు; హిందూదేశమున గ్రహారాధనము — నిడుమోలు కనకసుందరంగారు; కుసుమరత్న మాల - సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు; మహాసతీసీత — గ. రంగనాథశాస్త్రి గారు; చీనాయందు భారతనాగరికత — శ. రామస్వామి చౌదరిగారు; ఆస్తికత — మంత్రిపైగడ వెంకట హనుమంతరావుగారు; నారాయణ తీర్థులు — వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; శ్రీ డాక్టరు జయంతి చిన కామేశ్వరరావు పంతులుగారు; కీ. శే. చిత్తరంజనదాసు (జీవితసంగ్ర హము); కీ. శే. చిత్తరంజనదాసు (పద్యము) — శ్రీరాజా వా. దుర్గా నదాశివేశ్వరప్రసాదబహద్రుగారు; దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు నిర్యాణము — తు. సీతారామమూర్తి చౌదరిగారు, జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, చ. కృష్ణమూర్తిగారు, రాజా యం. భుజంగరావుగారు, నం. శివరావుగారు, వే. వెంకటకృష్ణ శర్మగారు; జై నసిద్ధచక్రము — గన్నవరపు సుబ్బరామయ్య; పడవపయనము — బు. తి. నరసింహ చార్యులుగారు; గ్రంథవిమర్శనము — కూచి నరసింహముగారు, దుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు

చిత్ర పటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు : — శార్వతితపస్సు — చిత్రకారుడు : శ్రీయుత సి. హెచ్. సత్యనారాయణగారు; కీ॥ శే॥ రావుబహదరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు — చిత్ర కారుడు : యస్. బాలసుందరం గారు; కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు.
సాధారణచిత్రములు : — (౧) ధ్వంసమయిన తాడేపల్లి రైల్వే స్టేషను, (౨) కృష్ణాకెనాలు రైల్వేస్టేషన్ దగ్గర తలక్రిందయిన సామాను రైలుబండి; (౩) భగ్నము లైన సోడామాపులు మొదలయినవి — బందరు, (౪) తాడేపల్లి గూడెమునొద్ద తలక్రిందైన రైలుబండ్లు; (౫) ధ్వంస మయిన సీతానగరమందలి వీధియొకటి, (౬) ధ్వంసమయిన నూలు, నేత మిల్లులు — సీతానగరము; (౭-౧౦) ఆంధ్రజాతీయకళాశాలలో ధ్వంస మయిన భాగములచిత్రములు — ఆంధ్ర దేశము — గాలివాన; (16-5-25); (౧) కల్లేపల్లి దేవాలయము, (౨) కల్లేపల్లి దేవాలయగోపురము; (౩) శ్రీకాకుళ దేవాలయగోపురము, (౪) శివగంగ దేవాలయము — బందరు; (౫) చల్లపల్లిలో గల శ్రీ దేవరకోట సంస్థానాధీశ్వరులసాధము; (౬) శ్రీకాకుళ దేవాలయము; ఇతరచిత్రములును.
మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

త మా పా లు

(అంధ్ర సత్త్వ ప్రత్యేకము)

అ ప్ప

ఉపాధ్యాయుడు:—అప్పటినుండి ఎప్పుడూ పనికి వాడు.

బాలుడు:—తీసివేళి లెక్కచెప్పేటప్పుడు, చాలావారే అప్పటినుండిమని, మీరే చెప్పారుగా.

ఉత్తరము

మేజిస్ట్రేటు:—నీవు చెప్పేసంగతులు విన్నాను. నీది నిజమేనా?

—అవును:—కాదండి నామేర ఉత్తరము.

సర్వోత్తము

వచ్చిన చుట్టలు వారంతోజు లంటామని, రెండునెలలుండిరి. పిమ్మట వారి వూరికి పోయిరి. ఉరికిపోయినతరువాత, తండ్రి:—నాయనా, మీ మేనమామ చాలా సంతోషించాడా?

కొడుకు:—ఇంతఅంత సంతోషంకాదు. మీనాయన, బాబాయి, ఇంకా ఉరికిపోయినదేమో ఎందుకు రాలేదని, అడిగాడు.

తల్లి

అల్లుడు:—ఈవిగ్రహం చూశావా? మనిషి నిలుచున్నట్లే ఉంది. ఇది అద్భుతంగా లేదా?

పుల్లయ్య:—ఏమి అద్భుతంగా వుండేమి? ఒకరాయి తీసుకువచ్చి అక్కరలేని భాగాలన్ని చెక్కిపారవేస్తే శిల్పమవుతుంది.

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు:—నే నిచ్చిన ఉపన్యాసం నీకు బాగుందా?

స్నేహితుడు:—చాలా బాగుంది!

ఉపన్యాసకుడు:—అందులో నీకు కనుపించిన విశేషము ఏమిటి?

స్నేహితుడు:—ఎన్నిసార్లయినా చెప్పినట్లే చెప్పడం చూస్తే నీ కింత ఓపిక ఎట్లావుందా అది ఆశ్చర్యం వేసింది.

గొట్టెలు

మిషనరీ:—నీవైతే ఏమిటి?

గొల్ల:—గొట్టెలు మేపుకోడం.

మిషనరీ:—నీకు ఎన్నిగొట్టెలున్నాయి?

గొల్ల:—ఘోరూరు అయిదువందలు.

మిషనరీ:—నేను నిర్వహించే క్రైస్తవ మండలాల అయిదువేల టన్నులు.

గొల్ల:—అయితే, జూచ్చు కత్తిరించడానికి, మీరు చాలా కష్టపడివుంటారు.

సాక్షులు

సాక్షులు:—నీగొంతు, కొంచెంమారంహడ విసపించలేదు. ముఖిలక్షణాలువికారంగా ఉన్నవి. తడువుకోడం ఎక్కువయింది. నీనడక అసహ్యంగావుంది.

నటుడు:—పోనీ, మిగిలినవటన అంతా బాగుందికదా;

మార్కులు

ఇన్ స్పెక్టరు:—ఈ పిల్లవాడికి 100 కి 105 మార్కులు ఎట్లా వేసారంటే?

టీచరు:—మేము అడగని ప్రశ్నకుగూడ జవాబు వ్రాస్తే అయిదుమార్కు లిచ్చినా.

నీపా

కెనరు:—పెద్దలావాటి వస్తువు ఒకటుంది. అదిసంక్రందంగా ఉంటుంది. కొండమీదనుంచి దొర్లిస్తే ఎక్కడా ఆగకుండా కిందబడుతుంది. ఏవస్తువో కనుక్కోండి.

బాపిడు:—మా నాయన

ఒక్కటి

భిల్ల:—భార్య భర్త కలిసి ఒక్కడే అని మనశాస్త్రాల్లో చెప్పారు.

భార్య:—చెప్పారుగాని, అన్నం వండుకునేటప్పుడు మాత్రం ఇద్దరికీ వండుకోవాలి.

వివాహం

ఒకడు:—పిచ్చయ్య తనపెత్తనలో పెండ్లిచేసుకున్నాడన్నమాటేగాని, పెండ్లాము పెండ్లిల్లో ఉబ్బు అంతా తిర్చిపెట్టించింది.

రెండోవాడు:—పాపము, దొంగలు సొమ్ము ఎత్తుకుపోతారని భయపడే, ఆయన రెండోపెండ్లి చేసుకున్నాడు.

అదుపు

ఒకడు:—నీభార్యను కొంచెము అదుపులో ఉంచిన, శాంతంగా ఉండును.

మరియొకడు:—కొన్నాళ్లు పోవాలి. మొదటిభార్యకు నామూలంగానే శాంతం కలిగింది.

గొప్ప

వైద్యుడు:—మావూళ్లో పూర్వకాలంలో పెన్సిగ్రాఫ్ ఉండేదట.

పిచ్చయ్య:—ఎట్లా తెలిసింది?

వైద్యుడు:—శాసనాలకోసం తవ్వకుంటే తీగలు కనిపించినాయి.

పిచ్చయ్య:—మావూళ్లో పూర్వకాలంలో తీగలేని తంతి నడిచేదట.

వైద్యుడు:—ఎట్లా తెలిసింది?

పిచ్చయ్య:—భూమి తవ్వితే, తీగలేవీ కనిపించలేదు!

నిజం

లాయరు:—నీపక్షన వాదించక ముందు, నాకు నిజం అంతా చెప్పాలి. నావద్ద రహస్యాలు ఉంచుకోకు.

ముద్దు:—తమతో అంతా పనిచేసానండి. దొంగిలించిన సొమ్ము ఎక్కడ పెట్టిందిమాత్రం చెప్పండి.

కాగితం

ఒకడు:—అమెరికాలో కాగితాలతో ఇంట్లు కట్టుతున్నారు. వాటిలో ఉంటే చెమటపోస్తుందట. కాగితంవల్ల ఎంత ఉపయోగమున్నదో చూశావా?

మరియొకడు:—నేను వ్రాసిన ప్రామిసరీనోటు తీసుకువచ్చి ఋణదాత యీమధ్య చూపించేటప్పటికి నాకు వళ్లంతా చెమటలు పట్టినవి. నాకు కాగితంమహిమ అప్పుడు తెలిసింది.

వడుపు

ఒకడు:—మితమ్ముడు ఎందు కేడుస్తున్నాడు?

బాలుడు:—వాడు ఇసుకలో గొయ్యితవ్వాడు. దానిని యింటికి తీసుకు పోదామనుకుంటే, చేత గాకపోయింది.

ధర్మం

ప్రశ్న:—ఉబ్బు కలవాండ్రకన్న, బీదవాండ్రే ఎక్కువ ధర్మం చేస్తారేమిటి?

జవాబు:—బీదవాడు, తనసంగతి ఎవరికీ తెలియగూడదని హెచ్చుధర్మం చేస్తాడు. భాగ్యవంతుడు తనభాగ్యం ఎవరికీ తెలియకుండా ఉండడానికి, తక్కువ ధర్మం చేస్తాడు.

సందేహం

బాలుడు:—అయ్యో, రేపు నేను పుట్టినదినమండి. ఉపాధ్యాయుడు:—నాదిమాడా రేపే.

బాలుడు:—అయితే మీ రింతపెద్దవారు ఎట్లాగయినారంటే?

పని లేదు

మేజిస్ట్రేటు:—నీవు ఎంతకాలంనుంచి పని లేకుండా వున్నావు?

ముద్దు:—మా నాయన చనిపోయింది మొదలు పని లేదండి (అని ఏడ్చును.)

మేజిస్ట్రేటు (జానితో):—అప్పటికి నీకు ఎన్ని ఏండ్లు? ముద్దు:—చూడండి.

పులుసు

పాపయ్య:—మీరు ఇక్కడ చాలకాలంనుంచీ ఉన్నారా అంటే?

హోటలు కింద:—మాతాతకాలం నుంచీ, ఈహోటలు నడుస్తున్నదండి.

పాపయ్య:—అయితే ఇవ్వాలి వడ్డించినపులుసు మీతా నాటిదేనాండి?

నవ్వు

మోటారుబండి కూలీవానిమీదుగ పోయెను. బండియూ మాని, కూలీవానిని లేవదీసి యిట్లు నెను.

యజమాని:—నీకు చెబ్బ తగిలినందుకు నాకు చాలా విచారంగా ఉంది. నీకు ఏమియ్య మన్నావు?

కూలీ:—మీరు మామూలుగ ఏమిస్తున్నారండి?

జవాబు

లాయరు:—నీవు ఈకోర్టుకు ఇదివరకు వచ్చావా?

సాక్షి:—నేను రాలేదండి.

లాయరు:—అయితే నిన్ను ఎక్కడ చూచాను?

సాక్షి:—నాకు కల్లు అంగడిలోపని అండి.

మద్రాసు సాల్వేజ్ కోర్టులో

దావా నెం 8566/1924

వాది:—యం. ఏ. రజాక్ సాహెబు.

ప్రతివాది:—(1) టి. ఏ. హూస్ మాన్ సాహెబు.

(2) సయ్యద్ అహమద్ హుస్సేన్ సాహెబు.

పై చెప్పినవాది ప్రతివాదులమీద ప్రాంసరీనోటు బాకీ బాబత్తు ర్సు 180-8-0 కున్న కోర్టుకర్నూలుకు దావాచేసి నందున పైదావా మాడవ జడ్జిమండర 20-8-25 తేదీన విచారణకు వచ్చును. సదరు తేదీన ప్రతివాదులు, హాజరై తగాదాలు ఉన్నయెడల చెప్పకొనవలయును. హాజరు కానియెడల ఎక్స్ పార్ట్ గా తీర్పుచెప్పబడునని తెలియజేయడ మైనది.

బి. పంచాబి కేశవశాస్త్రిలు,

వాదితరపున వక్సీలు

చెన్న పురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర

ఇనుపదారి లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక్ కాకర్పోరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

చెన్న పురి బెంకుశూరు స్టేషన్ లమధ్య ప్రస్తుతము నడుపబడు నెం 23,24 ఎక్స్ ప్రెసుబండ్లలో దేశీయుల ఫలాహారపు బండ్లునడుచుచున్నందున నెం 15, 16 ప్యా సెంజరు బండ్లలో నడుపబడు ఫలాహారపుబండ్లు ఏర్పాటులు 1925 సం॥ ఆగస్టు నెల తే 1 ది నుండి రద్దుచేయబడును.

నీసా 1-కి కు సు మ వి. పి. చాడ్ ర్సు 2-0-0. వేరు.

ఈమందు గవేరియూ అను సెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్వారమునుండి వెలువడు ప్రాసమును మూత్రము విడుదలవచ్చును గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలుగు యేవిధమయిన కుసుమవ్యాధులయినను ఆశ్చర్యముగా మదుర్గును. 1761

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు 246 13, బై రాగిమతంపేడి, మదరాసు.

అందరితోను శాంతముగా నుండిన మీరు తప్పక నిమ్మళముగా

నుండెదరు

అయితే నిమ్మళ మైనమనస్సు లేనప్పుడు శాంతిముగ నుండుట అసాధ్యము. కలకలుగల మనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛనూ నుండదు.

శాంతమైన మనస్సు గలిగియుండుటకు ముప్రసిద్ధమైన మా ఆలంకర్మగ్రహమాత్రలను వాడుడు. అది తప్పక గుణమిదను. ఇంతేగాక సరములబలహీనత, మెదడు అలసిపోవుట, ఆర్థము మొదలగువ్యాధులు కూడ నుజుమగును. 82 మాత్రల గుణుడి ధర్మ 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాకాటలాగునవ్రా వ్రాయుడు. 219

ఆతంక నిగ్రహ పార్శి

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలిమూటును ముహసనగలవి. తాంబూలులలోగాని విడిగా గాని 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి దుచికరముగా నుండుటయే గాక, అశీర్వము, వాయువు, జలబుజ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. పతి గృహపం దుండవనినది. వి.పి. ఆ. 6. 250 మాత్రల నీ|| 0-4-0. డజన్ నీ|| 2-8-0 పి. సి. ఏ. అందు కో,

8851 ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

మాన ఫోల్లా సి నీ మాత్రలు

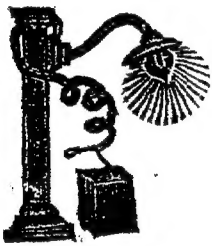
30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలకులభయ! (పోష్టాభిరుచి ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిగమ్యముచే కలిగిడి పైతృకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వము, అరుచి, ఆపులంతలు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతీయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేక్షు, అస్థులు మొదలగువనియందు గలిగిడి నోష్పలను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవారినోష్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినాచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోష్ట నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

జర్మను ఎలక్ట్రిక్ కు దీపము

జర్మనులో క్రొత్తగా కనిపెట్టబడినది. నగరములందు స్వగృహములందుండి భోగము లనుభవించుగోరు ప్రతివారు కొనవచ్చును. కేబిలు లైట్లపై నుంచుకొనవచ్చును. గదులలో దీప మెక్కడనున్నను, పక్కపై పరుండి దానికి సంబంధించిన తీగకు తగిలియుండె మీటకొక్క పెరిగించవచ్చును, ఆర్పవచ్చును. గదిలోనుంచి నూర్చుని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే అద్భుతమైన కాంతినిచ్చును. గాలిలోమాడ వెలుగును. సభలలోపెట్టిన అనేకుల నాకర్షించును. అసలకర్షిదు రూ 6-0-0. తగ్గింపుధర రూ 3-8-0. కైడన్ను అందు కంపెనీ, కారుపేట, వద్రాసు.

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అపూర్వ గ్రంథము. రసభరితము. సంప్రాక్త మహాభారత కథనంతయు వెల్లడించు ఉత్తమ నాటకరాజము. వృద్ధునధర కైలిగల గవ్వవద్యములును పాటలు గూడ గలవు. ప్రవర్తించుటకు చాల అనుకూలమైనది. ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్ర పోషామునందు రాజ్యతంత్ర ప్రవీణత బాగాగ వెల్లడింపబడినది. రాయల్ ప్రైజ్ 104 పేజీలు, చక్కని అచ్చు, చాల అందముగా నుండును. వెల రూ 1-0-0 మాత్రమే. జలయువా రిటుల గ్రంథకర్తగారి పేర వ్రాయవలెను. కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు. బి. బి. హెచ్. ఎస్. స్కూలు, మేటపాళేం. (గుంటూరుజిల్లా)

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అక్షకవర్ణ, పోడశం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుసాంకేయములలో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యి జ్యోతిషుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రూ 0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. గ్రేట్ యిండియన్ ప్రెస్ మాలయము, కళింగ, విశాఖపట్నంజిల్లా.

కొచ్చిను శాసనసభ

మూడవనాటి చర్య

[ప్రత్యేకవిలేఖరి]

మూడవనాటి చర్యయందు, ప్రభుత్వమువారు మద్యపానములపైవచ్చు రాబడి విలువలనువలసినవని కుంజ ముహమ్మదు గారు ప్రతిపాదించిరి. ఆసనము నవ్వమునుకొనినను అంతకన్న యెక్కువ సామ్యు త్రాసుబోతుల దుండగముల నణండుటకు వెచ్చింపబడుచున్నదని.

కె. ఎన్. రామయ్యగారు బడ్జటు సరికేయవలెనన్న ఖర్చులను తగ్గించి ఆదాయముల పెంపుజేయు ఉపాయముల నాలోచించవలెనని దెప్పిరి. లాండురిచెస్టు శాఖయందు అల్ప ద్యోగులు చేతనములు చాలక యిబ్బంది పడుచుండగ ఉన్నతో ద్యోగుల కత్యధిక వేతనములు ముట్టుచున్నవని నూచించిరి.

ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రత్యుత్తరము

ప్రభుత్వసభ్యులు ఉద్యోగేతర సభ్యుల విమర్శములకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు స ఫా ధ్య తు డు మూడవనాడు ఫల హా రా నం త ర ము అ న కా క మె సంగ మ. దివాను పేష్కారుగారు ప్రభుత్వమున జబ్బులు చెప్పిరి. రెవిన్యూశాఖలో అల్పద్యోగులకు వేతనములు చాలవచ్చునన్నమాట నిజమేనని అంగీకరించిరి. సమయము వచ్చినపుడు వారి విషయమున శ్రద్ధగ విచారింతుమనిరి. కేంద్ర ఆర్థికాభివృద్ధి సంఘమును నియమించవలెనని అవివర కొకసారి అరేషు ప్రతి పాదించి యుండెను. అది నెగవేయుచున్నా ఇంత యిబ్బంది యుండక పోను. ఉన్నతోద్యోగుల ప్రయోజనముల ఖర్చులు తగ్గించుటకు విలులేదు. వారు ప్రయాణములు చేయుట తప్పని సరిగనున్నది. వారి ప్రయాణపుఖర్చుల కేటు తగ్గించినను బడ్జటున కంతయుపయోగముండదు. కొంచెములో భూముల ధర అధికముగనున్నదని కొందరు సభ్యులు నూచించుచున్నారు. కాని ట్రిబ్యూనల్లో విలువకు 2/3 వంతుగనున్నదని దెప్పిరి.

విద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారు, కాలేజీగూర్చి మాట్లాడుచు, యాకాలేజీ ఆనాలోచితముగ నిర్మింపబడలేదని, దెప్పిరి. ఒక సారి కాలేజీ విద్యావిధానము తయారుజేసి తిరిగి యెత్తివేసిరి. ఏమన వానిగు ఖర్చుతో దర్బారువారే విద్యార్థులందరిని మదరాసుకు పంపించి కాలేజీచదువు చేర్పించవచ్చునట్లుగ దొచెను. కాని యిప్పుడు పరిస్థితిలు మారినవి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము రెసిడెంషియలు విధాన మవలంబించుటచే కొంచెము విద్యార్థులను యిప్పుడు వచ్చినపుడు తరిమివేయవచ్చును. నెకండరీ విద్యాలయములను ప్రజల పోషాశక్తికంద విడిచిపెట్టవలెనను నూచన యోగ్యముగలేదు. ప్రైవేటరీ విద్య నిర్బంధించవలెనని కొందరు నుచున్నారు. కాని వృత్తివిద్య బ్రధానముగ నుండుటకు, స్కూలు పైసలు విద్యార్థులకు వ్యవసాయము నేర్పుటయు, నిమ్మజాతుల యభివృద్ధికి, తాను యత్నించుచున్నా నని నుడివిరి.

వైద్యశాఖ ప్రధానాద్యోగి తన శాఖలో అనవసరముగు ఖర్చులు జరగలేదని దెలిపెను. ఎన్నాకులలోని జనరలు ఆ స్పత్రి త్రిమారీలోని ఆస్పత్రి రెండుతప్ప మిగిలిన వేటిలో గూడ అపిప్రైంట్లు సరైనట్లే లేరనెను. ఇప్పటివరకు విద్యుచ్ఛక్తి చికిత్స యేమిటో యెరుగమనిరి. కాని ఆకారముచే యికముండుండరాదనుట భావ్యము గాననిరి.

నాల్గవనాటి చర్య

ఎన్నాకులము 80:- నాల్గదినము సభ యధాప్రకారము 11-80 గ సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున, సంస్థానమునం దిదివరకెన్నడు ఉప్పుపండించ లేననియు, యిప్పుడు పంట ప్రారంభించుటకు పూర్వము పరిశీలులను విచారింతుటకు సంఘము నేర్పరచవలెననియు, అందులకు తగిన ధనము లేననియు దెలియవచ్చెను. పోగానుపంట యావత్సరమే తొలి సారివేయగా, పాడయి పోయినదనియు దెలిపెను.

పిమ్మట ఉద్యోగేతరుల విమర్శలకు ప్రభుత్వసభ్యులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిన తరువాత దివానుగారు దీర్ఘముగ నుపన్యసింపిరి.

దివానుగారి ఉపన్యాసము

ఆయన సభ్యులందరి సామ్యునరన కభినందించుచు ప్రారంభించెను. తానుగూడ మితవ్యయ నిధానము గొరువాడవనియో దెప్పెను. వివిధశాఖాధికారులు అత్యవసరముండబట్టియే అధికము గ్రాంటులను కోరుచుండురు. వారు బడ్జటును సరికేయ లేకున్నారు. మతందరిలో ఎల్లప్పుడు దీపముల ప్రాజెక్టులన లాభము వచ్చునని చిత్తుఇంజనీరు గారు దెప్పిన నూచనకు సభ్యులందరు సం తృప్తి జెంది యుండురు. ఈసారి అన్ని

పనులు చాల తొందరగ జరిగినవి. అనభిముష్టైన సన్నిహితవలసియున్నది. సభ్యు లందరిలో సహకారభావము అన్యోన్యత యుండుట సంస్థాన మంతకు శ్రేయస్కరము అని దివానుగారు పల్కిన విదవ సభవారు ఫలహారములకై లేచిరి.

గ్రాంటులు

చేపలుపట్టువారి తణికిజేయు ఉద్యోగుల నెత్తివేయవలెననియు, వారు లంచములపుచ్చుకొనుచు పని సరిగా జేయకున్నారనియు, ఎ. ఐ. నేలముగారు ప్రతిపాదించిరి. ఇకముందు సరిగ తణికిజేయుచుండురని దివాను పేష్కారుగారు జెప్పగా నేలముగారు నూచన నుపసంహరించుకొనిరి. ప్రయోజనపు ఖర్చులను తగ్గించవలెనని అచ్చుతమీనముగారు ప్రతిపాదించిరి. కాని నేలము తిరిగి సవరించెద మని కస్తూరి రంగయ్యరు హామీ నిచ్చుటచే ఉపసంహరించుకొనిరి.

ఎం. కె. రామసుగారు వ్యవసాయశాఖ ఖర్చుల తగ్గించవలెనని ప్రతిపాదించిరి. వ్యవసాయశాఖయందు రాబడిలేనేలేదనియు, అట్టియొడ గ్రాంటులలో కోరలు కోసిన ఆశాఖ సంతరింపజేయవచ్చుననియు దివాను పేష్కారుగారు దెప్పిరి. ఈశాఖకు కోరినదానికన్న యెక్కువ గ్రాంటుజేయవలయుండు ననిరి. కొందరు ఉద్యోగేతరసభ్యులు ప్రస్తుతము గ్రాంటుల నంగీకరించి ఒక యేడాదివరకెల్లు పనిజేయుకో జూడవచ్చుననిరి. అంతట సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

ప్రభుత్వశాఖలను అంగ్లేయప్రభుత్వోద్యోగిచే తణికిచేయించవలెనని సి. అచ్చు తమీన ము గా గు ప్రతిపాదించిరి. చాల మంది సభ్యులు ప్రతి హా ల ముగనుండుచే తీర్మానము నిరాకరింపబడెను.

5 వ నాటి చర్య

ఎన్నాకులం, 31:- 5 వ నాడు సభలో ప్రశ్నోత్తరము జరిగినవివర గ్రాంటులపై చర్య ప్రారంభింపబడెను.

ఎం. కె. రామసుగారు పూలతోటలకై ప్రత్యేకించబడిన రూ 21874 లలో 18078 తగ్గించవలెనని ప్రతిపాదించిరి. కాని అందుయెక్కువ ధనము కోటలోని తోటలకు వినియోగింపబడుచు రూ 600 మాత్రమే యింతలోట్లకు వినియోగించబడుచున్నదని నూచించుటచే ఉపసంహరించుకొనిరి.

కొబ్బరిపంట ప్రేమను నిమిత్తమున్న రూ 1966 గ్రాంటును తీసివేయవలెనని సి. నేలముగారు ప్రతిపాదించిరి. కొంచెము నగరవాస్తవ్యులకు కొబ్బరి ప్లంట్ల కొత్తగ డెలుపవలసినదేమియు లేననిరి. మరియు అప్రేమనులో పరిశోధనకార్యములకై 26 ఎకరములుండ నవసరమలేదనియు, కొంతభూమి ప్రజల కల్లకిచ్చి మిగిలినదానిలో పరిశోధనకార్యములు జరుపవచ్చుననియు నూచించిరి.

వ్యవసాయము నూపర్చుంటుగారు, ఆప్రేమను స్థాపించి యింకను మూడేండుకాకుంటచే, ఉపయోగముగనున్నది లేనిది చెప్పజాలమనిరి. 26 ఎకరములు అవసరమాయని అడుగ, అత్యవసరపని వేసిరి. 11 1/2 డాలీ నమూనాగారు, కొబ్బరి చెట్లు అమితముగ పెరుగుచుండు స్థలములలో నిట్టి ప్రేమనులు స్థాపించిన ప్రయోజనముండవని దెప్పిరి. మదరాసు ప్రభుత్వమువారి ప్రేమను అత్యున్నతముగ పనిజేయుచున్నదనిరి. నేలముగారు పరిశోధనకై కొద్దిపలము వినియోగించిన చాలుననిరి. ప్రతిపాదన ఓటునకు బెట్టుగా ఓడిపోయెను.

వ్యవసాయము - పంచాయతీలు

వ్యవసాయశాఖనుండి పంచాయతీలను వేరు జేయవలెనని నేలముగారు ప్రతిపాదించిరి. అభివృద్ధికి సంబంధించిన వ్యవసాయ శాఖతో పరిపాలనకు సంబంధించిన పంచాయతీలు నెట్లు చేర్చిరో తెలియకున్నదనిరి. చాలమంది సభ్యులు బలపరచిరి. ఇది నిదివరకు పంచాయతీలు వ్యవసాయము ఇరికేషను పనులకు మాత్రమే జూచుచుండుటచే అట్లు జరజేసి యుండవలయు, సాధ్యమైనంతి వ్యయలో వేరుజేయుదురనియు దివాను పేష్కారు గారు నమ్మకముగ బలుకుటచే నూచన ఉపసంహరించుకొనబడెను. అంతట సభవారు ఫలహారములకై లేచిరి.

నీటిసప్లై

ఫలహారాంతరము సభలో నీటి సరఫరాగూర్చి తీవ్రమగు చర్చ జరిగెను. ఎయ్యకులమునందు ప్రైవేటు యిండ్లలో పైపులు బెట్టినచోట్ల ఖర్చయిన నీరు కొల్లుట్టుకై మీటరులు బెట్టు యేర్పాటు శ్రేయస్కరముగావని ఎం. కె. రామసుగారు ప్రతిపాదించుచు యెట్లు దెప్పిరి. ప్రస్తుతము ఎన్నాకులములో నీటి సప్లై చాల తక్కువగా నున్నది. నగరము యి తర వి. ధ ము లు గా న్న ధా య గు చు న్న నీరు లెక్కచేయకుండుటచే ప్రజలలో తలప 16 గాలములు విని

యోగపదమన్నది. మదరాసులో 28, బొంబాయిలో 37, కలకత్తాలో 60 గాలముల వనియోగింప బడుచున్నది. ప్రజల వద్ద ఇండ్లపన్నతోబాటు ప్రత్యేకముగ నీటిపన్ను వుప్పుకొను చున్నారు. ఎంత వృధజీవనము భీకమునీ 15 గాలము ఖర్చు జేయుట యెక్కువగాదు. హోటెళ్లకు మీటరుబెట్టిన పెట్ట వచ్చును.

వి. కుచిన మిసనుగారు బలపరచిరి. స్త్రీసభ్యురాలగు శ్రీమతి మాధవమ్మగారు లేచి, తిరువాన్కూరు, మదరాసులో లేకపోయినను కొంచినలో తమ స్త్రీజాతికి కాపనసభలో ప్రాతి నిధ్య మొసంగినందుకు ముందుగ కృతజ్ఞతదలిపి, నీరును కొన వలసివచ్చినచో స్త్రీలకు చాల కష్టముగ నుండును. తిరిగి యెరువు లకు బోవలసియుండునని యెఱుపెను.

చీఫ్ ఇంజనీరు వి.కె. అరవిందాక్షమిసనుగారు తీర్మా నమునకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి. తాను పన్నుల చెల్లించు పేదలకు మేలుజేయఁజేయుటచే నట్లు చెల్వలసి వచ్చెననెను. నీటిసరఫరా యేర్పాటుల ప్రారంభించినపుడు ముతంజరీ వరకు నీరు పడెయి జేయునుదేశముతో స్థాపించినదియు, కాని రెండేండ్లనుండి పనిజేయుచున్నను అది సాధ్యముకావచ్చుననియు యెఱి పిరి. మదరాసు, బెంగళూరు నీటిపనుల నిపుణులకు చూపగా ప్రస్తుతము నీటిఖర్చు తగ్గించినగాని ముతంజరీవరకు నీరుబంపుటకు పిలులేదనియెఱి. అందునిమిత్తమై ప్రైవేటు ఇండ్లకుగూడ మీటరు పెట్టవలసివచ్చెనని యెఱిపిరి.

తీర్మానము ఓటునకుబెట్టగా అంగీకరింపబడెను. సభకు అనుదినము ఎన్నాకులం ప్రజలు చాలమందినచ్చి తమ శ్రద్ధను వెల్లడిజేయుచుండిరి. సభ తిరిగి సోమవారమునాడు సమావేశమగును.

అంతయు కాశ్రీయము. రహస్యము లేదు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ లిమిటెడ్

19, హానిస్రోడ్డు, హాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

భిషగత్న ఆచంట లక్ష్మీవతి, బి.ఎ. ఎం.బి.సి.ఎం., గారిచే స్థాపింపబడి కొలంబో మొదలు హరి ద్వారమువఱకు స్త్రీ ప్రదేశములందును పెక్కు మొదటితరగతి బంగారు వత్తకములు బడసినది.

అమూల్యము లగు ఆయుర్వేద ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా యివ్వబడును. ఏజంట్లు కావలెను. వలయువారు మేనేజరునకు వ్రాయవలెను.

తెనుగు ఇండియన్ వీనల్ కోడ్

మంచిఅమ్మ, దళసరికాగితములు, గట్టిబెండు వెల రు 4. ధర్మవిక్రయము- ప్రతి 1-కి రూ 3-0-0. ఇది సంపూర్ణమైన వీనల్ కోడ్ గ్రంథము. గ్రంథాంతమున ఆయానేరముల స్వభావము బోధపడునట్లు తేట తెనుగున మద్రాసు హైకోర్టు వకీలు, బి. ఏ., బి. ఎల్. రెంటాల వ్రాసిన వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారి ముఖ్యాంశ వివరణము. వారంటు, జామీను, రాజీ, విచారణ, అప్పీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశములు తెలుసు- చేర్చినది. అనేకవేలప్రతులు సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నవి.

విక్రీయియా డిపో, మైలాపూరు — మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వసం|| ఆగస్టు నెల 5-వ బుధ తేది వారము

1. ధాన్యములు			
దనియాలు బా 1-కి రు	80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు			
కునుమ తెనాలివి	ప 48 గలవి రు	14 0 0	15 8 0
నెల్లూరివి.	డిటా	15 8 0	17 0 0
డిల్లి	డిటా	16 0 0	18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి		8 12 0	9 0 0
సువ్వులు		20 0 0	24 0 0
2. వస్తుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి రు 205		12 8 0	13 8 0
నెనగలు	డిటా	11 12 0	12 4 0
పెసలు	డిటా	14 0 0	15 0 0
మినుములు	డిటా	15 4 0	16 8 0
ఉలవలు	ర 164	8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
సువ్వులనూనె బా 1-కి		154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి		14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1కి		60 0 0	65 0 0
ఇతరప్రదేశము		55 0 0	59 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా1-కి రు 124 మిషన్ నూనె 122 0 0			
ఆముదము బా 1-కి		124 0 0	125 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి		100 0 0	
కూరపసుపు		45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి		100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలమందు వణుగు 1-కి రు 45,60			
కాళహస్తీపాయకట్టు		55,60	
తెల్లము బా 1-కి	రు 35 0 0	45 8 0	
చింతపండు బా 1-కి		40 0 0	60 8 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి		29 0 0	33 0 0

చదరం	,, 80 0 0	88 0 0
రవుండు	,, 85 0 0	40 0 0
6. లోహములు		
వెండి 100 కులం కు	,, 71 0 0	74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	,, 21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి	,,	18 7 0
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 263 0 0	265 0 0
రాగి డిటా	,, 285 0 0	288 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా గలవి		80 4 0
7. రంగులు అలిజరైను		
అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు		75 0 0
తొట్టికృష్ణుడు డిటా	,,	,,
సింహం డిటా	,,	,,
గుర్రం డిటా		70 0 0
8. దూది		
బో పెట్టుబాదన 1-కి	రు 300 0 0	
ఎల్నాడు దూది	,, 215 0 0	
9. నూలు		
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
నూశ్ యేనుగ నెం 20	,, 9 8 0	
జపాన్ నెం 20	,, 9 8 0	
,, నెం 40 ఏ లేబిలు అయినను	,, 12 0 0	
వడ్డాన్ నెం 24 1/2	,, 10 0 0	
14 1/2 క్విల్క్ పక్షి	,, 7 8 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె	,, 10 8 0	
నెం 22 ,, ,,	,, 10 12 0	
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు	,, 8 0 0	
నెం 14 1/2 ,,	,, 8 12 0	
నెం 12 1/2 అలెస్సు	,, 7 4 0	
నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి	,, 7 4 0	
నెం 22 1/2 రంగవిగా	,, 9 10 0	
నెం 14 1/2 రాదాకృష్ణుడు	,, 7 4 0	

కామినియా నూనె వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

వెంట్రుకలు దువ్విసపుడు ఊడకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి యా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకలకే జాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతి శుభ్రపరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్ల ఖరీదు రూ 2-10-0. వీటిచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు. 1/2 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ కోటిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్ని దిశలను వ్యాపించును. పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందుసరకులను ప్రతిచోటను విక్రయింప బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది. అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు-లేక, బొంబాయి

***** గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెల్లెలో నరసము!! *****

రాజేశ్వరి

చర్మవ్యాధులకు

బొర కృష్ణబుచ్చ

వజ్రాయుధము

మైనపువత్తులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజెంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు. బెజవాడ.

*****

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము

కొద్దికోజులువరకు వెల 3-0-0. 204

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

(ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ)

కామామృతము

ఒక టేమాత్రం! 1 గంటకే గుణము!!

ఈ యామృతము శుక్రధాతుబలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొకమాత్రం దీనికొనిన ఎంతబలహీనమైన శుక్రమైనను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మూత్రములలో గలసి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపునకులు, నరముల బలము తగ్గిన వారు ఈమాత్రలనే వైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన విక్సిల్ కి కే కే వంటులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యామృతము. మీయు త్రేమలు రహస్యముగా నుపయోగించును. 1676 20 మాత్రల సీసా రు 2-0-0.

అమృతాశ్రమము, నెం. 1, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

"SMILE" "స్మైల్" "స్మైల్"

ఈ దివ్యాయుధము శ్రీ పూజ జాతులకు సంభవించు కఠిన బ-హీనత, తక్కువ వ్యయ, సమృద్ధి, స్వచ్ఛత, అతీత శ్రీ సంభోగము వగైరాలక్షణకలిగి చిక్కెన వ్యాధి చిక్కములు నివృత్తయ నివారణ.

ఇందులో (బిటివ్ ఫార్మకోపీయ) ఔషధ గ్రంథములన్ని బహుళపడిన మిక్సిలి సుకుమార సుప్రసిద్ధ బలవర్ధకౌషధముల (టూనిక్స్) ముఖ్యముల సందోహముల గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిపుటయుచే, శుద్ధియైన యీ "ఎంఎక్" అను సిద్ధాంతము, సవీరసాధ (Chemistry) వైద్యచికిత్సశాస్త్రము (Therapeutics) ల పేషయ చర్మలతో బహుళపడిన నరములకు పట్టుత్యమును కలిగించు టూనిక్స్ లలో మిక్సిల్ శ్రేష్ఠతను మైనదని సంపూర్ణముగా నమ్మవలసింది.

VANDAN

అతిబలహీనతగా నున్న స్వదు "వారా" అననది వైపుతగా మునయోగించబడవలెను.

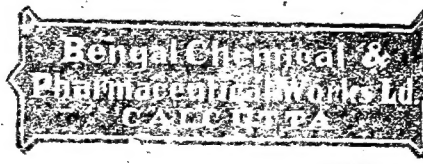
4. కాండ-చెన (వెద్ద కొంతు) :— మదరాసు రాజధాని సోల్ ఎజెంట్ల ఆస్థాన దాదా అశ్వన్ కో., కెమిస్ట్ ఎన్ థిస్టేన్ట్, మదరాసు.

అశ్వన్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు, ఈ అమోఘమైన ఔషధము

శతాబ్ది, బల, తల్పఖానా, గ్లిసెరాఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఓషధులు చేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు. కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

1591

మాత్రకోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మెదలు 12 కాప్ సల్య ఉపయోగించిన చాలు

అన్ని చుండుల హెఫులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరుకును.

ప్రాప్యేక్టును కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. F. Hari & Co, 46, Singarachari Street Triplicane Madras

రత్న పురుష లేహ్యం

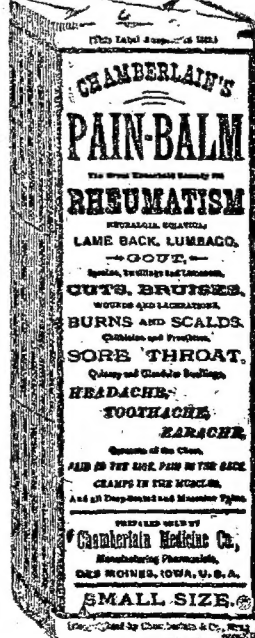
శుక్లనష్టమును పోషి టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారముచే సంభవించిన శుక్లనష్టమైనను పారదోలునని అనేకులు కోనియూడివారు. ఈలేహ్యమునల్ల ఇచ్చినవర్గ; మూత్రకోగములుమాదా తగ్గను. డబ్బీ రు 3-4-0.

తగలేహ్యం:— ఏకాంతి శగైన మదుర్పు అస్మత్ మందు. డబ్బీ రు, 1-8-0 లు.

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయరోగములు, శుక్లమేహము మొదలగు శమస్తరోగములు తగ్గించు రాజౌషధము. తు 1 కి రు 14 లు.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా (రాయవరం)

చేంబరేను గారి పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలిసగాయములు. తల నొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)